

XXVII.

Secularizatio et extinctio Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini in principatu Cathaloniae et comitatibus Rossilionis et Caeritaniae ¹.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Vineae electae Domini exercituum, Ecclesiae Sanctae, custos et cultor Romanus Pontifex, inter caeteras apostolicae suae servitutis sollicitudines, sacrorum Ordinum religiones, Spiritus Sancti afflatu a Sanctis Patribus institutas, praecipua cura complectitur, et veluti vites, ex quibus sanctitatis liquor suavissimus exprimitur, et quasi arbores pulcherrimas et fructuosas in hoc paradiso deliciarum Dei manu consitas, omni studio et diligentia excolere non cessat; et quidem Illius exemplo, Qui vitis vera est et agricola, modo serit et plantat, modo extirpat et evellit, et nunc palmites fructum ferentes putatione purgat, ut fructum plus afferant, nunc steriles et infructuosas tollit atque amputat; et denique spiritualis culturae varietati, et ipsorum Ordinum utilitati, et illorum, qui Religionem aliquam professi sunt, animarum saluti consulit, quemadmodum in Domino salubrius conspiciat expedire.

§ 1. Sane, non sine gravi animi nostri molestia accepimus quod, cum annis proximis rumor percrebuisset Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini, disciplinam in principatu Cathaloniae et comitatu Rossilionis et Caeritaniae vehementer esse collapsam, ipsosque canonicos, latam liberioris vitae viam ingressos, a regularis observantiae semitis longius admodum recessisse; malumque hoc in dies ingravesceret, et plis hominibus offensionis ac publici scandali materiam

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Exordium.

Canonici Lateranensibus a regulari disciplina delapsis, Summi Pontificis de his reformatis cogitant.

ficioium ecclesiasticorum quorumcumque, inhabilitatisque ad illa et alia imposterum obtinenda, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 21. Non obstantibus, si opus sit, nostra de iure quaesito non tollendo, aliisque apostolicis constitutionibus et ordinationibus, ac dictae ecclesiae Hispanensis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie et aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Aut si decano et Capitulo praedictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae in Monte Quirinali, sub annulo Piscatoris, die xiii iulii MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 13 iulii 1592, pontif. an. I.

Obstantium derogatio.

Apostolicus nuncius dictos canonicos visitavit per viros ad hoc selectos.

praeberet, ea de causa factum fuit ut venerabilis frater noster Caesar, episcopus Cremonensis tunc Novariensis, et in Hispaniarum regnis Apostolicae Sedis nuntius, eosdem canonicos in supradictis principatu et comitatibus existentes apostolica auctoritate curaverit visitandos, delectis ad eam rem viris insigni doctrina et pietate, ac eorum, quae ad religiosos pertinent, multo usu praeditis, qui quidem visitatores, cum munus illud visitationis magna cum diligentia et charitate obiissent, quemadmodum ab eodem Caesare episcopo relatum extitit, re ipsa deprehenderunt canonicos ipsos gravissimis morbis laborare, ac vitam licentius agere, multaque passim contra Regulae observantiam admittere, ac denique canonicalis disciplinae, nedum normam, sed ne quidem ullum illius vestigium usquam retinere. Quae, cum ad felicis recordationis Sixtum V, Gregorium XIV et Innocentium IX, Romanos Pontifices praedecessores nostros, allata essent, caeperunt ipsi praedecessores, pro eorum pastoralis officio, de adhibendo remedio cogitare. Movebantur etiam non mediocriter assiduis precibus charissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum regis catholici, qui, pro sua excellenti pietate, nil magis cupit quam ut in suis amplissimis regnis, una cum fidei catholicae integritate, vitae quoque sanctimonia, praesertim in hominibus religiosis, eluceat, ac propterea magno studio eisdem praedecessoribus nostris saepius supplicavit ut ad afflictum iamdiu et graviter perturbatum eorumdem canonicorum regularem statum oculos providentiae suae converterent, et diuturnis morbis medicas tandem manus admovent.

§ 2. Quare, tam iustis religiosissimi regis supplicationibus permoti, iidem praedecessores mandarunt nonnullis S. R. E.

Nullam tamen reformationis superesse

cardinalibus, de quorum numero etiam nos eramus, ut visitationis acta ex Hispania transmissa examinarent quam diligentissime, totiusque negotii naturam, conditiones rationesque omnes prudenter perpenderent, atque ad eos diligenter de omnibus deinde referrent, ut ipsi, Dei gloria et animarum salute sibi ante oculos praeposita, quae magis probanda viderentur, accuratius deliberarent. Qui iussa huiusmodi sedulo exequentes, cum postea ad praefatos Gregorium XIV et Innocentium IX, praedecessores, distincte atque accurate de omnibus retulissent, multaque vicissim consideratione cuncta excussa essent, tandem inventum est (quod ipsi magno etiam cum dolore recensemus) eo loco rem esse, ut in illis, quas supra nominavimus, provinciis, quod pertinet ad canonicos regulares, qui inibi sunt, iam nulla prorsus supersit spes fructuosae reformationis; cum eius neque efficiendae neque exequendae iam via ulla, etiam cuivis oculatissimo ac diligentissimo negotium hoc perscrutanti, appareat. Quamobrem unicum remedium relictum esse, ut scilicet religio atque Ordo canonicorum Regularium S. Augustini particulariter, in supradictis tantum principatu et comitatibus, supprimeretur atque extingueretur; quod idem a diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris non semel, sed saepius, neque in aliqua tantum parte, sed in integris Ordinibus supprimendis et abolendis, etiam in conciliis generalibus, simili necessitate et rerum conditione ita postulante, factum est.

§ 3. Cum vero iidem Gregorius et Innocentius, praedecessores, eorum superveniente obitu, ad suppressionem et extinctionem huiusmodi devenire minime potuerint, nos, ad summi apostolatus fastigium, ita divina favente clementia, assumpti, eisdem rationibus adducti, op-

spem cum adinverint, actum est de his supprimendis.

Quibus morte praeventis, Clemens eos monasteria privata in locis in rubrica indicatis.

Nomina monasteriorum aliorumque locorum suppressorum.

portunum ac omnino necessarium duximus, quae illi salubriter decreverunt, quanto citius perficere. Supradictorum igitur praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, motu proprio et ex certa scientia nostra, maturaque super his cum venerabilibus fratribus nostris eiusdem S. R. E. cardinalibus habita deliberatione, et de attributae nobis apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulos sanctae Mariae de Celsona, S. Petri Aggerensis et S. Vincentii de Cardona, Urgellensis, nec non eiusdem Beatae Mariae de Stagno, et S. Ioannis de Abbatissis Vincensis, ac ipsius S. Mariae de la Real nuncupatae Elnensis, eiusdemque S. Mariae Villae Beltrandi Gerundensis monasteriorum, nec non B. Mariae oppidi civitatis nuncupati Minorissae, sive Manressae, ac S. Annae, et S. Mariae de Tarraffa Barchionensis praepositarum sive prioratum, et eiusdem B. Mariae de Bisulduno, ac de Ullano et de Ledono dictae Gerundensis respective dioecesium, aliorumque universorum monasteriorum, prioratum, praepositarum, domorum, grangiarum, membrorum et locorum, nec non dignitatum et officiorum regularium praefati Ordinis S. Augustini in principatu et comitatibus huiusmodi consistentium, abbates, priores, praepositos, canonicos, portionarios caeterosque quocumque nomine nuncupatos, illa et alia officia etiam claustralia, dignitates, administrationes canonicales, portiones, nec non domos, loca, grangias, membra, beneficia ac iura, res et bona quocumque nomine nuncupata eiusdem Ordinis in dictis principatu et comitatibus, in titulum vel administrationem aut alias quomodolibet, perpetuo vel ad tempus, ad praesens obtinentes et seu detinentes ac in illis praesidentes, praefatum Ordinem professos, omnibus et pariter singulis huiusmodi monasteriis, prioratibus, etiam

conventualibus, praepositis, praepositatibus, dignitatibus, officiis, administrationibus, etiam curatis et electivis, ac alias quomodolibet qualificatis, nec non domibus, grangiis, membris, locis, beneficiis, iuribus, iurisdictionibus, rebus et bonis, immobilibus, mobilibus et se moventibus, sacraque et communi suppellectili ac illorum omnium usu, usufructu, comodo, administratione, possessione spiritali et temporalis, ac iure, electione et actione undecumque illis competentibus, ac alias in omnibus et per omnia, ac quoad omnia, auctoritate apostolica, tenore praesentium, in perpetuum privamus, et ex nunc realiter amovemus ab eisdem, privatosque et amotos denunciamus, nec non in praefatis per privationem huiusmodi vacantibus, ac aliis dicti Ordinis in principatu et comitatibus huiusmodi consistentibus, etiam conventualibus, monasteriis, prioratibus, praepositis, domibus, grangiis atque membris et aliis quibuscumque, etiam in commendam, administrationem vel alias quomodolibet per quoscumque obtentis, ac etiam ad praesens, tam per privationem huiusmodi, quam etiam per obitum illorum ultimorum possessorum, etiam commendis huiusmodi cessantibus, seu alias quovis modo, etiam apud dictam Sedem, et ex quorumcumque personis, seu per liberam eorum vel quorumvis aliorum resignationem et cessionem de illis ac monasteriorum huiusmodi regiminibus in Romana Curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factas, unionis, annexionis et incorporationis dissolutionem, constitutionem piae memoriae Ioannis Papae XXII etiam praedecessoris nostri, quae incipit: *Execrabilis*, vel assequutionem alterius beneficii ecclesiastici, quavis auctoritate collati vacantibus sive non vacantibus, etiam si tanto tempore vacaverint quod eorum collatio,

Suppressionem omnium.

iuxta Lateranensis statuta Concilii aut alias canonicas sanctiones, ad Sedem eandem legitime devoluta, aut dispositioni apostolicae specialiter vel generaliter reservata existant, et super eis inter aliquos lis vel illorum possessorio molestia vel quasi, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, et ad illa vel eorum aliqua consueverint aliqui per electionem assumi, et de dictis monasteriis, seu eorum quibuscumque consistorialiter disponi consueverint seu debeat, illorumque et aliorum supradictorum provisio ad Sedem praefatam, ex quavis causa, pertineat, illorum omnium et singulorum veros et ultimos vacationum modos, etiam si ex illis quaevis generalis reservatio, etiam in corpore iuris clausa, resultet, verosque annuos fructuum, reddituum et proventuum suorum valores, secundum eorum aestimationem, et etiam iuxta taxam in libris Camerae Apostolicae descriptam, nec non denominationes, qualitates, nuncupationes, invocationes, annexa et dependentia aliaque hic etiam de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum insererentur, ac singulatim specificarentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et specificatis habentes, Ordinem S. Augustini praefatum, omnemque statum, essentiam et dependentiam regulares, nec non conventus et conventuales ac abbatiales mensas, dignitates, officia, administrationes, loca et canonicales portiones, aliaque beneficia, cum cura et sine cura, quovis nomine nuncupata.

Quoniam ab eis ad professionem admitti vel bona illa acquiri prohibet.

§ 4. Ita quod ex nunc de caetero nulli amplius ad habitum et professionem in eisdem recipi, aliaque loca ipsius Ordinis in principatu et comitatibus praefatis de novo acquiri per quemcumque, quavis auctoritate fungentem, sub excommunicationis maioris sententia, a qua non nisi per nos aut pro tempore existentem Ro-

manum Pontificem, praeterquam in mortis articulo, nequeant absolutionis beneficium obtinere, nullatenus possint, neque debeant. Novitii vero ad praesens ibi existentes, detracto habitu per quemcumque ipsorum suscepto, e monasteriis et locis huiusmodi professorumque consortio expellantur, etiam de dicti Philippi regis (quoad ea quae de illius iurepatronatus et praesentandi ex privilegio apostolico sive alias esse noscuntur) consensu, auctoritate et tenore praefatis, similiter perpetuo supprimimus et extinguimus.

Et novitios expelli iubet.

§ 5. Volumus tamen ut omnes abbates, praepositi, priores et canonici alique praesentes privati, qui in dicto Ordine professionem tacite vel expresse emisissent, deinceps vitam ducant eorum huiusmodi professioni conformem, sub cura et obedientia Ordinariorum locorum vel aliorum, quos eis duxerimus delegandos, nisi forsitan eorum aliqui, iuxta iuris communis dispositionem, ad pares vel strictiores Ordines approbatos, transire mauerint; externos quoque habitum et tonsuram secularibus clericis convenientem, subtus, aut rochetum strictum vel crucem, quae sunt insignia dicti Ordinis regularis, deferant.

Professores vero, nisi ad alium Ordinem transierint, Ordinariorum superiorum subditi.

§ 6. Caeterum, statui monasteriorum, prioratum, praepositarum et aliorum locorum ac beneficiorum, sic ad saecularitatem reductorum, huiusmodi, ut patet, prospicere volentes, eadem omnia et singula monasteria, prioratus, praepositorum, praepositorum, domos, loca, dignitates, personatus, administrationes, officia, grangias, membra et beneficia alia cum cura et sine cura, quovis nomine nuncupata, ad saecularitatem et saecularitatem statum in omnibus et per omnia, ac quoad omnia, ita quod, si qui presbyteri aut clerici seculares aliqua illorum in commendam, ex concessione vel dispen-

Monasteriorum, prioratum, etc. ad saecularitatem reductorum, huiusmodi, ut patet, prospicere volentes, eadem omnia et singula monasteria, prioratus, praepositorum, praepositorum, domos, loca, dignitates, personatus, administrationes, officia, grangias, membra et beneficia alia cum cura et sine cura, quovis nomine nuncupata, ad saecularitatem et saecularitatem statum in omnibus et per omnia, ac quoad omnia, ita quod, si qui presbyteri aut clerici seculares aliqua illorum in commendam, ex concessione vel dispen-

satione apostolica, obtineant, illa deinceps, ut secularia retineant, similiter ex nunc in perpetuum reducimus, ac secularia fore et esse decernimus et declaramus, illaque omnia et singula, tam ad praesens quibusvis modis, et ex quorumcumque personis, etiam extra dictam Curiam vacantia, quam deinceps quodcumque et quomodocumque, etiam extra eandem Curiam vacatura ac illorum proprietatem et dominium, nostrae et dictae Sedis dumtaxat dispositioni, specialiter et expresse salvo et illaeso remanente, etiam hac prima vice, quocumque iure patronatus, et praesentandi dicto Philippo regi et alteri cuicumque in illis vel ad illa quomodolibet competenti, ita ut de eis, absque Philippi regis et aliorum huiusmodi patronum expresso consensu, disponi nullatenus possit neque debeat, in perpetuum reservamus.

Clausulae irritantes.

§ 7. Decernentes ex nunc irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§ 8. Quocirca venerabilibus fratribus nostris archiepiscopo Tarraconensi et episcopo Urgellensi, necnon dilecto filio nostro et Apostolicae Sedis in regnis Hispaniarum pro tempore existenti nuncio mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, praesentes litteras ac in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicuius interesse habentis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant praefatas litteras et in eis contenta quaecumque inviolabiliter observari, non permittentes eos per quoscumque desuper quomodolibet molestari, impediri vel perturbari; contradictores quoslibet et rebelles ac praemissis non parentes per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas aliaque

opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantium derogatio.

§ 9. Non obstantibus praemissis, ac quatenus opus sit, nostra de iure quaesito alicui non tollendo; ac aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon monasteriorum, prioratum, praepositarum et locorum suppressorum, ordinisque S. Augustini huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; caeterisque contrariis quibuscumque.

Aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Clausulae praenales.

§ 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae privationis, amotionis, denunciationis, suppressionis, extinctionis, voluntatis, reductionis, declarationis, reservationis, decreti et mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem, etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, idibus augusti, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 13 augusti 1592, pont. an. 1.

XXVIII.

Indultum capellanis et ministris capellae in palatio ducis Bragantiae Villae Vicose, ut divina officia celebrantes in qualibet alia ecclesia, ubi ipse

*dux praesens fuerit vel absens mandaverit, distributiones dari solitas interessentibus in dicta capella, tuto conscientia lucrari possint*¹.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Fundatio et dotatio capellae in Villaviciosa per ducem Bragantiae.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus filius nobilis vir Theodosius, dux Bragantiae, quamdam capellam in suo palatio oppidi de Villa Vicosa, Elborensis dioecesis, in regno Portugalliae existere, sub invocatione Sancti Hieronymi a maioribus suis magnifice extractam, necnon pio cultu capellanorum et aliorum ministrorum numero auctam atque ornatam fuisse; et in ea bonae memoriae Ioannem, quondam ducem Bragantiae, ipsius Theodosii genitorem (qui, ut plurimum, in dicto palatio residebat) zelo devotionis accensum, voluisse et ordinasse ut quotidie divina officia nocturna et diurna recitarentur, et praeter stipendia annua, omnibus et singulis tam capellanis quam ministris ex propriis ipsius Ioannis ducis facultatibus constituta, et ad eiusdem nutum amovibilia, adhuc pro distributionibus quotidianis eisdem capellanis seu ministris praesentibus et interessentibus dari solitis, certos redditus valoris annui mille et quingentorum ducatorum auri in auro de Camera novorum ex fructibus quarundam ecclesiarum de iure patronatus ipsius Ioannis ducis in dicto regno existentium, supplicante dicto Ioanne duce, auctoritate apostolica, dismembratos, separatos et eisdem capellanis et ministris assignatos, et pariter alios annuos redditus tercentorum ducatorum similium pro sacris ornamentis, vasis instrumentisque aliis, ac demum omnibus, quae sunt necessaria pro usu et servitio dictae capellae comparandis applicatos fuisse.

§ 2. Cum autem nunc, sicut eadem

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. IX

74

expositio subiungebat, idem Theodosius dux non semper in dicto palatio oppidi de Villa Vicosa resideat, sed ad alia loca plerumque divertat, et a nonnullis dubitetur an capellani et ministri praedicti omnes vel singuli eundem ducem, ut supra divertentem insequentes, et in aliis ecclesiis et locis, et sic extra dictam capellam, divina officia, praesente et absente Theodosio duce, et eiusdem Theodosii ducis iussu celebrantibus, possint lucrari et percipere praedictas distributiones mille et quingentorum ducatorum auri in auro, ut praefertur applicatas, et an etiam redditus praedicti ducatorum tercentorum ducatorum pro sacris ornamentis, vasis, instrumentis aliisque necessariis pro usu et servitio dictae capellae comparandis, necnon ipsamet sacra ornamenta, vasa, instrumenta et res dictae capellae possint in aliis ecclesiis, ubi, eodem Theodosio duce iubente, iidem capellani et ministri divina officia decantant et celebrant, et sic extra dictam capellam erogari, impendi et consumi possint: dictus Theodosius dux nobis humiliter supplicari fecit quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos, omnem in praemissis dubitandi materiam submovere, ac securitati conscientiarum eorumdem ducis et ministrorum consulere cupientes, praedictarum applicationum et reddituum, tam pro distributionibus quam pro usu et servitio dictae capellae tenores, praesentibus pro expressis habentes, et attendentes dictas applicationes reddituum, tam pro distributionibus quam pro usu et servitio dictae capellae factas fuisse intuitu ac pro commoditate dicti quondam Ioannis ducis atque eorum qui pro tempore praeclearae domus suae ducalis devotione,

¹ Legimus celebrantes.

(n. r.)

Causae concedendi indultum de quo in rubrica.

Indultum.

ornamento et splendore, supplicationibus dicti Theodosii ducis, hac in parte nobis per dilectum filium Michaellem a Lavanha, illius apud nos negotia gerentem, humiliter porrectis, inclinati, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et indulgemus ut capellani et ministri praefati celebrando dicta divina officia, nocturna et diurna, omnia vel singula, in qualibet alia ecclesia, capella, monasterio aut loco regni, ubi ipse Theodosius et pro tempore existens Bragantiae dux praesens fuerit seu absens mandabit, dictas distributiones capellanis et ministris divina officia in capella dicti palatii celebrantibus praesentibus et interessentibus dari solitas, libere et tuta conscientia lucrari possint et debeant, et similiter, ut redditus, vasa et ornamenta sacra et instrumenta dictae capellae expendi et consumi valeant in aliis ecclesiis, capellis et monasteriis aut locis, ad quae idem Theodosius dux, ut praefertur, divertet, et in quibus iidem capellani et ministri divina officia, presente vel absente eodem Theodosio duce, si idem Theodosius dux ita mandabit, celebrant.

Clausulae pro huiusmodi concessione firmitate.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate ubique iudicari et diffiniri debere, necnon irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio in contrarium.

§ 5. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac dictae capellae eiusdem Sancti Hieronymi, iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium forsitan quomodolibet concessis, approbatis et innovatis; quibus o-

mnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XIII augusti MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 13 augusti 1592, pont. an. I.

XXIX.

Indultum Theodosio Bragantiae duci, ut pro regimine suorum subditorum opera ecclesiasticorum uti possit¹.

Dilecto filio nobili viro Theodosio
duci Bragantiae

Clemens Papa VIII.

Dilecte fili nobilis vir, salutem
et apostolicam benedictionem.

Exigit nobilitas generis et devotio tua, quam ad nos et Sedem Apostolicam gerere comprobaris, ut te specialibus favoribus et gratis prosequamur.

Exordium.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecisti quod cum maiores tui, pari semper nobilitate et religione praestantes, et apud omnes eo nomine conspicui, pro feliciori directione Status sui, et suaviori subditorum gubernio, personarum ecclesiasticarum opera, consilio et industria in quibuscumque negotiis seu officiis, citra tamen causas sanguinis, regimen et gubernium praedictum spectantibus, Romanis Pontificibus ita forsitan annuentibus, semper uti consueverint, ex quorum pia ac prudenti administratione evenit ut maioribus tuis semper omnia in praedicto gubernio et regimine feliciter successerint, ipsique omni tempore se munificos et liberales erga easdem personas ecclesiasti-

Bragantiae ducis in gubernio sui Status opera ecclesiasticorum semper uti fuerant.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

cas exhibuerint. Quare nobis per dilectum filium Michaellem a Lavanha, tua apud nos negotia gerentem, humiliter supplicari fecisti quatenus in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Theodosio duci ut isdem uti possit indulget Clemens.

§ 2. Nos igitur, ut tibi etiam ac universae tuae ditioni omnia secunda et prospera, ut optamus, eveniant, et ut tu, tuorum maiorum vestigiis inhaerendo, eisdem, quibus praedicti maiores uti sunt, consiliis uti, et quibus illi adiumentis subditos suos rexerunt et gubernarunt, iis tu et similibus subditos eosdem regere et gubernare possis, huiusmodi supplicationibus inclinati, tibi, ut eisdem personis ecclesiasticis quibus bonae memoriae genitor tuus, aliis tibi gratis, et a te electis et deputatis, etiam in presbyteratus Ordine constitutis, aut dignitates, canonicatus et praebendas seu quaevis alia beneficia, quocumque nomine nuncupentur, et in quavis ecclesia, etiam cathedrali et metropolitana, obtinentibus (dummodo tamen in ecclesiis, quarum canonici, dignitates aut beneficiati fuerint, residere, et ea, ad quae tenentur, praestare non desinant) in auditorum, secretarii, consiliariorum, agentium ac aliorum munerum et officiorum in quibuscumque administrationibus et functionibus, quantumvis saecularibus, non tamen causas sanguinis concernentibus, et in omnibus locis et curiis, uti, et alias, ubi et quando-cumque opus fuerit, eorum loco substituere ac denuo ponere libere et licite possis et valeas, apostolica auctoritate, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Obstantia tollit.

§ 3. Non obstantibus quibusvis apostolicis ac metropolitanis et dioecesanis constitutionibus et ordinationibus, etiam factis in conciliis generalibus, provincialibus seu dioecesanis, et statutis et consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus praedictae personae ecclesiasticae pro tempore a te electae dicta beneficia obtinuerint, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus, etiamsi de illis specialis mentio facienda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XIII augusti MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 13 augusti 1592, pontif. an. I.

XXX.

Seminarium puellarum orphanarum Valisoleti, Palentinensis diocoesis, illiusque res et bona quaecumque iurisdictioni Ordinarii ac regimini administratorum subiciuntur¹.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Exposcit pastoralis officii munus nobis ex alto commissum, ut quorumvis piorum locorum ad honestam puellarum orphanarum educationem ubilibet institutorum salubrem directionem sinceris procuremus affectibus, et quascumque dissentendi occasiones, in perturbationem tranquillae pacis dominicae super eorum regimine inter personas ecclesiasticas et regulares, humani generis suggerente inimico, subortas, de medio removeamus, ut illis sublatis, dicta pia loca votivum in Domino suscipiant incrementum, et alias iuxta pias fundatorum mentes feliciter dirigantur.

Prooemium.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Seminarium orphanarum Vallisoletum ab Alph. de Guevara erectum et dotatum statutisque firmatum.

§ 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Alphonsi de Guevara presbyteri, et aliorum clericorum et saecularium etiam nobilium administratorum collegii seminarii nuncupati puellarum orphanarum in oppido Vallisoleti, Palentinensis diocesis, olim erecti et fundati, illi in hac parte communiter adhaerentium, oblata nobis nuper petitionis series continebat quod, cum olim, multis iam retroactis annis, dictus Alphonsus, pia devotione ductus, intendens puellis orphanis pauperibus de aliquo honesto et condecanti loco pro earum habitatione in quo religiose educari ac bonis moribus et doctrina christiana imbui possent, in dicto oppido providere, in certa eiusdem oppidi, sibi tunc benevisa, parte unum collegium pro eisdem puellis orphanis recipiendis, tenendis, alendis, educandis, bonisque moribus et catholica doctrina, ut praefertur, instruendis, erigi et institui facere de novo curasset; illudque de bonis patrimonialibus sibi a Deo collatis, etiam piorum aliorum christifidelium charitativis suffragiis adiutus, competenter dotasset; ac pro ipsius collegii felici regimine, gubernio, perpetuitate et optima administratione aliquibus statutis et ordinationibus de novo editis, ipse Alphonsus et nonnullae aliae nobiles personae, honesta vita et moribus praeditae, in administratores collegii huiusmodi electi et deputati fuissent.

Quae omnia a card. Poggio Hispaniarum legato fuerunt approbata.

§ 2. Et bonae memoriae Ioannis, dum vixit, tituli Sanctae Anastasiae, S. R. E. presbyter cardinalis Poggius nuncupatus, tunc Romani Pontificis et Apostolicae Sedis in Hispaniarum regnis a latere legatus, Alphonsi et aliorum tunc existentium administratorum praedictorum supplicationibus sibi tunc porrectis annuendo, erectionem, institutionem, fundationem, dotationem dicti collegii, statutaque et ordinationes pro illius regimine ac alia

praemissa apostolica auctoritate, sufficienti ad id facultate, suffultus, approbasset et confirmasset, ac inter alia statuisset et ordinasset quod ab ipsis administratoribus quatuor dumtaxat mulieres probatae vitae, bonae conversationis et laudabilis famae eligerentur, quibus cura et gubernium puellarum orphanarum in dicto collegio pro tempore commorantium committeretur, et sex mensibus probationis in dicto collegio peractis, habitum per moniales monasterii de Conceptione Beatae Mariae Virginis, Ordinis Sancti Augustini, sub cura fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia dicti oppidi gestari solitum, susciperent, et professionem per easdem moniales emitti consuetam, in manibus loci Ordinarii, cui subiectae essent, emitterent regularem; dictamque curam et gubernium ipsarum puellarum orphanarum super se assumerent et exercerent, et nonnulla alia tunc expressa praemissorum intuitu, ad eorumque salubrem directionem et perpetuitatem, concessisset, statuisset et ordinasset, prout in ipsius Ioannis cardinalis de latere legati desuper confectis litteris plenius dicitur contineri.

§ 3. Cumque postmodum, successu temporis, benedicente Domino, collegium huiusmodi ampliatum, et in eo plures puellae orphanae numerum quadraginta excedentes admissae et receptae commorari reperiretur, ac pro ipsarum puellarum custodia, doctrina et instructione praedictae quatuor mulieres (quarum una in reatricem, alia in provisoram, et alia in ministram, reliqua vero et ultima in iantricem dicti collegii deputatae existentes), admissae et receptae commorarentur; et ut regularibus institutis, ritu et moribus dicti Ordinis edocerentur ac instrui possent, aliquibus monialibus Ordinem ipsum expresse professis indigerent, easque ab earum monasterii ad collegium

Postmodum aucto puellarum numero redditibusque seminarii, ita ut tresdecim moniales illi in eo possent.

praedictum, ex defectu sufficientis facultatis, transferri facere nequivissent, ideoque iuxta litterarum ipsius Ioannis cardinalis et legati tenorem, professionem praedictam eatenus emitti distulissent, et collegium praedictum competentibus annuis redditibus, etiam ex aliorum christifidelium largitionibus dotatum, et in suis structuris et aedificiis sumptuoso opere ampliari et dilatari coeptum, iam tunc capax esset ut in eo unum monasterium monialium sub invocatione Iesu Mariae dicti Ordinis, sub Regula fratrum Minorum de Observantia praedictorum, pro tresdecim ad minus virginibus aut aliis honestis mulieribus sub regulari observantia virtutum Domino inibi deservire volentium, de novo institui posset, in quo pauperes puellae orphanae, ne non aliae etiam nobiles virgines in praedicto collegio pro tempore recipiendae, et in eo (donec ipsae, succedentibus annis, magis commode in decenti atque honesto statu collocarentur) retinendae, ut cum inibi commorarentur, a mundanis illecebris et incontinentiae periculis omnino praeservatae, religiose educarentur, atque doctrina christiana et bonis moribus imbuerentur, recipi et admitti possent.

Alphonsus Gregorius XIII supplicavit pro fundatione monasterii monialium Ordinis S. Augustini sub regula FF. Minoritarum.

§ 4. Cumque ipse Alphonsus, ultra ipsius collegii dotem, quae una cum supra dictis elemosynis et elargitionibus ad congruam sustentationem dictarum puellarum sufficiunt, reliqua omnia alia eius bona, quorum annuus redditus ad quadringentos ducatus vel circa ascendere potest, donatione perpetua et inviolabili inter vivos, reservata sibi ex illis tanta parte quanta ad reliquam suae vitae sustentationem sufficere posset, dicto noviter erigendo monasterio donare intendere, ex quibus quidem redditibus et elemosynis dotium per moniales in eo profiteri volentes afferendis, omnes commode sustentari possent, et praemissis

pro parte eiusdem Alphonsi ac aliorum collegii huiusmodi tunc administratorum felicitis recordationis Gregorio Papae XIII, praedecessori nostro, expositis, illique humiliter supplicato quatenus in dicto collegio unum monasterium monialium Ordinis huiusmodi, sub dicta invocatione Iesu Mariae, de novo erigere et instituere, ac alias in praemissis opportune providere dignaretur.

§ 5. Idem Gregorius praedecessor, ipsorum Alphonsi et aliorum administratorum collegii huiusmodi supplicationibus tunc inclinatus, apud collegium praedictum unum monasterium monialium, sub invocatione Iesu Mariae, dicti Ordinis, pro una abbatissa ac duodecim ad minus monialibus sub eiusdem Ordinis regulari observantia et perpetua clausura ibi Altissimo famulari volentibus, quae curam regiminis et gubernii dictarum puellarum susciperent, cum ecclesia, in qua Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum perpetuo conservaretur, campanili, campanis, cemaeterio, dormitorio, rectorio, hortis, hortaliis, cellis et aliis officinis necessariis, dummodo haberent claustrum ab eisdem puellis et orphanis separatum et distinctum, de novo erexit et instituit; illique sic erecto et instituto, pro illius dote ac sustentatione abbatissae et monialium praedictarum, et onerum illis pro tempore incumbentium supportatione, praedicta omniaque alia et singula res et bona, census et iura dicto collegio, tam per Alphonsum et administratores praedictos, quam alios christifideles pro tempore quomodolibet elargienda, donanda, leganda, relinquenda vel alias eroganda, postquam donata fuissent, perpetuo applicavit, concessit et appropriavit; ita quod liceret abbatissae et monialibus dicti monasterii, tunc et pro tempore existentibus, eiusdem monasterii nomine, illorum corporalem possessionem propria

Gregorius monasterium iure erexit.

Monialibus curam orphanarum commisit.

Bona omnia confirmavit.

Abbatissam eligi permittit;

Quam caeterarum professionem suscipere;

Privilegia nonnulla concessit.

Nonnulla quae alia statuit, quae hic adduntur.

auctoritate, cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, libere apprehendere et perpetuo retinere; illius quoque abbatissam pro tempore existentem perpetuo vel ad triennium, iuxta, eiusdem Ordinis regularia instituta, illa prima vice dumtaxat excepta, eligi posse, statuitque puellis praedictis et aliis mulieribus ipsum monasterium, ut praefertur, ingredi et in eo profiteri volentibus, ut habitum per moniales monasterii Conceptionis Beatae Mariae Virginis huiusmodi deferri solitum, a manibus pro tempore existentis abbatissae dicti monasterii Iesu Mariae suscipere, et professionem per dictas moniales emitti solitam in dictis manibus emittere, quodque tam ipsae quam officiales, ministrae, moniales, novitiae et aliae personae dicti monasterii earumque res et bona universa omnibus et singulis quibusvis et aliis privilegiis, facultatibus, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, concessionibus, indultis, favoribus, praeminentiis, honoribus aliisque universis gratis, spiritualibus et temporalibus, quibus alia quaecumque dicti Ordinis Conceptionis monasteria, etiam sub cura dictorum fratrum Minorum ubilibet existentia, eorumque abbatissae, ministrae, moniales, novitiae et servientes caeteraque personae ac res et bona ipsorum universa de iure, usu, statuto, consuetudine vel privilegio aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt in futurum, eque principaliter, et absque ulla penitus differentia, uti, potiri et gaudere libere et licite in omnibus et per omnia valerent. Similiter perpetuo indulsit, ac tunc existenti episcopo Palentinensi, ut ex dicto monasterio monialium Conceptionis, dilectam in Christo filiam Mariam de Acosta, a viginti annis iam tunc elapsis vel circa, in eodem monasterio Ordini-

nem ipsum expresse professam, pro abbatissa eiusdem monasterii Iesu Mariae, unamque sive duas alias eiusdem Conceptionis, seu cuiusvis alterius monasterii dicti Ordinis moniales, nullam etiam dotis eleemosynam secum deferentes aut eidem monasterio de Iesu Maria dantes, habiles tamen et idoneas, et obtenta prius ab illarum superioribus ad id licentia ex monasteriis, quibus essent, educendi et extrahendi ac ad dictum monasterium Iesu Mariae transferendi, easque et earum singulas in officiis praelationis dicti monasterii Iesu Mariae praeficiendi et praefici faciendi, et in eo postmodum, quoad viverent, si superioribus praedictis visum foret, retinendi; atque Alphonso et administratoribus praedictis, tam super omnibus et singulis praemissis, quam eiusdem monasterii Iesu Mariae, illiusque abbatissae monialium, puellarum orphanarum virginum ac rerum et bonorum praedictorum salubri directione, regimine et administratione, ac iuxta reddituum praedictorum qualitates, quantitates et numeros, receptionem et admissionem earum, et super quibuscumque aliis dictum monasterium Iesu Mariae quomodolibet concernentibus, quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta, ac sacris canonibus et decretis Concilii Tridentini, ac regularibus institutis dicti Ordinis non contraria, per Ordinarium examinanda et approbanda de novo faciendi et condendi, illaque, postquam facta et condita essent, iuxta temporum qualitatem, corrigendi, reformandi, alterandi et moderandi licentiam et liberam facultatem, potestatem et auctoritatem concessit; ipsumque monasterium superiorum, visitorum, et ministrorum et aliorum fratrum Minorum de Observantia, quibus moniales de Conceptione subiectae existunt, eorumque curae, visitationi et iurisdictioni tam in spiritualibus

Alphonso fundatori potestatem dedit statuta confirmandi.

Monasteriumque curae et superioritati fratrum de Observantia subiecit.

quam temporalibus, perpetuo subiecit, ac alias prout in litteris dicti Gregorii praedecessoris desuper confectis plenius etiam continetur.

Sixtus V concessit ut nova statuta non a loci ordinario, sed a superioribus Minorum Ordinis approbarentur.

§ 6. Et deinde pro parte ministri et abbatissae atque conventus monasterii huiusmodi recolendae memoriae Sixto PP. V, etiam praedecessori nostro, exposito prope dictum collegium locum ad ipsum monasterium erigendum commodum satiusque amplum non esse, dictumque ministrum, litterarum eiusdem Gregorii praedecessoris vigore, monasterium praedictum in aliis domibus commodioribus et amplioribus erexisse, et servata in reliquis forma litterarum praedictarum, ipsum collegium ad easdem domos transtulisse, ipsosque ministrum, abbatissam et conventum desiderare quod statuta pro regimine dicti monasterii, ut praefertur, condenda a superioribus Ordinis Minorum de Observantia, non autem per loci Ordinarium, qui abbas saecularis et collegiatae ecclesiae dicti oppidi existit, et in eo ordinariam exercet iurisdictionem, approbati deberent, per ipsum Sixtum praedecessorem statui et ordinari, idem Sixtus praedecessor, supplicationibus ministri, abbatissae et conventus praedictorum annuens, erectionem et translationem monasterii praedicti, salvis Concilii Tridentini decretis, apostolica auctoritate confirmavit et approbavit, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiecit, omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui intervenissent in eisdem, supplendo; statuitque etiam et perpetuo ordinavit quod statuta et ordinationes desuper, ut praefertur, condenda et seu iam condita, iuxta temporum qualitatem corrigenda, reformanda, mutanda, alteranda et moderanda, tam collegium puellarum quam monasterium monialium huiusmodi concernentia, a superioribus dicti Ordinis, non autem per dictum ab-

batem (attento maxime quod ipsi superiores, ea, quae ad quietiorem vitam animarumque salutem tam puellarum quam monialium monasterii huiusmodi concernentia, tamquam eorum visitatores et superiores, melius discernere poterant) approbati deberent; quodque abbatissa, moniales, conventus monasterii huiusmodi, una cum earum superioribus administratoribus ad dictas orphanas eligendas, earumque bona gubernanda, atque ad omnia alia in dictis Gregorii litteris contenta peragendum (attento maxime quod nulla eatenus canonica electio a tempore erectionis monasterii huiusmodi de illis facta fuerat) deputare possent, irritumque, ex tunc et inane decrevit quidquid secus super eis a quoquam, scienter vel ignoranter, quavis auctoritate contigeret attentari, ac alias et alia disposuit, prout in aliis dicti Sixti praedecessoris litteris, desuper etiam confectis, plenius quoque continetur.

§ 7. Cumque postmodum minister generalis Ordinis Minorum de Observantia, huiusmodi vigore litterarum a dicto Gregorio praedecessore, ut praefertur, emanatarum gubernium et curam collegii et monasterii praedictorum suae curae commissorum acceptando, eandem curam superiori provinciae Conceptionis dicti Ordinis, tunc et pro tempore existentem commiserit, prohibendo tamen quod nullus Ordinis huiusmodi praelatus, frater vel subditus se ullo umquam tempore intrudere valeret in recipiendis seu nuptui tradendis puellis orphanis dicti collegii, neque in administratione bonorum dictorum monasterii et collegii, quae uti negotia ad saeculares proprie pertinentia, Alphonso et administratoribus dicti collegii libera dimisit, propter inconvenientia exinde quoad religiosos verisimiliter suboriunda, ac etiam expresse prohibendo confessori monialium dicti monasterii in eo pernoctare vel prandium sumere.

Superioribusque monasterii ut administratoribus eligent pro eius regimine concessit.

Generali et provinciali Minoritarum monialium, puellarum vero curam administratoribus commisit.

Fratribus la-
men curae puel-
larum se inge-
rentibus, discor-
diis inter eos,
administratores
et fundatores,
subortae sunt.

§. 8. Cumque, sicut in eadem petitione subiunctum fuit, ex praemissis omnibus demum diversae confusiones et impedimenta ac etiam dissentiones inter Alphonsum et administratores ex una, et dilectos filios dicti Ordinis et provinciae fratres ex altera partibus, subortae fuissent, in manifestum damnum et iacturam bonorum et reddituum dicti collegii seu seminarii; et numerus puellarum orphanarum et aliarum in eo degere solitarum adeo propterea ad praesens diminutus, ut asseritur, sit, quod licet olim ad quinquaginta vel circa numerum ascenderent, ad duas vel tres tantum reductae existant; et quia dicti saeculares et alii deputati administratores, causa evitandi cum fratribus Ordinis huiusmodi controversias, se in praemissis ulterius cum illis occupare recusant, asserentes non esse, prout condecens non est, quod supradicti Ordinis fratres puellarum dicti collegii matrimonia procurare, vel alias puellas orphanas in dicto oppido perquirere, et ad dictum collegium adduci facere, et in eo iuxta primaevam fundatoris institutionem illas retinere et educari, ac bonis moribus imbuere facere, vel se se in temporali cura bonorum et reddituum collegii et monasterii praedictorum intrmittere debent, omnia et singula dicti collegii et seminarii (quod iuxta tenorem foundationis et litterarum eiusdem Ioannis cardinalis legati, principali caput aliorum collegiorum puellarum orphanarum, in quibusvis regnorum Hispaniarum partibus ex tunc in futurum erigendorum et instituendorum, est et esse debet) res et bona quaecumque, census alique annui redditus adeo sunt diminuti et deteriorati, quod fere ad nihilum sufficiant, et ne praedictorum et aliorum christifidelium erga collegium seu seminarium puellarum orphanarum huiusmodi pia devotio in totum refrigescat; et ne tam utile et necessarium opus

propter dictas controversias in totum depereat, nobis pro parte Alphonsi et aliorum administratorum christifidelium saecularium, pro dicti collegii interesse illi communiter in hac parte adhaerentium, fuit humiliter supplicatum quatenus omnes et singulas controversias et dissentendi occasiones circa praemissa inter supradictos et quoscumque alios, praemissorum causa quomodolibet hactenus subortas, e medio remove, ac ut collegium seminarii huiusmodi et monasterium praedictum optatum in Domino suscipiant incrementum, alias in praemissis opportune disponere, et salubriter providere de benignitate apostolica dignemur.

§. 9. Nos igitur, qui tranquillam in Domino pacem circa regimen quorumvis priorum locorum et eorum salubrem directionem sinceris optamus affectibus, erectionis et foundationis collegii seminarii puellarum orphanarum et monasterii monialium, ac singularum litterarum Gregorii et Sixti praedecessorum, ac Ioannis cardinalis legati praedictorum, ac aliorum hic de necessitate exprimendorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes; dictosque Alphonsum et deputatos administratores et singulares alias personas, illis in hac parte, ut praefertur, adhaerentes, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet immodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de consilio etiam pariter et assensu venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super rebus et statu regularium deputatorum, in

Clemens, rebus omnibus in congregatione episcoporum et regularium examinatis, perpetuoque partibus indulto silentio.

quorum congregatione, dilectis filiis procuratoribus utriusque partis auditis, et negotio mature discusso, visisque hinc inde deductis, et testium depositionibus, vigore specialium litterarum dictae congregationis super praemissis, examinatorum, omnes et singulas controversias et differentias ac litium occasiones praemissorum causa inter Alphonsum et alios administratores deputatos collegii orphanarum huiusmodi ex una, et ministrum provincialem et fratres Ordinis Minorum de Observantia aliasque personas dicti monasterii, vel in praemissis quomodolibet sua interesse putantes, ex altera partibus, super collegii seminarii puellarum orphanarum et monasterio monialium huiusmodi, illorumque bonorum, rerum et reddituum administratione, regimine et gubernio, ac super admissione, receptione et educatione puellarum praedictarum et illarum in dicto collegio vel seminario habitatione, aliisque praemissis quomodolibet subortas, et in quocumque foro seu iudicio vel alias quomodolibet pendentes, in statu et terminis quibus existunt, ad nos advocantes, illasque in primis et ante omnia penitus et omnino extinguentes, cassantes et annullantes, ac extinctas, cassatas et annullatas fuisse et esse, et super illis perpetuum silentium praedictis et quibusvis aliis ex nunc perpetuo imponentes, ac impositum fuisse et esse decernentes, hac nostra perpetuo valitura constitutione, auctoritate apostolica, tenore praesentium, statuimus et ordinamus collegium orphanarum praedictarum tantum, illiusque res et bona quaecumque iurisdictioni Ordinarii, ac regimini et gubernio Alphonsi et praedictorum ac aliorum illius pro tempore administratorum; moniales vero monasterii Iesu Mariae iurisdictioni fratrum Minorum de Observantia S. Francisci praedictorum in spiritualibus quoad celebrationem missarum

Decernit bona omnia seminarii orphanarum et monasterii gubernanda esse per Ordinarium et administratores.

Moniales vero in spiritualibus a fratribus Minoribus esse regendas.

et administrationem sacramentorum aliorumque munerum spiritualium dumtaxat; in temporalibus autem quoad reliquos omnes alios actus et administrationem reddituum, rerum et bonorum temporalium iurisdictioni praedicti Ordinarii et gubernio ipsorum administratorum, quibuscumque in contrarium introductis consuetudinibus seu privilegiis obtentis non obstantibus, perpetuo subesse et de caetero gubernari debere.

§. 11. Et aliquos dicti Ordinis fratres neque in collegio puellarum, neque in monasterio monialium praedictarum commorari vel lat. messationes aut aliquas potationes facere, vel aliqua prandia seu ientacula sumere, neque in dicto monasterio monialium ipsorum aliquas habitationes seu mansiones, etiam ad modicum tempus, habere, neque in eo pernoctare; seu in regimine et gubernio temporali eorum se in aliquo de caetero intrmittere, neque aliquos alios praesbyteros saeculares vel cuiusvis Ordinis regulares, alias idoneos et approbatos, qui in ecclesia collegii vel seminarii aut monasterii huiusmodi missas et alia divina officia celebrare, et verbum Dei populo praedicare valeant, impedire, perturbare, aut inquietare.

§. 12. Et insuper collegium, ut praefertur fundatum, principale caput et fundamentum omnium et singulorum aliorum puellarum orphanarum in quibusvis aliis civitatibus, terris et locis regnorum Hispaniarum huiusmodi nunc et pro tempore erectorum et fundatorum collegiorum esse, illorumque seminarium nuncupari; atque reliqua omnia et singula erecta et erigenda puellarum praedictarum collegia huiusmodi, tam in capite quam in membris, ipsi collegio Vallisoleti et illius administratoribus subiecta, et ab eo et illis dependentia perpetuo fore, et esse, ac censi.

§. 13. Ac praesentes litteras de subre-

Fratres inibi commorari vel lat.

Seminarium Vallisoleti caput similitum collegiorum fore declarat.

Clausulas pro
praesentis con-
stitutionis firmi-
tate apponit.

ptionis vel obreptionis vitio seu intentionis nostrae vel quopiam alio defectu ullo unquam tempore notari, vel contra eas, vel aliqua in praemissorum parte, per supradictos aut quoscumque alios, dici, adduci vel allegari posse neque debere; sicque per loci Ordinarium et quoscumque alios iudices et personas, quavis auctoritate fungentes, sublata eis et eorum cui libet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere; irritum quoque et inane decernimus quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Executores
deputat.

§ 14. Quocirca venerabilibus fratribus nostri Salamantini et Zamorensi episcopis eorumque officialibus, et dilecto filio priori saecularis et collegiatae ecclesiae Beatae Mariae dicti oppidi, per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios, dictis Alphonso et administratoribus nunc et pro tempore existentibus, in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, apostolica auctoritate praedicta, faciant praesentibus litteris et earum effectum in omnibus et per omnia pacifice perpetuo frui et inviolabiliter gaudere. Non permittentes eos desuper ab eisdem fratribus Ordinis Minorum de Observantia, vel quibusvis aliis, quavis auctoritate etiam apostolica fungentibus, quomodolibet indebite molestari, perturbari aut inquietari, ac legitimis super his servatis servandis processibus, inobedientes et rebelles, per censuras ecclesiasticas et alia iuris et facti opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc auxilio brachii secularis.

Derogat con-
trariis.

§ 15. Non obstantibus praemissis, et praesertim dictorum Gregorii et Sixti praedecessorum, aliisque apostolicis constitutionibus et ordinationibus, ipsorum-

que seminarii, collegii et monasterii ac Ordinis Minorum de Observantia, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis dictis monasterio et Ordini illiusque superioribus, vel quibusvis aliis personis, ut praefertur, seu alias sub quibusvis tenoribus et formis, et cum quibusvis clausulis et decretis, quantumcumque irritantibus et insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis, et *Mare Magno, Bulla Aurea* vel alias nuncupatis in contrarium quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Sedem praedictam, etiam ad imperatoris, regum, ducum et aliorum principum instantiam concessis; quibus omnibus, etsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda esset, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum sub anulo Piscatoris, die XIV augusti MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 14 augusti 1592, pontif. an. I.

XXXI.

De bono regimine rectaque administratione bonorum et reddituum cuiusque communitatis locorum dittonis Sanctae Romanae Ecclesiae, et institutione congregationis cardinalium ad cognitionem gravaminum ac litium earundem communitatum.

1 De nullitate quarumdam obligationum istarum Communitatum, vide in Const. XVIII Pii IV: *Quia non solum*, tom. VII, pag. 65, et Sixti V Constit. LXIII: *Inter varias*, tom. VIII, pag. 758, ubi etiam alia continentur.

Clemens episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius
reformationis.

Pro commissa nobis a Domino sanctae Romanae Ecclesiae eique etiam in temporalibus subiectarum civitatum et populorum tutela, paternaque erga nostros subditos charitate, praecipuo studio tenemur providere, ut ad eos pertinentia bona, ea qua decet fide et cura utiliter et provide administrentur; praesertim vero tollantur pravi abusus, qui in publicum et commune damnum paulatim irrepunt; ex quibus et hactenus gravi aere alieno communia illorum bona oppressa, vel ab ipso nostri pontificatus initio comperimus, et malum hoc, nisi celeriter opportuna remedia adhibeantur, quotidie in deterius prolabi videmus. Dum enim paucis sua privata commoda et lucra quaerunt, atque illicitis modis, quod prave ambiunt aut concupiscunt, consequi affectant, potentiorum aut vulgi gratiam vanis assentionibus aucupantur, suas denique cupiditates explere satagunt, nulla utilitatis publicae ratione habita, aerarium publicum ipsarum civitatum et locorum exhauriunt, gravi aere alieno implicant, inanibus pompis et ostentationibus dilapidant.

Expensarum
cuiusque com-
munitatis tabel-
la quolibet anno
conficiatur.

§ 1. Quibus malis atque incommodis (quantum nostra vigilantia atque auctoritate eniti possumus) occurrere cupientes, hac nostra perpetuo valitura constitutione, statuimus et ordinamus ut in qualibet civitate, terra, oppido, castro et loco dicti Status temporalis ecclesiastici universi, itaut etiam Bononiensis et Beneventanae nostrae civitates sub hac constitutione sint comprehensae, tabella aut libellus quotannis initio anni conficiatur, in quo sumptus omnes ordinarii et extraordinarii publice utiles aut necessarii sint descripti. Et earum quidem, quae certae et ordinariae sunt, expensarum, certa etiam taxa et summa exprimat;

quae vero incertae et extraordinariae videbuntur, earum universe summa aliqua annua taxetur, quam toto anni curriculo excedere nequaquam liceat; sigillatim vero pro rei indigentia, ex universa summa sic taxata, a toto consilio, cum interventu praesidis, gubernatoris aut potestatis, portiones necessariae infra annum detrahantur.

§ 2. Eaque tabella aut libellus per gubernatorem seu praesidem provinciae, aut civitatis et cuiuscumque terrae, oppidi et castri praetorem seu potestatem, singulis annis.

A gubernatori-
bus locorum re-
videtur et ap-
probetur.

§ 3. Hac vero prima vice, non solum ab ipsis, sed etiam post eos, intra triginta dies tunc proxime sequentes, a dilectis filiis S. R. E. camerario et thesaurario generali Camerae Apostolicae accurate et diligenter inspiciatur, corrigatur et approbetur, expunctis inde iis omnibus impensis, quae praeter aut contra hanc nostram constitutionem, etiam ex statuto vel consuetudine antiqua fieri solebant, ac retento ipsius tabellae seu libelli exemplo seu registro penes Cameram Apostolicam gratis et absque ullo earundem communitatum seu universitatum dispendio, statim intra decem dies, ab ipsius receptionis die numerandos, sic revisa, approbata et correcta, ad praedictas communitates seu universitates remittatur.

Et hoc primo
anno coram ca-
merario et the-
saurario Papae.

§ 4. Districte autem inhibemus, sub indignationis nostrae et aliis gravissimis nostro et successorum nostrorum arbitrio imponendis poenis, ne pro sigillo vel pro scriptura, carta, atramento, cera, capsula, cordulis aliisque rebus, ad huiusmodi expeditionem pertinentibus, seu pro labore aut regalibus, quidpiam, ne minimum quidem obulum, hac de causa praedicti camerarius aut thesaurarius, co-adjutores aut quilibet officialis vel mini-

Et gratis ab
omnibus officia-
libus haec om-
nia fiant, etc.

ster exigere, vel etiam sponte oblatum recipere praesumant; quinimmo volumus ut, sine ulla mora, omnia gratis et, prout in Poenitentiaria Apostolica fieri solet, sine aliqua solutione expediantur et mittantur. Atque in hoc camerarius et thesaurarius praedicti summo studio invigilent, et si aliquem ex suis, vel aliis notariis, tabellionibus, secretariis, familiaribus, officialibus aut ministris vel minimum quicquam recepisse deprehenderint aut cognoverint, contra eos etiam ad privationis officiorum et munerum quae obtinent, inhabilitatisque ad illa vel alia in posterum obtinenda, exilii perpetui ab Urbe et eius districtu, et aliis gravioribus poenis procedant, scituri si connivendo aut tolerando aut alias quomodo-libet receptionum et exactionum huiusmodi per se vel alium conscii aut participes fuerint, se quoque nostrum et successorum nostrorum iudicium in hac re severum, ut praefertur, subituros.

§ 5. Verum eadem tabella seu libellus eiusve exemplum sic correctum, approbatum et intra decem dies remissum, nedum in ipsarum communitatum seu universitatum archivio asservetur, sed in publico aliquo omnibus patenti ac conspicuo loco, prae foribus aulae, ubi habetur publicum consilium, vel ubi ius dicitur, et frequens populi fit concursus, affigatur et perpetuo retineatur.

§ 6. Nec liceat in futurum, nisi de expressa Camerae Apostolicae, aut si urgens necessitas moram non patiat, gubernatoris aut praesidis civitatum et locorum (qui statim postea camerarium et thesaurarium generalem praedictos certiores de eo reddere teneantur) licentia, cum interventu procuratoris fiscalis eiusdem loci, causa cognita etiam similiter gratis concedenda, tabellae ipsius seu libelli tenorem, etiam sequentibus annis immutare aut alterare, neque absque

praedicta licentia, etiam in casibus improvisis, inopinatis aut insolitis, aliquid ultra contenta in huiusmodi tabella aut libello erogare. Quicquid vero ultra praescriptas summas erogatum fuerit, id volumus ut ab eis, quibus exigendi et solidandi computa et rationes expensi, sive illa, ut dicitur, sindicandi cura incumbit, nequaquam ratum habeatur, neque ipsis communibus aerariis dictorum locorum aut massis, sed personis singularibus, quae sumptus ipsos fuerint, expensum feratur, quae etiam ad illius, tamquam ab eis indebite ablati, restitutionem teneantur.

§ 7. Id autem, quo accuratius servetur, et earundem civitatum, terrarum ac populorum utilitati amplius consulatur, praecipimus ut quilibet modernus aut pro tempore existens gubernator, praeses aut potestas, tam ex nunc seu in ipso primo ingressu, quam deinde statim finito tempore magistratus per quoscumque priores, massarios, camerarios aut officiales gesti, intra decem dies, ab ipsis prioribus, massariis, camerariis seu officialibus, qui magistratu funguntur aut fungi desinunt, respective, plenariam informationem rerum ad publicum regimen et administrationem communem honorum pertinentium, praecipue vero indicem et nomina singulorum debitorum cuiuscumque communitatis seu universitatis, tam ex supradictis quam ex aliis quibuscumque causis, accurate et singillatim descripta sibi tradi, eaque postmodum, cum primum solutionis dies advenerit, tam si iam advenerit, intra tres aut ad summum quatuor menses, per officiales et magistratus earundem communitatum seu universitatum exigi, et in aerarium communitatis seu universitatis referri.

§ 8. Et si quid in fine anni, deductis expensis in tabella seu libello descriptis, supererit, id in extinctionem aeris alieni

Communitatis officialis, domusis officibus, de ministris, sindicis, nunc et indicem debitorum tradant gubernatoribus, et per nomines communitatis suo tempore exigantur.

quod in fine anni supererit, deductis expensis tabellae, in

solutionem aeris alieni vel, etc. expendantur.

publice contracti; aut si aes alienum nulum sit, vel in annonam sublevandam, vel pro Monte Pietatis, vel in recuperationem et redemptionem bonorum et rerum seu iurium per ipsas communitates sive universitates alienatorum, vel denique in aliorum immobilium bonorum emptionem, cum interventu tamen gubernatoris seu potestatis et procuratoris fiscalis loci, converti curet. Quod si praedictas pecunias in Monte Pietatis deponi contigerit, id ea conditione fiat ut illas postea quodcumque eadem communitates et universitates inde extrahere et, si eis videbitur, in usus per hanc constitutionem permisos erogare valeant.

§ 9. Fisci vero cuiuslibet loci procurator petat omnino coram syndicis et gubernatore seu praeside aut potestate, intra decem dies, ab iis, qui magistratu perfuncti sunt, tam de administratione iuxta taxam in tabella seu libello praescriptam, quam de aliis supradictis, praesertim nominibus debitorum exactis, rationes reddi. Et si quid vel in expensis excessum, vel circa exactionem neglectum, aut per negligentiam ultra tempus praedictum dilatum fuerit, contra eosdem reos magistratu, ut praefertur, perfunctos, ad restitutionem debitarum expensarum, necnon ad solutionem de suo proprio debitorum per negligentiam inexactorum, ac ulterius, etiam ad poenarum in hac constitutione contentarum executionem procedi, quarum pars quarta ipsi procuratori fiscali sit applicata.

§ 10. Si vero, post huiusmodi decem dies elapsos, gubernator aut potestas in exigendis rationibus vel in cogendo ad solvendam vel restitutionem, aut in exequendis poenis sive alias in praemissis negligens fuerit, ad restitutionem et refectionem damni ex indebitis impensis vel retardata exactione communi aerario cuiuslibet loci illati, etiam de suo pro-

Gubernator et fisci in praedictis negligentis contineantur.

prio integre teneatur. Procurator autem fiscalis eius terrae, oppidi aut civitatis generalem Camerae Apostolicae procuratorem fiscalem de huiusmodi negligentia certiore faciat, sive etiam cuilibet de populo id denunciare liceat, ac tam in syndicato per eos, ad quos spectat, quam postea per procuratorem fiscalem generalem Camerae Apostolicae contra ipsos gubernatores et potestates, sive etiam contra personas, quae pro ipsis in syndicato fideiusserint, procedatur, ita ut tam ab eis quam ab ipsis reis principalibus illatum damnum, inexacta debita indebitaeque expensae, et quae in hac constitutione continentur muletiae, cum simili lucro personis praedictis applicando, exigantur; ac propterea tam ipsi gubernatores, praesides, potestates, quam procuratores fiscales in praemissis culpabiles, officiis per eos obtentis eo ipso privati, et ad illa atque alia similia de caetero obtinenda perpetuo inhabiles et incapaces sint et censeantur.

§ 11. Praelati vero, gubernatores et potestates, eorumque cancellarii, secretarii, tabelliones aut ministri vel familiares, nihil omnino, ne minimum quidem, occasione syndicatus huiusmodi, vel pro sententia ferenda, aut pro tabella seu libello conficiendo, revidendo, vel licentia, ut praefertur, concedenda, subscribenda, vel taxa faciendi emolumentum aut regalium, neque etiam pro mercede aut labore sive alias, ut praefertur, percipiant; et siquid perceperint, etiam tamquam huius constitutionis violatores, poenas, quae in ea sunt descriptae, ipso facto incurrant.

§ 12. Ceterum omnibus et singulis communitatibus, universitatibus et populis quarumcumque provinciarum, civitatum, terrarum, oppidorum, castrorum, et locorum Status nostri temporalis ecclesiastici, earumque senatui, consiliis,

Gubernatores et alii officiales gratis omnia faciant.

Communitates earum bona non alienent neque obligent contra Sixti V. constitutionem.

adonantiis et congregationibus, magistratibus et administratoribus, eorumque singularibus personis, districte interdiciamus et prohibemus ne quis eorum vel earum, sub quovis praetextu aut causa, etiam urgenti et necessaria, contra constitutionem felicis recordationis Sixti Papae V, praedecessoris nostri, quae incipit: *Inter multiplices*, quam nos harum serie approbamus, innovamus et ampliamus, bona aut iura sua vendat, alienet, hypothecet, aut census super illis imponat, aut pro se, praeterquam ex causa locationis tantum ad modicum tempus, et solutionibus non anticipatis, non autem titulo conductionis, nec ullo modo pro aliis obliget sive aere alieno se obstringat.

Neque oratores ad Sedem Apostolicam absque licentia transmittant, et nemo tale munus suscipiat contra formam dictae bullae.

§ 13. Neque legatos seu oratores ad nos et Sedem Apostolicam sumptibus publicis aut etiam privatis et propriis ipsorum legatorum, neque etiamsi ipsi sponte id munus suscipere et de suo proprio impensas subire velint, umquam mittat, neve sub nomine agentis aut negociorum gestoris vel procuratoris, alias quam ad necessariam litem prosecutionem in Romana Curia, pariter expensis communibus aut privatis, retinere aut mittere, neve quispiam id munus suscipere aut obire audeat, nisi habita prius, quoad obligationes et alienationes, licentia, iuxta praedictae Sixti praedecessoris constitutionis tenorem; quo vero ad mittendos legatos seu oratores a nobis vel pro tempore existente Romano Pontifice, vel ab eo, qui consultationibus negociorum Status Ecclesiastici pro tempore praerit dumtaxat in scriptis obtenta, sine qua, siquis id munus suscipere ausus fuerit, praeter alias per Sixtum praedecessorem inflictas poenas, etiam officiis per eum obtentis eo ipso privatus, et ad illa et alia quaecumque obtinenda perpetuo inhabilis et incapax, necnon infamis et ignominia atque infamia notatus censeatur.

§ 14. Ad haec prohibemus pariter ne praedictae communitates, universitates, earumve collegia, senatus, adunantiae, congregationes, magistratus, officiales aut singulares personae ullo modo praesumant ex fructibus, redditibus et proveniuntibus, collectis vel contributionibus, certis vel incertis, ordinariis seu extraordinariis, eorum aerarii seu massae communis, sive ex pecuniis etiam privatis et particularibus singulorum civium per viam voluntariae collectae seu contributionis in commune congestis, etiam cuiusvis status seu consuetudinis, aut verius corruptelae, praetextu, ex quavis causa, etiam solita et rationabili, munera aut dona quaecumque legato, vice-legato, gubernatori, protectori, vice-protectori, praesidi, officiali aut personae, etiam quavis, tam ecclesiastica, etiam pontificali, aut alia maiori, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalatus, quam mundana dignitate fulgenti, seu illius consanguineis, affinibus, familiaribus aut ministris, mittere, tradere aut largiri, aut in alicuius etiam legati, vice-legati, gubernatoris, praesidis, benefactoris aut protectoris honorem, etiam occasione hospitii aut transitus vel primi ingressus aut beneficiorum acceptorum memoriam gratique animi testificationem pro construendis, ornandis aut erigendis perpetuo vel ad tempus portis, arcibus, trophaeis, porticibus, moenibus aut aliis monumentis seu pro praedictis personis, quavis dignitate vel auctoritate fungentibus, honorifice, laute, opipare excipiendis, seu pro quibusvis conviviis aut hospitiiis, etiam moderatis, eisdem aut cuivis alteri, quaecumque occasione vel causa, exhibendis, aut pro personis, quae illas comitentur aut illis ministrent vel obviam procedant, pretiosis vestibus induendis ulla pecunias erogare.

§ 15. Vel pro congiariis, missilibus aut

Donare quidem quam quibusvis personis minime praesumant, nec pro eis aliquid de communitatis pecunia impendere.

Salariaque officialium, alimentum studentium, puellarum dotes augere, aut alio praetextu quicquam ultra tabellam expendere non valeant.

muneribus publicis, seu etiam cibariis, esculentis et poculentis, epulis, comestationibus aut comotationibus, populo aut magistratibus vel officialibus ultra eorum salaria et emolumenta, de iure vel ex laudabili consuetudine debita, largiendis, seu pro praestandis pueris vel adolescentibus studiorum causa alimentis, vel dotibus puellarum non egentium augendis, aut pro exhibendis spectaculis, etiam piis, et intra ecclesias vel extra eas in quibusvis publicis aut privatis, sacris aut profanis locis, etiam ubi Sanctorum et Sanctarum vita aut res pie gestae populis spectandae proponuntur, sive etiam piorum operum et charitatis seu eleemosynae praetextu, aut alias in praedictis seu aliis rebus supervacaneis in dicto libello seu tabella non contentis, sed ad pompam et ostentationem aut ad oblectationem vel paucorum lucrum et privata commoda quomodolibet pertinentibus, sumptus aut impensas aliquas facere, nisi re ipsa pro divino cultu et veris Christi pauperum indigentis, de consilio et consensu loci Ordinarii, sublevandis, aut pro iis tantum piis ludis publicis, qui ex inveterato usu permittuntur, et in praedicta tabella seu libello exprimentur, taxam a gubernatore seu praeside aut potestate ipsius provinciae, civitatis aut loci, cui subsunt, praefigendam, quae in suprascripto libello seu tabella comprehensa erit, non excedentibus, sumptus huiusmodi fiant.

Litigantes cum communitatibus vel earum debitores aut honores et qui rationem administrationis non reddiderunt, ad publica officia non admittantur.

§ 16. Prohibemus insuper ne quicumque cives, oppidani aut incolae, qui suae communitatis aut universitatis bonorum detentores, usurpatores, occupatores fuerint, quive contra ipsas communitates litem aliquam seu controversiam habuerint, quae ad hunc effectum per solam unicam citationem coepta et inchoata censeatur, eadem lite seu controversia durante, necnon qui eiusdem suae com-

munitatis sive universitatis debitores ex quacumque causa extiterint, earumve bona aut pecunias administraverint, antequam, id quod debent, integre persolverint, seu rationes administrationis reddiderint, cum eius residui, in quo debitores remanserint, reali restitutione, ad obtinendos, gerendos aut exercendos aliquos in ea civitate, provincia, oppido, terra, castro aut loco magistratus aut munera quaecumque vel officia publica ullo modo eligantur vel admittantur; et si de facto electi admittive fuerint, electio et admissio irrita sit et nulla, et tam ipsi quam eligentes sive admittentes, necnon gubernatores, praesides et potestates, qui id permiserint, vel etiam exactam super his inquirendis et prohibendis diligentiam, prout eos teneri volumus et decernimus, non adhibuerint, poenis in hac constitutione contra illis transgressores inflictis plectantur.

§ 17. Porro locationes seu affectus tam vectigalium, quae gabellae aut datia dicuntur, quam aliorum quorumcumque reddituum, proventuum, iurium et emolumentorum ad commune ipsarum civitatum et locorum aerarium quomodolibet spectantium, statuimus et iubemus, omnino servatis servandis, atque adhibitis solemnitatibus, quae de iure aut cuiuslibet loci statuto vel consuetudine requiruntur, cum personis fide et facultatibus idoneis, quae idoneas pariter in publico consilio approbatas cautiones praestent, iniuri et contrahi debere. In quibus sane locationibus seu affectibus ea semper conditio et pactio addatur, ut ipsae communitates sive universitates ab omni prorsus detractone seu remissione et, ut vulgo dicitur, defalcatione, ex quocumque ac inopinato et insolitissimo belli, incursus militum, depopulationis agrorum, dirptionis aut siccitatis, alluvionis, grand-

Locationes vel affectus communitatum sicut cum fidelissime idonea et cum pacto prohibitive cuiuscumque defalcationis.

nis, tempestatis, incendii aut alio quovis maxime fortuito casu, atque ex quovis capite, ac etiam legitima et urgente amissionis aut diminutionis fructuum, etiam omnium, vel maioris partis, aut sterilitatis vel alia quavis causa, cogitata vel incogitata, cogitabili vel incogitabili, sint prorsus immunes, nec ad id cogi possint, etiamsi de iure tenerentur, sed integre semper responsiones et praestationes seu pensiones annuae, absque ulla diminutione, per ipsos conductores eis solvi debeant, et quamvis pactum huiusmodi forsitan in contractibus omissum fuerit, nihilominus vigore praesentium litterarum tacite inesse et subintelligi debere, perinde ac si id ipsum inter contrahentes expresse cautum et conventum fuisset; sublata omnibus iudicibus, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, ac Sacri Palatii Apostolici auditoribus aliter indicandi et interpretandi facultate.

quascumque exemptiones, immunitates, remissiones, condonationes iurium atque onerum realium et personalium aut mixtorum, Camerae Apostolicae seu eorum communi aerario debitorum, aut vectigalium, gabellarum, datiorum, portuorum, dohanarum, collectarum, subsidiorum, contributionum, cuius particulari personae pro rata illos quomolibet tangenti, sive praediis aut bonis per eas possessis, per quascumque communitates seu universitates, ex quavis causa, etiam legitima et de iure debita seu permissa (qualis est ob numerum duodecim filiorum, et quacumque occasione, etiam sub praetextu tituli onerosi et contractus ultro citroque obligatorii, etiam publico consilio et communi omnium consensu) perpetuo vel ad tempus concessas, etiamsi id sine ullo Camerae Apostolicae damno aut praedicio factum fuerit, ratumque ipsum eadem communitates et universitates in se susceperint.

concessae revocantur et in futurum concedi prohibentur.

§ 20. Districtius inhibentes ne quid tale in posterum concedere aut attentare praesumant, ac revocantes ex nunc in irritum quicquid circa omnia et singula praemissa, praeter aut contra haec nostra interdicta, prohibitiones, statuta, ordinationes, iussa, voluntates, decreta, mandata aut praecepta, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Decretum irritans.

§ 21. Quod si quis coniunctim cum caeteris seu divisim, nostrarum huiusmodi prohibitionum, statutorum, ordinationum, iussionum, decretorum, mandatorum, voluntatum aut praeceptorum violator seu transgressor extiterit, statuimus ut, praeter superius expressam restitutionem aut solutionem seu damni reflectionem, ii, qui praeminentia aut gradu aliquo caeteris superiores fuerint, nisi pro viribus id quod contra hanc constitutionem attentatum gestumve est impedire tentaverint, suumque assensum

Contravenientes in praedictis poenas hic descriptas incurrant.

§ 18. Depositarios quoque pecuniarum et introituum communis aerarii cuiuslibet communitatis sive universitatis non aliter eligi, deputari aut admitti volumus, nisi, priusquam id munus assumant, idoneam, arbitrio gubernatoris, praesidis aut potestatis, cautionem praestent. Alioquin, tam ipsas locationes, affectus seu appaltus, quam depositariorum deputationes sive electiones aut admissiones, cum omnibus inde sequutis, etiam obligationes in forma Camerae Apostolicae, iuramento aut instrumento publico vallatas, irritas et nullas censerit. Et nihilominus magistratus seu officiales, qui contractus ipsos iniverint, depositarios admiserint, vel in publico consilio assensum dederint, una cum caeteris consentientibus pariter poenis in hac constitutione expressis teneri decernimus et declaramus.

Communitatum depositarii non admittantur ad officium aliquam praesent idoneam fidem suam.

§ 19. Praeterea auctoritate apostolica, tenore earundem praesentium, revocamus, irritamus et annullamus omnes et

Exemptiones quaecumque a communitatibus

omnino constanter denegaverint, omnibus et singulis per eos obtentis dignitatibus, gradibus, muneribus, officiis et magistratibus eo ipso privati, ac tam ipsi quam alii inferiores, quid id suaserint, procuraverint, petierint, proposuerint, aut ipsimet fecerint vel ab aliis fieri iusserint, ad illa et alia, similia vel dissimilia, in futurum obtinenda inhabiles perpetuo et incapaces, ac perpetua infamia et ignominia notari; et singuli eorum, si solvendo fuerint, ultra praedictam restitutionem, ad duplum eius damni quod communi massae seu mensae illatum fuerit, de suo reficiendum obligati existant; sin minus, poena exilii aut carceris saltem triennalis plectantur. Alii vero, qui solummodo consensum tacite vel expresse praestiterint, si solvendo fuerint, tantumdem pecuniarum, quantum erogatum extiterit, de suo persolvant; sin autem id propter inopiam praestare nequiverint, poena aliqua corporis afflictiva superiorum arbitrio puniantur. Eiusmodi multarum quarta pars inter eos dividatur, qui, quantum in eis fuerit, contradixerint seque opposuerint, vel post consensum praestitum, erroris poenitentes, superioribus id primi denunciaverint.

probamus et innovamus, ac ad omnes superius expressas personas, etiam speciali nota dignas, quae contra ultimo dictas constitutiones in quibusvis casibus per eas expressis, dando, recipiendo, promittendo, paciscendo, consentiendo aut permittendo, non solum apud Sedem Apostolicam, sed in quibusvis tribunaliibus et coram quibuscumque iudicibus, etiam laicis, almae Urbis, ac tam in Romana Curia quam extra eam, in quibuslibet temporali ditioni nostrae mediate vel immediate subiectis, provinciis, civitatibus, oppidis, terris et locis deliquerint, per easdem praesentes extendimus et ampliamus, poenis aliis a iure, vel per alias constitutiones apostolicas, aut propria locorum statuta vel consuetudines, contra personas aliquid praemissorum committentes vel omittentes, forsitan decretis vel inflictis, nihilominus in suo robore permansuris.

Executio iuris constitut. ab omnibus observetur.

§ 22. Sed et constitutiones piae memoriae Bonifacii VIII et Gregorii XIII, Romanorum Pontificorum praedecessorum nostrorum, contra paciscentes, promittentes, dantes aut recipientes quicquam parvum vel magnum pro gratia vel iustitia pro se vel aliis obtinenda, et contra complices vel dantes in praemissis auxilium, consilium vel favorem, cum omnibus in eis contentis poenis, censuris et extensionibus, quae supradictis aggravatae et additae, non autem per eas imminutae aut immutatae censeantur, harum serie ap-

Contra quos extenditur pontificum Bonifacii VIII et Gregorii XIII constitutio.

§ 23. Quocirca universis et singulis modernis et pro tempore existentibus eiusdem S. R. E. camerario, thesaurario generali, nec non legatis, vice-legatis, praesidibus, gubernatoribus, potestatibus ac prioribus, massariis, magistratibus et officialibus caeterisque ad quos spectat, per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi et eorum singuli, quantum ad eos pertinet, curent omni studio, diligentia, auctoritate et vigilantia praesentem constitutionem firmiter et inviolate observari, et contra inobedientes vel transgressores condignis poenis animadverti.

Et communitatum debitores, manu compellatur regia ad satisfactionem, non obstantibus quibusvis inhibitionibus.

§ 24. Praecipue vero ipsi legati, vice-legati, praesides, gubernatores et potestates, contra quoscumque communitatum sive universitatum debitores, pro exactione integrae summae et quantitatis quae earum communibus aerariis debetur et pro tempore debebitur, summarie, simpliciter et de plano, sola facti veritate inspecta, sine strepitu et figura iudicii,

1 Vide const. II Bonifacii VIII: Excommunicamus, tom. IV, pag. 126, et Gregorii XIII constitut. XXXIX: Ab ipso, tom. VIII, pag. 105.

manu regia, in vim praesentis constitutionis, etiam quavis inhibitione, tam a praedicto camerario seu causarum Camerae Apostolicae generali auditore, quam a quocumque alio iudice, ordinario vel delegato, quavis auctoritate fungente, etiam forsitan in vim specialis commissionis, decreto non obstante, iuris et facti remediis opportunis procedant, et omni et quacumque appellatione remota, exequantur, eosdem inobedientes nec non contradictores quoslibet et rebelles per opportuna iuris et facti remedia appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 25. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictarumque provinciarum, civitatum, terrarum, oppidorum et castrorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quorumcumque tenorum existant, per quae, praesentibus non expressa vel ad verbum non inserta, effectus praesentis nostrae constitutionis impediri quomodolibet valeat vel differri. Quae omnia, quatenus premissis in aliquo adversentur, prorsus tollimus et abrogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 26. Volumus autem ut praesentes litterae in valvis Sancti Iohanni Lateranensis et Principis Apostolorum de Urbe basilicarum, et in acie Campi Florae publicentur, affixis inibi earum exemplis et dimissis.

§ 27. Quodque earum exempla seu illorum compendia, latino aut vulgari sermone conscripta, in libris quomodocumque statutorum praedictarum communitatum et universitatum inserantur, et saltem bis quotannis, in publicis et maioribus consiliis sive adunantiis cuiusque

communitatis sive universitatis, alta et intelligibili voce legantur, atque in publico etiam aliquo omnibus patenti loco, ubi frequenter cives aut oppidani convenire soleant, perpetuo affixum retineantur, adeo ut si contingat exempla huiusmodi inde amoveri aut lacerari seu temporis diuturnitate consumi, debeant omnino priores, massarii, cancellarii sive alii earumdem communitatum sive universitatum officiales, sub privationis officiorum obtentorum et inhabilitatis ad illa vel alia postmodum obtinenda, et aliis etiam gravioribus corporis afflictivis poenis ipso facto incurrendis, curare ut statim eadem exempla renoventur et denuo affigantur; et si id commode fieri poterit, in marmoreo aliquo lapide ad perpetuam memoriam insculpantur.

§ 28. Demum a singulis legatis, vicelegatis, praesidibus, gubernatoribus, potestabilibus, nec non communitatum seu universitatum prioribus, massariis, cancellariis aut quocumque nomine nuncupatis officialibus, initio magistratus, antequam ad illum exercendum admittantur, super earumdem praesentium litterarum observatione iusiurandum solemne publice praestetur.

§ 29. Et nihilominus post triginta dies a die publicationis, ut praefertur, in Romana Curia faciendae, unumquemque perinde arceat et afficiant, ac si cuique personaliter intimatae et per eos iuratae fuissent.

§ 30. Quodque earum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides, in iudicio et extra illud, adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDCXCII.

Clausulae de rogatoriae constitutionum.

Iussio publicandi hanc constitutionem.

Describendi que in libris statutorum, et quotannis in publicis consiliis bis legendi, et in publico loco tenendi.

Gubernatores alique officiales, ante admissionem ad officium, hanc constitutionem observare iurent.

Omnes hanc constitutionem arceat post publicationem in Romana Curia.

Transumptorum fide.

xviii kalendas septembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 15 augusti 1592, pont. an. I.

Sequitur deputatio cardinalium ad cognitionem causarum ipsarum communitatum.

Clemens Papa VIII

Dilectis filiis nostris Antonio Mariae, S. Mariae de Pace, Salviato, ac Mariano Ss. Marcellini et Petri titularum presbyteris, de Camerino, et Alexandro S. Laurentii in Damaso diacono cardinalibus Montalto nuncupatis.

Praetensionem debitorum communitatum antedictarum.

Cum per constitutionem nuper a nobis editam super bono regimine et administratione reddituum communitatum et universitatum ditionis temporalis ecclesiasticae universae, inter alia praeceperimus ut cuncti earum debitores, ad solvendum id quod debent, per earum legatos, vice-legatos, gubernatores, praesides aut potestates, omnibus opportunis iuris et facti remediis, quam primum omnino compellantur; multi autem ex ipsis debitoribus praetendant se non teneri, nec debita ipsa liquida esse, et a mandatis seu sententiis per praedictos iudices relaxatis ad nos et Sedem Apostolicam appellantes, seu de nullitate dicentes, petant executionem huiusmodi tandiu suspendi, donec de iustitia appellationum cognoscatur. Alii, cum id quod debent tergiversatione aliqua nequeant denegare, executionem saltem variis artibus eludere satagunt, et ne bona sub hastae subiiciantur, diversa impedimenta excogitent. Proinde nos, volentes eorum quidem, quibus minus iuste molestiae inferuntur, indemnitati consulere, iis contra, qui sub praetextu frivola appellationis aut alias quoquo modo debitas solutiones retardare conantur, omnem fraudi viam praecludere.

§ 1. Circumspectioni vestrae, aut duobus saltem ex vobis coniunctim procedentibus, privative quoad omnes et quoscunque alios iudices, ordinarios vel delegatos, quavis dignitate et auctoritate fungentes, etiam S. R. E. camerarium, vice-camerarium, thesaurarium generalem, Camerae Apostolicam, eiusque causarum generalem auditorem aut praesidentes clericos, ac Palatii Apostolici causarum auditores, ac etiam S. R. E. cardinales et legatos, etiam de latere, tam in Romana Curia quam extra eam, iurisdictionem exercentes, omnes et quascunque causas appellationum, reclamationum, recursuum, nullitatum seu notoriae iniustitiae, nec non revisionis, etiam praetextu cuiusvis erroris, etiam calculi, aut reductionis ad arbitrium boni viri, ac restitutionis in integrum, tam super praemissis quam super validitatibus et invaliditatibus quarumcumque exemptionum vel immunitatum, quibusvis personis per easdem communitates seu universitates, sive etiam auctoritate apostolica et per nos seu praedecessores nostros concessarum, et an sint admittendae necne; ac super praetensis remissionibus seu defalcationibus solutionum eisdem communitatibus debitarum, ob quoscunque in dicta constitutione expressos vel non expressos fortuitos casus, vel ex quacunque alia causa, casu, culpa vel facto cuiuscumque personae, aut alias ad instantiam quarumcumque personarum, quae ipsis communitatibus seu universitatibus aliquid debent, vel quod debeant praetenditur, aut quippiam ex praemissis petunt, tam laicorum quam clericorum, cuiuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis vel praecminentiae existentium, etiam cardinalatus honore praefulgentium, etiam si universitates, societates, congregationes, collegia ac tam virorum quam mulierum monaste-

Iurisdicção cardinalium deputatorum ad cognoscendas causas appellationum et gravaminum debitorum communitatum exemptionumque validitatem.

ria, hospitalia, ecclesiae aut loca pia quocumque privilegio, immunitate vel exemptione suffulta extiterint, sive etiam vice versa ad ipsarum communitatum seu universitatum instantiam, contra praedictos vel alios quoscumque, aut inter ipsasmet communitates invicem, occasione cuiusvis laudi, arbitramenti, sententiae, decreti aut mandati, per praedictos gubernatores, potestates aut praesides vel legatos et quoscumque alios iudices seu commissarios, etiam ad id delegatos vel subdelegatos, aut arbitros vel arbitratores in vim constitutionis nostrae praedictae, seu alias quomodolibet lati aut relaxati, motas aut movendas, cum illarum dependentiis emergentibus, incidentibus, annexis et connexis, summarie, simpliciter et de plano, sine strepitu et figura iudicii, sola facti veritate inspecta, etiam terminis substantialibus non servatis, manu regia audiendi, cognoscendi et fine debito terminandi, ac superius expressis et aliis quibusvis iudiciis et personis, quoties opus fuerit, sub censuris et poenis arbitrio vestro infligendis, moderandis et applicandis, inhibendi, sive inhibitiones quascumque ab eis editas, etiam vigore quarumcumque commissionum, non tamen manu nostra signatarum, moderandi aut revocandi, et prout iustum vobis videbitur, mandata quaecumque necessaria et opportuna decernendi, relaxandi, et omni et quacumque appellatione, reclamazione et recursu omnino posthabitis, exequendi, plenam et liberam facultatem et potestatem, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et impartimur.

Et consanguineos debitorum cogendi ad redimendum eorum bona

§ 2. Praeterea, cum saepenumero contingat debitas exequutiones mandatorum in favorem earumdem communitatum relaxatorum ea specie eludi, quod non reperiat qui bona debitorum auctori subiecta emere velit, eidem circumspe-

ctioni vestrae per praesentes committimus et mandamus ut tam causis huiusmodi per vos cognitis, quam etiam non cognitis, eorum contra quos de praedictorum iudicum seu vestro mandato, occasione praedictae nostrae constitutionis, exequutio aliqua facienda erit, bona vendi et auctori subici; et si intra brevem terminum nemo, qui illa emat, repertus fuerit, consanguineos et affines proximiori gradu coniunctos, ad illa emenda cogi, prout in bonis ex crimine et delicto confiscatis et publicatis, ad instantiam procuratoris fisci fieri solet, caeteraque omnia in praemissis et circa ea necessaria et quomodolibet opportuna decernere, mandare et exequi, etiam omni et quacumque appellatione, reclamazione et recursu penitus remotis, inhibitione superius expressorum vel aliorum quorumcumque, vel litis pendentia non obstante, auctoritate nostra curetis, super quo etiam plenam eisdem legatis, vice-legatis, gubernatoribus, praesidibus et potestatibus facultatem tribuatis.

§ 3. Non obstantibus praemissis, ac etiam aliis omnibus, quae in constitutione nostra praedicta voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxx octobris mdcxii, pontificatus nostri anno i.

Dat. die 30 octobris 1592, pontif. an. i.

XXXII.

Confirmatio, declaratio et extensio Constitutionum Apostolicarum et Concilii Tridentini, contra pugnantem in duello publice vel privatim, mittentesque, scribentes aut divulgantes chartulas pro-

Clausalae Inrogatoriae.

vocatorias aut scripta, quae dicuntur Manifesta, eorum complices et factores¹.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Illius vices, licet inmeriti gerentes, Qui ut animas suorum fidelium a peccato et diaboli laqueis liberaret, e caelo descendens, humana carne assumpta, ne proprio quidem suo pretiosissimo sanguini pepercit, sed se ipsum in ara crucis immaculatam hostiam aeterno Patri offerre voluit, in hanc praecipue curam summo studio incumbimus, ut easdem animas inaeestimabili pretio redemptas, adversus Sathanae fraudes, quantum in nobis est, illaesas praeservemus; praesertim vero totis viribus nobis a Domino traditis exterminemus exitialia quaedam, atque enormia peccata, quibus divina maiestas gravius offenditur, quaeque, eodem fabricante humani generis hoste, inventa atque introducta sunt ut, ex cruenta corporum morte, animarum etiam simul interitus ac perniciēs sequatur.

Fig. IV contra ubique duellantes et duellum permittentes vel auxiliantes poenas infligit, in sua constituta in nota.

§ 1. Recte siquidem et salubriter felicis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, post alios complures suos nostrosque praedecessores, qui detestandum divina naturalique lege ac sacris canonibus damnatum duellorum abusum suis etiam constitutionibus severe prohibuerant, gravesque poenas contra quoscumque temporali ditioni S. R. E. mediate vel immediate subiectos, eius criminis quomodolibet reos vel participes, inflixe-

¹ Duellorum prohibitionem in Statu Ecclesiastico primum edidit Iulius II in constitut. xxiv: Regis, tom. v, pag. 474, et deinde Leo X in constit. xxv: Quam Deo, ib. pag. 727; sed generalem prohibitionem primo promulgavit Pius IV in constit. xxv: Ea quae, tom. vii, pag. 83; ac postea Concil. Trident. sess. xxv, cap. xix; et postremo ante hunc Pontificem, ampliavit Gregorius XIII in const. cxli: Ad tollendum, tom. viii, pag. 400.

rant, cupiens non solum in terris praedictis, sed alias ubilibet, et animarum periculis obviare, principes ac domicellos permittentes in suis dominiis id patrari, ac etiam extra terras et loca ditioni ecclesiasticae subiecta, huiusmodi duella seu singularia certamina aut diffidationes desuper facientes, ac ad id invitantes, provocantes, auxilium, consilium vel favorem dantes, illisque astantes et interessentes, nec non chartas desuper subscribentes aut publicantes seu de illis se intromittentes, singulos, imperatore ac regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac (si ecclesiastici fuerint) ultra eam, etiam privationis omnium dignitatum, beneficiorum et officiorum ecclesiasticorum, inhabilitatisque ad illa et alia in posterum obtinenda, poenis subiacere, easque incurrere voluit, a quibus non nisi a Romano Pontifice absolvi possint.

§ 2. Sed et postmodum generalis Tridentina Synodus, ad exterminandum penitus ex christiano orbe hoc malum, statuit ut imperator, reges, duces, principes, marchiones, comites et quocumque alio nomine domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione et dominio civitatis castri aut loci in quo vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, privati intelligantur, et si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, et qui eorum patrini vocantur, excommunicationis ac omnium honorum suorum proscriptionis ac perpetuae infamiae poenam incurrant, et ut homicidae, iuxta sacros canones, puniri debeant. Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure quam facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemi-

Concil. Trident. sess. xxv, c. xix: tam principibus permittentibus duella, quam pugnantibus aliisque graves poenas infligit.

quam suaserint, nec non spectatores, excommunicationis et perpetuae maledictionis vinculo teneantur.

Gregor. XIII ad duella etiam privatim commissa extendit in eius constit. citata in nota ad rubricam.

§ 3. Quas poenas novissime pia memoriae Gregorius Papa XIII, pariter praedecessor noster, extendit adversus illos etiam omnes, qui non publice sed privatim ex condicto, statuto tempore, et in loco convento monomachiam commisissent, etiam patris sociisque non vocatis, et loci securitate non habita, et provocatoriis litteris minime praecedentibus, etiam contra locorum dominos, si id (quantum in se fuerit) non prohibuissent, caeterosque supradictos criminis socios et ex composito spectatores, etiam si pugnam ob aliquod impedimentum non commisissent, si ad locum accessissent pugnaturi, et per eos non stetisset quominus pugnarent.

Hic modo Pontifex dicitur constituit et decretum concilii approbat.

§ 4. Verum, quia cum magna animi nostri molestia intelleximus adhuc in quibusdam, praesertim transalpinis ac remotis regionibus, et potissimum ubi bella vigent, castrensi quadam et militari licentia seu verius audacia, perniciosum hoc scelus inter fideles exerceri, quasi fas sit in solo hostili (ubi christiani nominis seu catholicae fidei hostes tyrannidem exercent, sive haereses et schismata impune grassantur) sive inter signa et castra militaria in caput suorum fratrum impios convertere mucrones, quos multo salubrius contra Christi adversarios stringi par esset: nos nefaria diaboli arma salutari Ecclesiae gladio, ad continendos in officio fideles nobis praecipue ipsius Domini auctoritate tradito, retundere, atque a cervicibus gregis Domini nostrae curae crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti possumus, propulsare cupientes, praedictas omnes constitutiones ac decretum Concilii Tridentini, cum omnibus et singulis in eis contentis censuris et poenis, decretis, extensionibus, qua-

rum et quorum omnium tenores praesentibus haberi volumus pro expressis et ad verbum insertis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus, confirmamus et innovamus.

§ 5. Ac insuper auctoritate et tenore praemissis decernimus et declaramus eadem constitutiones ac decretum locum habere ubique gentium et terrarum, inter quascumque personas, etiam armatas, et in castris seu propugnaculis militantes, etiam ubi nostrorum S. R. E. aut catholicae fidei hostium furor impune grassatur, vel in dominiis, per eos occupatis et detentis. Idem quoque iuris censendum esse, si publico et forsitan iusto bello indicto, miles aliquis contra alterum in adversariorum exercitu militanti sive alias in hostium castris praesidiis aut terris degentem, privatas simultates atque inimicitias publicae causae intermiscendo, etiam ducum permissu, ex condicto ad singulare certamen descendat aut illud provocet. Necnon iisdem poenis, decreto et constitutionibus teneri eos, inter quos pactionis initae sint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus utrinque illatus fuerit. Vel si convenerint ut non singuli eum singulis, sed bini, terni aut plures hinc inde pugnent. Et non solum locorum dominos, sed etiam magistratus, praesides, locumtenentes, aut etiam militum duces et capitaneos in castris vel extra ea, in alieno vel hostili solo, vel cum militibus exercitus adversariorum monomachiam in quocumque casu, per praesentem vel alias constitutiones huiusmodi prohibito, permittentes, vel, quantum in ipsis est, non prohibentes, aut post dimissum crimen, veniam et impunitatem concedentes.

§ 6. Praeterea pari ratione prohibemus omnia et singula eius generis scripta, manifesta seu fides vulgo appellata, quae,

Supradictas constit. et poenas ad certas personas et loca hic enunciata extendit.

etiam sine expressa provocatione ad certamen, tamen quasi praeparatoria quaedam, ad chartulas seu libellos provocatoriis, et ad duellum illorumque veluti radices aut semina, ut plurimum lacescendi aliquem ad pugnam et suscitandae simultatis atque inimicitiae materiam et occasionem praebent. Dum scilicet in illis per modum epistolae libellum aut publicae attestationis et intimationis, sive per authentica documenta, sive per unius pluriumve chirographum, subscriptiones aut relationes, sub praetextu proprii vel alieni honoris et famae, more militari atque ut vulgo dicitur, *cavalleresco*, tuendi aut laedendi, sive ad illatae vel propulsatae contumeliae aut iniuriae probationem, seu tollendam illius suspicionem rei alicuius gestae ad id pertinentis, vel verborum aut responsionum, series et ordo narratur, vel ex simili abusu, hac de causa, aliquid tale adeo firmiter asseritur aut negatur, ut qui contradixerit, is sive nominatim sive in genere mendacii arguatur aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam consuetudine quaeritur, declaratur aut responderetur qua mente aut quo sensu quippiam eiusmodi, quod ad superius expressa spectet, gestum dictumve sit. Vel denique offert se quisquam contra certam vel incertam personam, vel generalim contra quemcumque, ad probandum armis et verificandum, etiam inite certamine, aliquid ita esse aut fuisse vel non fuisse. Necnon quascumque etiam sine scripto factas talium rerum, supradicta quoquomodo concernentium, et ob huiusmodi causas, in locis publicis vel privatis, ubi hominum multitudo convenire soleat, denunciations, narrationes, declarationes et testificationes. Volentes eos omnes et singulos, qui, suo vel alieno nomine, ad effectum de quo superius dictum est, praedicta vel his similia multoque magis ad

Varia monomachiae instituendae rationes describit et damnat.

certandum provocatoria scripta, libellos, epistolas earumve exempla dictaverint, composuerint, scripserint, miserint, detulerint, divulgaverint, affixerint, exemplaverint, typis impresserint, subscripserint, intimaverint vel etiam verbo denunciaverint sive attestati fuerint, quive aliis ad singulare certamen publice vel occulte ineundum vel ad provocandum aliquem ad pugnam, sive ad huius generis scripta, quae manifesta quaeque chartulae provocatoriae appellantur, scribenda, dictanda, mittenda, deferenda, divulganda, auxilium, consilium, operam, favorem praestiterint, sive id suaserint aut mandaverint, quive in praemissis vel eorum aliquo se quomodolibet immiscuerint, etiam si neque pugna aliqua, nec certamen aut effectus, nec accessus aut actus ad pugnam proximus, neque expressa et aperta provocatio subsequuta fuerit, neque scriptiones praedictae, quae manifesta dicuntur, in publicum prodierint, aut cuiquam intimatae extiterint, si per eos non steterit, quominus publicatio aut denunciatio fieret, nibilominus censuris et poenis omnibus in praesenti et aliis praedictis constitutionibus et decreto contentis subiacere, tam si superius enumeratis quam si aliis etiam maioribus ecclesiasticis vel mundanis dignitatibus, gradibus et praeceminentiis excellent.

§ 7. Quinimmo de novo, etiam praesentes, ex parte omnipotentis Dei Patris et Filii et Spiritus Sancti, excommunicamus et anathematizamus, maledicimus et execramur omnes et quoscumque, publice vel privatim, palam vel occulte, in quibuscumque locis, modis et foris ac casibus, sub praesenti nostra vel aliis praedictis constitutionibus ac decreto comprehensis, singulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex composito ineuntes, necnon id scelus suadentes aut provocantes, operam, consilium vel favorem

Itemque duellantes duellum permittentes, factoresque etc. excommunicationis poena ferit, ultra alias eis inflatas.

Scriptaque omnia ad duella quasi praeparatoria prohibent.

praestantes, equos, arma et comaeatus praebentes aut comitantes, vel circa chartulas seu libellos, litteras, nuncios aut quaecumque alia scripta huiusmodi quomodolibet peccantes, huiusmodi delicti socios, de industria spectatores, paternos, fautores, defensores, quacumque tam superius expressa quam alia ecclesiastica vel mundana praefulgeant dignitate. Ita ut singulares etiam personae cuiuslibet communitatis, universitatis, collegii aut reipublicae, quae huius criminis participes quoquomodo fuerint, nequaquam excusentur, sed supradictos omnes eorumque singulos, ipso facto, absque ulla monitione iudicis, decreto aut ministerio, perpetui anathematis, excommunicationis maioris et maledictionis aeternae mucrone percussos et damnatos harum serie declaramus; et si in ipso conflictu obierint, sepultura ecclesiastica perpetuo privatos esse volumus. Ipsas vero civitates, terras, oppida vel castra et loca, in quorum territoriis id facinus, scientibus et tacite vel expresse permittentibus aut tolerantibus dominis aut magistratibus, vel senatu aut populo, admissum fuerit, ecclesiastico supponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem aut excommunicationis absolutionem ab alio quam a nobis, aut pro tempore existente Romano Pontifice, poenitentia et satisfactione congrue peracta, nisi in mortis articulo constituti, nequeant obtinere, etiam praetextu quarumvis facultatum et indulgentiarum quibusvis personis, tam ecclesiasticis cuiuscumque Ordinis aut militiae, status aut gradus aut conditionis existentibus, quam laicis, etiam imperiali, regali vel alia mundana praeeminentia insignitis, per Sedem Apostolicam in genere vel in specie concessorum. Quae omnia, quoad praemissa, nolumus cuiquam in aliquo suffragari, poenis aliis tam spiritualibus quam temporalibus contra eos in-

flictis, nihilominus in suo robore permansuris.

§ 8. Universos autem et singulos carissimos in Christo filios nostros imperatorem, reges ac dilectos filios nobiles viros duces etiam armorum et exercituum, marchiones caeterosque principes christianos, necnon dominia, potentatus, communitates, et universitates civitatum, oppidorum et castrorum, illorumque domicellos et dominos temporales, ac etiam militem et copiarum, tam equestrium quam pedestrium, ductores, tribunos, praefectos, capitaneos, in quibuscumque etiam nobis et S. R. E. temporali iurisdictioni non subiectis locis constitutos, cuiuscumque gradus, praeeminentiae et nobilitatis existentes, hortamur, rogamus et obtestamur per viscera D. N. Iesu Christi, ut Eius divini nominis intuitu, pro sua erga eundem Deum, per Quem regnant reges, et a Quo principatus acceperunt, pietate, atque erga nos et sanctam hanc Sedem reverentia et devotione, non modo nihil tale in suis dominiis fieri permittant, nec ullo modo conniveant, sed hoc malum omni studio, diligentia et auctoritate exterminare totis viribus procurent, et contra quoscumque delinquentes, et ut praefertur quomodolibet complices et participes, etiam temporalibus, poenis gravissimis animadvertant, et per suos officiales et curiae ministros procedi curent, scituri se obsequium Deo pergratum perque acceptum praestituros, si, quo gladio ad tutelam honorum et ad propulsandos perditorum conatus sunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, et ad sumendas de huiusmodi criminis reis debitas poenas exercuerint; contra vero memores, si in re tam gravi male se gesserint, se in districto Dei iudicio rationem in novissimo die reddituros.

§ 9. Volumus autem ut praesentium

Principes hortantur ad exterminanda delicta et delinquentes puniendos.

Ecclesiastica sepultura deest in duobus prius.

Transumptis fides praestari debet.

transumptis, etiam impressis, notarii publici manu subscriptis et personae in dignitate ecclesiastica constitutae, sigillo ob-signatis, eadem prorsus fides, ubique gentium et locorum, adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur exhibitis vel ostensis.

Publicatio et sanctio poenalis.

§ 10. Quodque caedem praesentes in Lateranensis ac Principis Apostolorum de Urbe basilicarum et Cancellariae Apostolicae valvis de more publicentur, affixis inibi earum exemplis per aliquem ex cursoribus nostris, et dimissis; quodque eadem publicatio, qui in Urbe sunt, post triduum, qui vero extra eam et citra montes, post duos menses, ultra montes vero, post quatuor menses, omnes, quos concernunt, perinde arent et afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Nulli ergo omnino, etc.

Datum Romae in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicae MDXCII, XVI kalendas septembris, pontificatus nostri anno primo.

Dat. die 17 augusti 1592, pont. an. 1.

XXXIII.

Suppressio monasterii S. Vincentii oppidi de Cardona, quod antea erat Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium, Urgellensis dioecesis, ac erectio illius in collegiatam saecularium.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Disponente clementia Eius, Qui immobilis, etc., expedire.

§ 1. Sane cum nos nuper, ex certis tunc expressis causis, tunc existentes Sancti Vincentii, oppidi de Cardona, Urgellen-

Monasterium canonicorum Regularium S. Augustini.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. IX

77

sis dioecesis, et aliorum Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium in principatu Cathaloniae, et comitatibus Rossilionis ac Ceritaniae consistentium monasteriorum abbates et alios dicti Ordinis professos illa et alia beneficia ac officia etiam claustralia, et dignitates et administrationes ipsius Ordinis in principatu et comitatibus praefatis obtinentes, monasteriis et aliis beneficiis huiusmodi ac suppellectili rebusque, iuribus et bonis universis, ac usu et commodo illorum, motu proprio privaverimus, ac praefata omnia monasteria et beneficia sic per privationem apud Sedem Apostolicam vacantis Ordinis S. Augustini praefati, omnique statu, essentia et dependentia regularibus in eisdem monasteriis et beneficiis perpetuo suppressis et extinctis, necnon statutis et consuetudinibus et decretis dicti Ordinis in illis abrogatis, ad saecularitatem sic reducta nostrae et Sedis praefatae dispositioni in perpetuum reservaverimus, quocumque iure patronatus, si quod in monasteriis praefatis vel ad illa cuique competebat, salvo et illeso remanente, prout in nostris, etc., continetur.

§ 2. Nos, qui dudum inter alia voluimus et ordinavimus quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, quique decorem ecclesiarum quarumlibet, ac mantentionem et divini cultus augmentum et propagationem intensis affectamus desideriis, attendentes quod si ecclesia monasterii S. Vincentii praefati, quae, sicut acceperimus, ampla ac rebus omnibus ad divinum cultum necessariis sufficienter instructa, et in oppido populoso, cuiusque structura et aedificia palatio ducum Cardonae pro tempore existentium, intus oppidum ipsum sito, incorporata seu saltem coniuncta, ac in illis arma, insignia

ni in nonnullis Hispaniae locis Clemens reservaverat dispositioni S. A. 1.

Monasterium S. Vincentii de Cardona de ducum Cardonae incorporationis.

1 Vide sup. constit. xxv.

et sepulchra familiae ducum huiusmodi dumtaxat sculpta et constructa existunt, ipsis quoque ducibus per peculiarem portam, suis propriis clavibus reserari solitam, ex dicto palatio ad dictam ecclesiam patet aditus; et monasterium Sancti Vincentii huiusmodi de iure patronatus dictorum ducum esse dignoscitur, necnon a tanto tempore, cuius initii hominum memoria non existit, occurrente vacatione, electio personae idoneae praefatis ducibus gratae et acceptae in eiusdem monasterii S. Vincentii abbatem per illius conventum fieri, et non nisi ad praesentationem seu de consensu eorundem ducum electio huiusmodi confirmari, atque sic electus ipsi monasterio S. Vincentii in abbatem praefici seu alias illi de electi huiusmodi persona providere consuevit; ipsique duces pro tempore existentes pro fundatoribus et legitimis patronis eiusdem monasterii S. Vincentii semper habiti et reputati, necnon uti tales in pacifica possessione seu quasi iurispatronatus et praesentandi, et seu consensum praestandi huiusmodi fuerunt, licet propter temporum diuturnitatem et decursum, ac perum mutationes aliosque sinistros eventus, de concessionem seu reservationem iurispatronatus huiusmodi, ac quod illud praefatis ducibus ex fundatione vel dotatione competat, aliter quam per immemorabilem consuetudinem et pacificam seu quasi possessionem huiusmodi doceri forsitan non possit, in collegiatam ecclesiam, ac in ea dignitas, necnon canonicatus et praebendae infrascriptae perpetuo erigerentur et instituerentur, illisque de infrascripta dote provideretur, ex hoc profecto eiusdem ecclesiae felici successui, multorumque spirituali consolationi cum Dei gloria plurimum in Domino consuleretur.

§ 3. Motu simili, non ad alicuius super hoc, etc., sed ex certa scientia nostra,

deque apostolicae potestatis plenitudine, ecclesiam monasterii S. Vincentii huiusmodi in collegiatam ecclesiam cum mensa capitulari, sigillo et arca communibus, caeterisque collegialibus insignibus, necnon in illa unam abbatiam saecularem, quae inibi dignitas principalis sit, pro uno abbate saeculari, qui inibi praesit necnon tot canonicatus et praebendae, quot in illa, ante suppressionem et reductionem praefatas, erant loca et canonicales portiones, pro tot canonicis, qui cum uno abbate praefato capitulum eiusdem ecclesiae constituant, et missas aliaque divina officia, servata ecclesiastica disciplina, celebrare et recitare, illisque ac omnibus horis diurnis pariter et nocturnis in eadem ecclesia intervenire, et illi personaliter ibidem residere, et in divinis deservire, apostolica auctoritate, sine alicuius praedicio, perpetuo erigimus et instituimus.

§ 4. Ac abbatiae pro sua congrua dote abbatialis monasterii S. Vincentii huiusmodi, cuius fructus, redditus et proventus ad centum et sexagintaquinque florenos auri in libris Camerae Apostolicae taxati reperiuntur; canonicatibus vero et praebendis sic erectis et institutis praefatis conventualis eiusdem monasterii Sancti Vincentii mensarum, massae existentis, seu mensae communi dictae ecclesiae reliquorum officiorum claustralium eiusdem monasterii S. Vincentii omnia et singula fructus, redditus et proventus, iura, obventiones et emolumenta, quae insimul ducentorum ducatorum auri de Camera, secundum communem aestimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt, pro sua dote; ac abbatibus et canonicorum dictae ecclesiae pro tempore existentium congrua sustentatione et onerum eis incumbentium supportatione respective aequis portionibus perpetuo applicamus et appropria-

In ecclesiam collegiatam erigitur cum canonicis, qui in ea serviant.

Pos. constituitur.

mus, ita quod liceat dictae ecclesiae futuro abbati saeculari et Capitulo praefatis fructuum, reddituum et proventuum, iurium, obventionum et emolumentorum incorporatorum et applicatorum huiusmodi ac ab eis dependentium quorumcumque corporalem, realem et actualem possessionem suo et mensae capitularis ac abbatiae sic erectae huiusmodi nominibus, per se vel alium seu alios libere apprehendere et perpetuo retinere; fructus quoque, redditus, iura, obventiones et emolumenta, resque et bona universa illorum percipere, exigere, levare et recuperare ac consequi et habere, necnon locare ac etiam arrendare, ac Capitulo et canonicis, videlicet ea quae pro distributionibus constituuntur, in ipsas distributiones inter praesentes et divinis officiis intervenientes (iuxta providam ab ipsis Capitulo super hoc cum interventu et de consilio Ordinarii faciendam ordinationem) dividendas et repartiendas, ac tam illis quam eidem futuro abbati reliqua omnia supradicta in suis ac mensae et abbatiae, necnon canonicatum et praebendarum suarum huiusmodi usum et utilitatem onerumque sibi incumbentium supportationem respective convertere, dioecetani loci vel cuiusvis alterius licentia et consensu desuper minime requisitis, dictaeque ecclesiae ac abbatiae, canonicatus et praebendae aliaque beneficia, Capitulum et ministri suo Ordinario subiecti sint.

Abbatibus conceditur indultum nominandi ad canonicatus in mensibus non reservatis.

§ 5. Ipsorumque canonicatum et praebendarum collatio, provisio et quaevis alia dispositio ad pro tempore existentem abbatem saecularem dictae ecclesiae, prout prius locorum et canonicalium portionum huiusmodi collatio ad abbatem dicti monasterii, ante illius suppressionem et reductionem huiusmodi, in suis mensibus pertinebat, deinceps, excepta hac prima vice, cessantibus reservationibus

et affectionibus apostolicis, pleno iure spectent et pertineant.

§ 6. Necnon ecclesiae et abbati saeculari, ac Capitulo et canonicis praefatis, aliisque ministris ipsius, quod omnibus et singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, praerogativis, concessionibus, indultis, favoribus et gratiis, quibus caeterae collegiatae ecclesiae earumque Capitula, canonici et dignitates in eis obtinentes caeterique ministri de iure, usu, consuetudine vel privilegio aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter et sine ulla prorsus differentia uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valent, perinde ac si illa eis a principio et specialiter concessa fuissent.

Concessio privilegiorum caeteris collegiatis competentium.

§ 7. Ac insuper eidem Capitulo, pro ecclesiae ac abbatiae saecularis huiusmodi, nec non personarum, rerum et bonorum suorum felici ac prospera directione, quaecumque statuta et ordinationes (licita tamen et honesta sacrisque canonibus et Concilio Tridentino non contraria) ab Ordinario loci examinanda et approbanda, etiam circa distributionum quotidianarum distributionem, missarumque et aliorum divinarum officiorum celebrationem, et quae ad qualiacumque onera incumbunt dispositionem seu declarationem desuper faciendam condendi, ac semel condita, toties quoties pro rerum, temporum ac personarum qualitate expediens fuerit, etiam in toto vel parte, cum interventu et consilio eiusdem Ordinarii mutandi, corrigendi et reformandi, ac etiam de novo faciendi, auctoritate et tenore praefatis, licentiam et facultatem impartimur.

Capitulo data facultas statuta condendi.

§ 8. Insuper, attentis praemissis dilecti filii nobilis viri Didaci, et dilectae in Christo filiae nobilis mulieris Ioannae, mo-

Ducibus Cardonae concessum ius nominandi abbatem.

dernorum et pro tempore existentium ducum Cardonae, indemnitati in praemissis providere, ac piae et propensae eorum erga Ecclesiam huiusmodi voluntatis devotionisque studium et affectum, nedum conservare, sed etiam augere, ipsosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, Didaco et Ioannae et pro tempore existentibus ducibus praefatis, iuspatronatus et praesentandi nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus personam idoneam ad abbatiam saecularem ecclesiae S. Vincentii huiusmodi, tam hac prima vice ab eius primaeva erectione et institutione praefatis, quam deinceps, quoties de caetero illam per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum aut privationem vel aliam quamvis amissionem vel dimissionem eam pro tempore obtinentis, etiam apud dictam Sedem, et alias quovis modo et ex quorumcumque personis, qualitercumque qualificatis, quamcumque reservationem ex eorum personis inducentibus, ac in quibuscumque mensibus, etiam per regulas Cancellariae aut constitutiones Apostolicas seu litteras alternatarum nobis et pro tempore existenti Romano Pontifici vel dictae Sedi reservatis seu affectis, aut loci Ordinario concessis, vel alias de iure seu ex privilegio competentibus, tam in Romana Curia quam extra eam vacante contigerit, per nos et dictos successores nostros ad praesentationem huiusmodi instituendam, et seu ad hoc, ut eadem personae si praesentatae de abbatia saeculari huiusmodi per nos et eosdem successores nostros et Sedem praefatam provideatur, eisdem auctoritate et tenore, pariter perpetuo reservamus, concedimus, et assignamus; decernentes quoad reservationem iuspatronatus et praesentandi huiusmodi Didaco et Ioannae ac pro tem-

pore existentibus ducibus praefatis, ex mera, reali, vera et non ficta foundatione et seu dotatione laicali competere, ac illud idem robur eamdemque vim, naturam, effectum, substantiam, essentiam, qualitatem et roboris firmitatem obtinere, ac Didaco et Ioannae nec non pro tempore existentibus ducibus praefatis suffragari debere in omnibus et per omnia, et absque ulla prorsus differentia, perinde ac si illis ratione verae, realis, actualis, integrae ac plenae foundationis et seu dotationis per eos de propriis eorum bonis patrimonialibus et laicalibus factarum competeret, et de hac per publica et autentica documenta plene et legitime constaret, sicque illis a primaeva eiusdem abbatiae electione et institutione reservatum fuisset, ac pro tali et ut tale haberi et reputari debere; nec non quas-cumque derogationes iuspatronatus huiusmodi ac omnes et singulas collationes, provisiones, commendas et alias dispositiones de dicta abbatia sic erecta, quovis modo, et ex cuiuscumque persona, etiam apud dictam Sedem vacante, quavis auctoritate etiam per nos seu successores nostros ac Sedem huiusmodi, seu illius legatos vel ministros aut alios quoscumque, alias quam ad ipsorum ducum pro tempore existentium praesentationem, vel sine illorum expresso consensu, pro tempore faciendas, ac inde sequuta et sequenda quaecumque, nulla et invalida nulliusque roboris vel momenti fore et esse, nec cuiquam suffragari, neque per eos ius acquiri, vel etiam coloratum possidendi titulum tribui.

§ 9. Nec non praesentes litteras, etiam ex eo quod causae, propter quas emanarunt, et alia praemissa coram Ordinario loci verificata et purificata, ac interesse forsitan habentes ad id vocati non fuerint, vel ex quavis alia causa et quocumque praetextu de subreptionis vel obreptionis

aut nullitatis vitio vel intentionis nostrae aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam revocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas quodcumque iuris, gratiae vel facti remedium impetrari nullatenus umquam posse, neque etiam sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum et concessionum revocationibus, suspensionibus, alterationibus, derogationibus aut aliis contrariis dispositionibus, per quas-cumque litteras seu constitutiones Apostolicas aut dictae Cancellariae regulas, etiam a nobis et successoribus nostris ac Sede huiusmodi, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis pro tempore factis, emanatis et concessis comprehensas, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum et validissimum statum, sub quacumque data, per Didacum et Ioannam ac pro tempore existentes duces praefatos quodcumque eligenda, restitutas, repositas et plenarie reintegratas ac de novo concessas fore et esse; nec non Didacum et Ioannam ac pro tempore existentes duces praefatos ad eandem praesentium et omnium in eis contentorum vel alicuius eorum verificationem seu probationem aut iustificationem, in iudicio vel extra illud faciendam, minime teneri aut obligatos existere, neque ad id cogi aut compelli posse, sed eisdem praesentibus, absque alia probatione, verificatione seu iustificatione, semper et perpetuo, in iudicio et extra illud, stari, ac suos plenarios et integros effectus sortiri; sicque et non alias per quoscumque iudices commissarios et delegatos quavis auctoritate fungentes, etiam sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos et vice-legatos, ac etiam causarum Palatii Apostolici au-

ditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; nec non irritum, etc., attentari.

§ 10. Non obstantibus priori voluntate et ordinatione nostris praefatis, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis; ac quibusvis aliis apostolicis, nec non in provincialibus et synodalibus generalibusque conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, et super similibus iurium patronatus reservationibus et concessionibus quomodolibet disponentibus; nec non dictae Ecclesiae S. Vincentii, etiam iuramento, etc., statutis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, ac quibusvis aliis clausulis et decretis, sub quibuscumque tenoribus et formis, etiam per nos et alios Romanos Pontifices praedecessores nostros et Sedem praefatam, etiam ad quorumvis principum et aliorum instantiam, ac eisdem motu, scientia et potestatis plenitudine, ac alias in contrarium forsitan quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua et expressa ac de verbo ad verbum, non autem, etc., foret, illorum omnium et singulorum tenores, ac si ad verbum insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, harum serie, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli, etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, undecimo kalendas septembris, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 22 augusti 1592, pontif. an. 1.

Non modo hac prima vice, sed etiam deinceps.

Obstantibus derogat.

Clemens VIII.

XXXIV.

Avocatio causae, et commissio nuncio Hispaniarum quatenus deleget tres personas, regi Hispaniarum gratas et partibus non suspectas, ad causam inter archiepiscopum Burgensem et abbatem de Covarruvias ac fiscum Camerae Apostolicae super iurisdictione in abbatiam, illiusque causis civilibus et criminalibus ac beneficialibus definiendam.

**Dilecto filio nostro et Apostolicae Sedis in Hispaniarum regnis nuncio
Clemens Papa VIII.**

Dilecte fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, quod cum in Romana Curia diu quaestionis materia controversa fuerit inter venerabilem fratrem nostrum archiepiscopum Burgensem et dilectum filium abbatem de Covarruvias, ac fiscum Camerae nostrae Apostolicae super iurisdictione in abbatiam praedictam illiusque loca in causis tam civilibus quam criminalibus, matrimonialibus, beneficialibus et aliis cuiuscumque generis, et facultate visitandi et aliis quibuscumque ad ordinariam iurisdictionem pertinentibus, quam idem abbas ad se tamquam Ordinarium dictorum locorum spectare asserit, una videlicet civilis, quae alias coram Palatii nostri causarum auditoribus, et deinde coram S. R. E. cardinalibus Concilii Tridentini interpretibus, in prima instantia, altera vero criminalis coram nostro Camerae Apostolicae generali auditore, sive eius in criminalibus locumtenente in vim appellationis, in secunda instantia introductae extiterint, in

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

quibus, ut accepimus, multa hinc inde deducta et producta fuerint, quae forte dubitari possit an sint in forma probanti; quare, si processus de novo fabricandi essent, graves expensae utrinque forent subeundae: idem rex, qui tam ipsius ecclesiae Burgensis quam abbatiae de Covarruvias patronus existit, significari nobis curavit, se pro ipsorum archiepiscopi et abbatis quiete, et ut quamprimum discordiis et controversiis huiusmodi finis imponatur, summopere cupere causas omnes praedictas tibi committi ad effectum subdelegandi aliquas in dignitate ecclesiastica constitutas personas, quae, omni et quacumque appellatione remota, ac minori, qua fieri poterit, impensa, causam et causas ac controversias huiusmodi, tam civiles quam criminales, sine debito terminent.

§ 2. Nos igitur, praemissis attentis, eiusdemque regis supplicationibus inclinati, omnes causas et controversias praedictas harum serie ad nos avocantes, tibi per praesentes committimus et mandamus quatenus tres ecclesiasticas personas, eidem regi gratas et acceptas ac partibus non suspectas, deleges, quae causas omnes praedictas (cum omnibus suis incidentiis, dependentiis, emergentiis, annexisque et connexis, ac toto negotio principali) et singulas, et quascumque controversias inter archiepiscopum et abbatem et fiscum Camerae Apostolicae praedictos, eiusdemque archiepiscopi provisores et alios officiales, tam civiles quam criminales, coniunctim audiant, cognoscant sineque debito terminent summarie, simpliciter et de plano, ac sine strepitu et figura iudicii, etiam omni et quacumque appellatione remota, cum potestate citandi, et sub ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, etiam pecuniariis, eius arbitrio moderandis et applicandis inhibendi, omniaque alia et sin-

Clemens cum numero apostolice commisit, qui tres personas regi gratas submittat.

gula faciendi, dicendi, gerendi, exerendi et exequendi, quae in praemissis et circa ea necessaria fuerint seu quomodolibet opportuna; ac inobedientes declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdicendi, auxiliumque brachii saecularis invocandi, praemissis, constitutionibusque et ordinationibus apostolicis caeterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Proviso quod, pendentes coram praedictis iudicibus, ut praefertur deputandis controversiis huiusmodi, sub indignationis nostrae ac censuris ecclesiasticis nihil prorsus innovetur, ac si causae in Romana Curia et coram eisdem cardinalibus et auditore penderent, et ab ipsis avocatae non essent.

Acta causae in Rom. Curia actae producti non debent.

§ 3. Decernentes etiam, pro minori partium impensa, ut neutra pars ad transportationem iurium et actorum in Romana Curia factorum et productorum teneatur; sed indices in causa et causis huiusmodi procedere possint cum iuribus et munitis, quae per unam sive per alteram partem fuerint praesentata, seu prout eis placuerit, transportata.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die ultima augusti MDXCII, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 31 augusti 1592, pontif. an. 1.

XXXV.

Exemptio Congregationis B. Mariae Fuliensis a iurisdictione omnium aliorum praelatorum Ordinis Cisterciensis monachorum S. Benedicti.

**Clemens Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.**

Exordium

Pastoralis nostri numeris ratio postulat ut religiosorum statui et profectui, quantum in Domino possumus, libenter prospiciamus.

§ 1. Nuper siquidem per alias nostras litteras dilecto filio magistro Alexandro de Francisci, Ordinis fratrum praedicatorum, vicario generali Congregationis reformatae Beatae Mariae Fuliensis, Cisterciensis Ordinis, assessorem deputaveramus, nonnulla statuta, tunc expressa, pro bono dictae congregationis regimine condendi facultatem concessimus, prout in ipsis litteris in simili forma brevis expeditis latius continetur. Qui quidem magister, ut accepimus, nonnulla statuta condidit, et alia quaedam pro reformatione et prospero statu eiusdem congregationis statuit, et adhuc iuxta facultates illi per nos attributas, reformationi huiusmodi prudenti sollicitudine incumbit.

Edictio statutorum pro reformatione huius Congregationis.

§ 2. Nos autem, dum praemissa fiunt, dictae Congregationis illorumque abbatum et monachorum, ut maiori cum quiete ac spiritus fervore, iuxta eorum regularia instituta, Altissimo gratum exhibeant famulatum, statui opportunius providere volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate ac certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, Congregationem praedictam Fuliensem eiusque vicarium generalem, abbatemque et monachos monasterii Beatae Mariae Fuliensis, in quo primum huius Congregationis regularis observantia et reformatio introducta extitit, aliosque universos eorum abbates, monachos et religiosos, eorumque monasteria, domos, conventus, grancias, loca et bona quaecumque praesentia et futura, atque ad ea quomodolibet spectantia et pertinentia, et quae deinceps ad ea spectabunt et pertinebunt, illisque concedentur vel ad ea devolventur, ab omni superioritate, iurisdictione, gubernio, regimine, administratione, subiectione, obedientia, visitatione, correctione et emendatione Cistercii, Claraevallensis et aliorum nunc

Exemptio eiusdem a iurisdictione generationum et aliorum Ordinis Cisterciensis praelatorum.

et pro tempore existentium generalium, ac Morimondensis et aliorum abbatum, praelatorum, superiorum eiusdem Ordinis Cisterciensis, quacumque auctoritate fungentium et functorum, et quantumvis amplissimis privilegiis et facultatibus utentium et usurorum, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo eximimus et liberamus, ita ut nullam omnino iurisdictionem, facultatem et auctoritatem in dictam Congregationem, abbates, monachos, religiosos, monasteriaque et loca atque bona illius habere, exercere aut praetendere dicti generales et alii abbates et praelati Ordinis Cisterciensis aliquo tempore possint, minusque in rebus et negociis eiusdem Congregationis aliquo pacto se ingerere aut immiscere valeant.

Congregationis Fulien-
sis receptio sub Apo-
stolicae Sedis
protectione.

§ 3. Ipsamque congregationem Fulien- sem eiusque vicarium generalem, necnon abbatem, monachos, religiosos, monasteria, domos, loca, res et bona praedicta sub immediata nostra et Sedis Apostolicae protectione, regimine, subiectione, gubernatione, obedientia recipimus et subiciimus.

Elargitio
omnium privi-
legiorum Ordinis
Cisterciensis.

§ 4. Illis tamen, ut omnibus et singulis privilegiis, indultis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, indulgentiis aliisque gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, eidem Ordini Cisterciensi in genere vel in specie quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et Apostolicam Sedem ac legatos, etiam de latere, nec non etiam quoscumque reges, imperatores ac principes saeculares concessis vel in futurum concedendis, aequae ac alii dicti Ordinis Cisterciensis monachi et religiosi, sine aliqua prorsus differentia, uti et gaudere ac frui libere et licite possint, valeant ac debeant.

Declaratio
quod monachi
huiusmodi con-

§ 5. Nec propterea ad alia dicti Ordinis Cisterciensis instituta monachi dictae Congregationis Fulien-
sis teneantur vel

obligentur, sed tantum regularem observantiam praedictam et constitutiones per nos dictumque Alexandrum declaratas, postquam editae et per nos confirmatae fuerint, seu imposterum per fratres dictae Congregationis edendas et statuendas, ac per nos et dictam Sedem confirmandas, observare teneantur, auctoritate apostolica et tenore praedictis, concedimus et indulgemus, illisque, si opus sit, ea omnia communicamus et extendimus.

Prohibito ab-
bati Ordinis Ci-
sterciensis ge-
nerali et aliis ne
desuper se in-
tromittant.

§ 6. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, expresseque interdicentes abbati cisterciensis Ordinis generali, ac aliis abbatibus et praelatis supra dictis, ne ullo umquam tempore se in gubernio, regimine, administratione, visitatione, correctione et reformatione Congregationis praedictae illiusque religiosorum aliquo modo intromittere; ac tam ipsis quam aliis monachis et religiosis eiusdem Ordinis Cisterciensis ne in rebus, negociis ac statu praedictae congregationis ac illius religiosorum praedictorum ullatenus se ingerere aut immiscere, praeterquam si ad illam se transtulerint, et in eiusdem observantia permanserint, nec aliquo modo invicem commiseri, seu huius Congregationis religiosi ad dictum Ordinem Cisterciensem transire possint nec debeant, audeantve seu praesumant, cum dicta Congregatio pro reformatione dicti Ordinis instituta sit, non autem Ordo praedictus ipsius Congregationis relaxationi aut impedimento esse debeat.

Clausulae praeservatae.

§ 7. Atque decernentes praesentes litteras nullo tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae vel alio quocumque defectu notari, impugnari aut alias quomodolibet infringi, retractari seu invalidari, ex quacumque causa vel praetextu, minime posse, sed semper et perpetuo validas et efficaces existere, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere.

Clausula sub-
lata, etc.

§ 8. Sicque per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari, definiri et interpretari debere; irritumque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Obstantia
omnia tollit.

§ 9. Non obstantibus quibusvis apostolicis, etiam nostris, de non tollendo iure quaesito, ac de non concedendis indulgentiis ad instar; ac in universalibus, provincialibusque et synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus; ac dicti Ordinis Cisterciensis, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Ordini Cisterciensi illiusque generali ac aliis praedictis abbatibus et superioribus, sub quibuscumque verborum formis et tenoribus, in contrarium praemissorum concessis, ac pluries confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis illorumque totis tenoribus plena, et ad verbum, expressa et individua mentio, seu quavis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorumque tenores praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die quarta septembris MDXCII, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 4 septembr. 1592, pont. an. 1.

Controversia inter fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula nationum Gallicae, Italicae atque Hispanicae, super electione correctoris conventus in Monte Pincio de Urbe, ad generale correctorium Ordinis eiusdem remittitur.

Dilectis filiis generali, provincialibus et Capitulo generali Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula

Clemens Papa VIII.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Inter multiplices, quae nobis incumbunt, pastoralis officii curas, illa nos vehementer sollicitat, ut regulares personae, quarum reformationi valde studemus, inter se ipsas dissidentes, ad concordiam reduci faciamus, et quietius in via mandatorum Domini progredi valeant, ac gratius suum possint Deo Domino impendere famulatum.

§ 1. Dudum siquidem in congregatione cardinalium super negotiis regularium, cui nos, dum essemus in minoribus constituti, intereramus, propositis controversiis inter vestri Ordinis fratres, nationis Gallicae, Hispanicae atque Italicae, super conventu Sanctissimae Trinitatis de Urbe in Monte Pincio eiusdem vestri Ordinis; an videlicet generalis pro tempore existens in casu suae absentiae, vicarium generalem ordinarium inibi substituere possit, cui corrector et fratres dicti conventus et Ordinis parere teneantur. Item, an ad correctoris officium aliorumque officialium in dicto conventu exercendum, quilibet ex dicti Ordinis et cuiuslibet nationum praedictarum fratribus eligi a capitulo, vel ad habitandum ibidem depu-

4 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Exordium.

Lites et ortas
super electione
correctoris Ro-
mani conventus
congregationis
episcoporum et re-
gularium. Cap-
itulo generali de-
cidendas rem-
ittit.

XXXVII.

tari a suis superioribus valeant; eorumdem cardinalium congregatio censuit eas omnes controversias remittendas esse iudicio et definitioni vestri capituli generalis, quod, iuxta Regulae constitutiones et correctorium vestrum, in praemissis procedere deberet.

Hoc idem statuit Clemens;

§ 2. Quod cum nobis, etiam nunc, iustum et aequum videatur, decretum congregationis praedictae pro expresso habentes, vobis omnibus et singulis, in virtute sanctae obedientiae, apostolica auctoritate, committimus et mandamus quatenus in generali capitulo, cum primum praesentes vobis fuerint exhibitae, super controversiis praedictis matura examinatione procedatis, eisdemque, prout Regulae et constitutiones correctorii vestri praedicti, a B. Francisco instituti, et per Sedem Apostolicam confirmati, suadebunt, super quo vestram conscientiam oneramus, debitum finem imponatis.

Hatum habens quidquid a correctorio fuerit decretum.

§ 3. Nos enim quidquid a vobis decretum et definitum fuerit, apostolica auctoritate, ab omnibus et singulis praedictarum nationum eiusdemque vestri Ordinis fratribus in posterum observari et custodiri, perpetuum desuper silentium omnibus imponentes, auctoritate apostolica, tenore praesentium, decernimus et mandamus.

Contraria nulli.

§ 4. Constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis etiam vestro Ordini concessis, eiusdemque Ordinis statutis, quorum omnium et singulorum tenores pro expressis haberi volumus, aliisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die IX septembr. MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 9 septembr. 1592, pont. an. I.

Committitur nuncio apostolico apud imperatorem ut confirmet quamdam permutationem a Gulielmo Bavariae duce factam cum abbate monasterii S. Mauricii super permutatione quarundam decimarum, pro collegio Societatis Iesu, civitatis Ingolstadii.

Venerabili fratri Caesari episcopo Cramonensi, nostro et Sedis Apostolicae apud Caesaream maiestatem nuncio

Clemens Papa VIII.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Expositum nobis nuper fuit pro parte dilecti filii nobilis viri Gulielmi Bavariae ducis, quod, cum ipse unum collegium Societatis Iesu in civitate Ingolstadiensi erigi curaverit, cupiens eidem collegio de opportuna aliqua subventione providere, praeter alia ipsi collegio forsitan iam assignata, cum dilecto filio abbate monasterii S. Mauricii inferioris Alatachae, Ordinis S. Benedicti, Pataviensis dioecesis, infrascriptam permutationem sub nostro et Sedis Apostolicae beneplacito fieri concordavit, nempe:

Gulielmus dux collegium Ingolstadii erexit, factaque quaedam cum abbate monasterii Sancti Mauricii permutatione, illud dotaverat.

§ 2. Cum idem monasterium quasdam decimas in territorio Ingolstadiensi (quae medietatem omnium decimarum eiusdem territorii forsitan exequant) percipiat, quae, etsi ad octingentos vel mille florenos annuatim ascendant, nunc tamen idem monasterium solum centum quinquaginta florenos vel circa ex illis percipit; contra vero censum annuum viginti quinque florenorum eidem collegio scholarium in dicta civitate Ingolstadiensi, ac pensionem quandam certae vini, frumenti et aliarum rerum quantitatis, valoris annui excentorum florenorum similium vel cir-

quodam beneficio huiusmodi permutavit.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

citer, praefecturae ducali in dioecesi Pataviensi persolvere teneatur; idem Gulielmus dux decimas huiusmodi, medietatem, quae a centum annis et ultra, pro annuo canone centum quinquaginta florenorum, in emphyteusim concessae sunt, ab ipso monasterio recipere, ipsique collegio a se fundato applicare, monasterium vero praedictum a solutione census et pensionis praedictarum eximere et liberare, ac decimarum ipsarum medietatem, sic in emphyteusim dari concessam et ad idem monasterium spectantem, ab earum emphyteusi sumptibus suis redimere intendit, prout iam forsitan redemit in evidentem ipsius monasterii utilitatem.

Clemens committit nuncio ut eam approbet, si rationi congrua fuerit.

§ 3. Cumque idem Gulielmus dux maxime cupiat praemissa omnia auctoritate apostolica confirmari et approbari; nos, attendentes quod a tempore erectionis dicti collegii uberes in illis partibus catholica religio fructus, Deo auctore, perceperit, atque in futurum non minores speretur eam esse percepturam, ipsius ducis pietatis et religionis studium valde commendantes, certam tamen praemisorum notitiam non habentes, eiusdem Gulielmi ducis supplicationibus inclinati, fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus ut de praemissis te diligenter informes, et si per informationem, eandem permutationem praedictam in evidentem eiusdem monasterii utilitatem cedere cognoveris, permutationem huiusmodi, auctoritate nostra apostolica, perpetuo confirmes et approbes, et perpetuae firmitatis robur illi adicias, nec non decimarum praedictarum medietatem huiusmodi ab ipso monasterio separe, atque collegio Societatis Iesu praedicto, etiam perpetuo, applices et assignes.

Derogari non auri.

§ 4. Non obstante nostra de unionibus committendis ad partes, vocatis quorum interest, ac de exprimendo vero valore

beneficii, cui alterum uniri petitur; ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis; aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictorumque monasterii et collegii, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die XII septembr. MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12 septembr. 1592, pont. an. I.

XXXVIII.

Declaratio praecedentiae fratrum praedicatorum Ordinis Sancti Dominici in omnibus actibus et processionibus, tam publicis quam privatis, ante omnes religiosos, tam Mendicantes quam non Mendicantes, post canonicos et clericos seculares ac antiquos Ordines monasticos.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Inter caetera cordis nostri desiderabilia id intensius exoptamus affectibus, ut controversiarum ac litium materia inter personas ecclesiasticas e medio tollatur. Sane nobis nuper innotuit quod in regnis Aragonum, Valentiae et Cataloniae, ac tota demum provincia Aragoniae, Ordinis fratrum Praedicatorum, et praesertim in civitate Oriolensi et civitate nuncupata Alicante, ac loco de Castello della Plana praedicti regni Valentiae, nonnullae lites, causae, quaestiones et controversiae inter praedictos fratres ex una, et alios

Gregor. XIII edidit constitutionem super praecedent. fratrum Mendicantium.

1 Ad haec habes constit. CLII, Gregorii XIII: *Exposcit*, tom. VIII, pag. 429, et aliam Pii V, constitut. CVIII: *Dictina*, tom. VII, pag. 699.

Mendicantes sive regulares quoscumque super praecedentia ac ritu incedendi in actibus et processionibus tam publicis quam privatis, occasione seu intuitu quarundem litterarum felicitis recordationis Gregorii Papae XIII, praedecessoris nostri, in forma brevis, sub die xv iulii MDLXXXIII, quae incipit: *Exposcit*, confectarum, partibus ex altera motae sunt, et moveri seu oriri facile possunt:

Hic modo Pontifex extinguit lites desuper extortas.

§ 1. Nos, considerantes lites, causas et controversias huiusmodi, praesertim inter religiosas personas (quae, relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino Deo nostro persolvere profitentur) non modicam infundere labem, populoque scandalum generare; ac in hac Urbe nostra omnium capite, et unde in omnia regimen servari consuevit, eum ritum et ordinem servari, quod in actibus et processionibus, tam publicis quam privatis, post canonicos et clericos saeculares et antiquos Ordines monachales, fratres Ordinis Praedicatorum huiusmodi primum, digniorem et honorabiliorem locum obtinent, et caeteros alios fratres Mendicantes sive alios quoscumque regulares praecedunt; atque de antiquitate et praeminentia cuiuslibet Ordinis fratrum Mendicantium et aliorum regularium quorumcumque plenam et indubitam notitiam habentes, ac eorum honoris et iurium conservationem, ac pacem et quietem inter eos confovere, et scandala huiusmodi remove, paterno affectu cupientes; ac statum litium et merita causarum huiusmodi, nominaque et cognomina iudicum et colligantium, et eorum iura et praetensiones, necnon tenorem litterarum dicti Gregorii praedecessoris, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes, de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super statu regularium deputatorum consilio, et no-

bis attributae potestatis plenitudine, motu proprio et ex certa nostra scientia, lites et causas quascumque, tam motas quam movendas, seu quaestionum et controversiarum materias omnes in quibuscumque instantiis coram quibuscumque iudicibus indecisas pendentes, ad nos harum serie advocamus et penitus extinguimus, et aliis mendicantibus sive quibuscumque aliis regularibus super his perpetuum silentium imponimus.

§ 2. Volumus et decernimus in praedictis regnis Aragonum, Valentiae et Cataloniae, et tota demum provincia Aragoniae, Ordinis fratrum Praedicatorum, et praesertim in civitate Oriolensi et civitate nuncupata Alicante, et loco de Castello della Plana huiusmodi, eum ritum et ordinem inter fratres Sancti Dominici praedictos, ac alios Mendicantes sive alios regulares quoscumque, cuiusvis Ordinis vel Religionis existentes, servari debere, qui in hac Urbe nostra, omnium capite, servatur; videlicet, quod in omnibus actibus et processionibus, tam publicis quam privatis, post canonicos et clericos saeculares et antiquos Ordines monachales, siqui incesserint, dicti fratres Ordinis Praedicatorum primum, digniorem et honorabiliorem locum obtineant, ita ut dicti fratres S. Dominici immediate post modo dictos subsequantur, post quos omnes alii regulares, tam Mendicantes quam non Mendicantes, cuiuscumque Ordinis vel Religionis existant, incedent et subsequantur, etiamsi ecclesiae, capellae, conventus, domus et loca regularia dictorum fratrum Praedicatorum in locis praedictis primo instituta et fundata non fuerint, prout nos id de facto observari volumus et praecipimus.

§ 3. Districte, in virtute sanctae obedientiae, et sub excommunicationis maioris latae sententiae eo ipso per contrafacientes incurrendae poena, omnibus et

Praecedentiam concedit fratribus S. Dominici, immediate post canonicos et clericos saeculares et antiquos Ordines monachales.

Et desuper eos molestari prohibet.

singulis quorumcumque aliorum Ordinum pro tempore religiosi sive regularibus, inhibentes ne de caetero, praemissorum occasione, Ordinem fratrum Praedicatorum huiusmodi, illiusque fratres pro tempore existentes molestare, inquietare, perturbare aut quoquo modo impedire audeant vel praesumant.

Et ita iudicari praecipit.

§ 4. Sicque per quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari ac definiri debere; necnon irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores deputat.

§ 5. Quocirca universis et singulis venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis et dilectis filiis abbatibus, prioribus et aliis personis quibuscumque in dignitate ecclesiastica constitutis, per praesentes motu simili mandamus quatenus ipsi, vel eorum quilibet, per se vel alium seu alios, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte dictorum fratrum Praedicatorum fuerint requisiti, eis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia observari, iuxta praesentium continentiam et tenorem; contradictores quoslibet ac rebelles et praemissis non parentes per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantia tollit.

§ 6. Non obstantibus litteris dicti Gregorii praedecessoris aliisque praemissis; nec non quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac conventuum, domorum, locorum et Ordinum Mendicantium sive aliorum quorumcumque re-

gularium huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, Mendicantibus fratribus sive aliis regularibus quibuscumque et illorum superioribus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, etiam *Bulla Aurea et Mare Magnum* nuncupata, contentis; ac motu simili consistorialiter, etiam per modum legis et statuti perpetui, etiam iteratis vicibus, cum quibusvis derogatoriis derogatoriis aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, pro tempore in contrarium forsitan revocantibus, etiamsi in eis caveatur expresse quod nisi per trinas distinctas litteras, cum temporis intervallo competenti, ternis distinctis vicibus, illis, quos concernunt, intimandas, derogatum esset aut censeatur, concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse latissime derogamus, contrariis quibuscumque non obstantibus. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Transumptis credi iubet.

§ 7. Volumus autem, et dicta auctoritate decernimus, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides

adhibeatur, quae praesentibus adhibeatur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxv septembris MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 25 septembr. 1592, pontif. an. I.

XXXIX.

Confirmatio privilegiorum concessorum scholaribus nationis Germanicae Bononiae litterarum studiis operam dantibus.

Dilectis filiis scholaribus nationis Germanicae in civitate nostra Bononiensi litterarum studiis incumbentibus

Clemens Papa VIII.

Dilecti filii,
salutem et apostolicam benedictionem.

Singularis devotionis affectus, quem erga nos Sedemque Apostolicam gerere comprobamini, facit ut petitiones vestras ad exauditionis gratiam libenter admittamus.

§ 1. Cum itaque dudum felicis recordationis Pius Papa IV vos sub sua ac Beati Petri protectione esse, ac vestros procuratores proximum post rectores Universitatis Bononiensis et episcopos ac protonotarios apostolicos, tam in publicis quam in privatis actibus, locum habere, ipsosque procuratores Sacrae Aulae et Palatii Lateranensis comites palatinos ac nobiles existere, nec non arma seu enses, tam durante eorum officio procuratoris quam cessante, donec ipsi vel alteri eorum in studio seu civitate Bononiensi degerent, ad instar rectoris Universitatis Bononiensis, deferre posse; eiusdemque Universitatis nationis Germanicae scholares, quo-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

tiescumque rector Universitatis Bononiensis consilium convocaret, in eo sponte et voluntarie non minori fide et diligentia quam illi, qui ad hoc iuramento et necessitate adigerentur, tamquam membra dictae civitatis, comparere, suaque munera et officia libenter et fideliter obire valere; doctores vero et alios collegiales dictae Universitatis Bononiensis ad promovendum quemcumque ex scholaribus Universitatis nationis Germanicae (quem pro tempore eiusdem nationis procuratoribus pauperem esse, et utrique vel alteri iurium sufficienter operam dedisse constitisset) ad doctoratus vel licentiatu-
gradum in utroque vel altero iurium, more solito, praevio examine, idoneum et sufficientem repertum, absque aliqua impensa ac regalium seu iurium propterea debitorum, et quomodolibet solvi seu etiam donari consuetorum solutione, et alias gratis ubique teneri voluerit:

§ 2. Et deinde piae memoriae Gregorius XIII, praedecessores nostri, eadem et alia privilegia, exemptiones, immunitates et commoda quaecumque per alios Romanos Pontifices, praedecessores nostros vobis concessa approbaverit et confirmaverit, ac scholares Germanos litterarum studiis in dicta civitate incumbentes, ad quadraginta virorum dictae civitatis instar, exemptos fecerit, constituerit et declaraverit, prout in diversis dictorum praedecessorum desuper confectis litteris plenius continetur:

§ 3. Nos earumdem litterarum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omissis, insererentur, praesentibus pro expressis et insertis habentes, vestris hac in parte supplicationibus inclinatis, omnia et singula privilegia, exemptiones, immunitates et commoda, vobis, ut praefertur, concessa, confirmata et approbata, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illisque per-

petuae et inviolabilis firmitatis robor adiecimus.

Et nova concedit. § 4. Ac insuper vobis et scholaribus germanis pro tempore in civitate praedicta litterarum studiis incumbentibus, ut matriculis vestris tam iam concessis quam in futurum concedendis, non solum per dictam civitatem illiusque statum et territorium, nisi ad praesens facitis, sed etiam per totum Statum Ecclesiasticum illiusque dominium, uti, frui et gaudere libere et licite valeatis ac valeant, auctoritate et tenore praemissis, de speciali gratia, concedimus et indulgemus.

Quae tamen ad solam civitatem Bononiensem restringit. § 5. Nolumus tamen vos aut alios pro tempore scholares nationis Germanicae isthic degentes, quod Bononiae in pauperibus doctorali laurea gratis ornandis conceditur, vobis in aliis Apostolicae Sedis academiis licere; minusque eodem iure, quo in Bononiensi ditione (dum reformatibus status libertatis eorummet indulgentia circa immunitates equiparantur) frui soletis, gaudere etiam in reliquis domini Ecclesiastici partibus debere, nec praetendere posse.

Clausula. § 6. Decernentes vos et scholares pro tempore existentes praedictos a quoquam desuper quoquomodo molestari non posse neque debere; sique per quoscumque iudices vel commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis vel eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiti debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio constitutionum. § 7. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac civitatis et status huiusmodi, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; nec non omnibus illis quae dicti praedecessores in suis litteris

praedictis voluerunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Tusculi sub annulo Piscatoris, die XII octobris MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 12 octobris 1592, pont. an. I.

XL.

De reductione monachorum Ordinis S. Basilii in unam congregationem sub regimine unius abbatis, et de forma recipiendi novitios.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Quae ad restituendos in pristinum decorem et dignitatem Ordines regulares in Ecclesia Dei a sanctis patribus institutos, et collapsam in eis disciplinae, praesertim monasticae, observantiam, modis congruis instaurandam, pie ac provide a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus sancita fuerunt, in eis confirmandis et innovandis auctoritatem nostram libenter interponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Gregor. XIII monachos Sancti Basilii in unam congregationem reduxit sub regimine unius abbatis. § 1. Quam sane piam cogitationem apostolici nostri muneris propriam impensius suscipimus, pro salubri directione et profectu insignis Ordinis S. Basilii, pro cuius reformatione alias felicis recordationis Gregorius Papa XIII, praedecessor noster, per suas sub dat. kalendas novembris, pontificatus sui anno VIII, editas litteras, primum quidem reductionem monasteriorum Ordinis praedicti, nec non priorum et monachorum in congregationem et Capitulum tunc recens celebratum, eiusque indictionem et praesidentiam, et in eo factas abbatis generalis et alias tunc expressas electiones de apostolica potestate plenitudine approbavit et confirma-

1 Constit. cix: *Benedictus*, tom. VIII, pag. 307.

vit; atque inter alia statuit ut abbas generalis pro tempore electus, aequae ut alii aliorum Ordinum in congregationes reductorum abbates generales et presidentes in suis quisque capitulis, congregationibus et Ordinibus de iure, privilegio et consuetudine habent et exercent, habereque et exercere possunt, plenam et omnimodam superioritatem, iurisdictionem et auctoritatem haberet et exerceret, tam in ea omnia, quae in Italia et regnis utriusque Siciliae sunt, quam etiam in alia provinciae Hispaniae, paulo ante per eundem praedecessorem in regnis Hispaniarum instituta, et prorsus in caetera quaecumque monasteria, domos et loca in eadem provincia sub Regula S. Basilii eatenus erecta et in posterum erigenda; eorumque abbates, conventus, monachos et personas, quae pridem cum monachis eiusdem Ordinis S. Basilii in Italia existentibus et eorum congregationi praedictae, sub obedientia inde futuri abbatis seu vicarii generalis eiusdem congregationis, idem Gregorius praedecessor perpetuo coniunxerat, eaque necnon visitatorem eiusdem provinciae Hispaniae abhati seu vicario generali congregationis huiusmodi in Italia pro tempore eligendo subiecerat et ab eo dependere decreverat inter alia, quemadmodum in eiusdem Gregorii praedecessoris diversis litteris (prioribus videlicet kalendas maii, secundo; posterioribus vero viii kalendas iunii, sexto pontificatus sui annis datis) plenius continetur.

Aliaque statuit ut ibidem.

§ 2. Iussit praeterea ipse Gregorius praedecessor universos et singulos eiusdem¹, etc.

Hic modo Pontifex ea approbat, cum omnibus inde sequitur.

§ 3. Cum autem sicut dilectus filius noster Iulius Antonius tituli S. Bartholomaei in Insula presbyter cardinalis S. Severinae nuncupatus, modernus eiusdem Ordinis

¹ Omittitur residuum, quia ipsa Bulla habetur superius in loco citato in nota praecedenti.

apud nos et Sedem Apostolicam protector, nobis nuper exposuit, ex litteris superius expressis, quae suum magna ex parte effectum sortitae fuerunt, non mediocri utilitas et fructus spiritualis ad reformationem eiusdem Ordinis provenerint, et tamen adhuc multa reliqua sint, propter quae valde expediat easdem litteras debitae executioni omnino atque integre demandari; nos, quibus summopere cordi est, quantum nostra pastoralis vigilantia eniti possumus, modis omnibus procurare, ac, Deo iuvante, efficere ut eius Ordinis religiosi in dies optimos et felicissimos in viis Domini progressus faciant, atque uberrimos in Sancta Ecclesia fructus, maiorum suorum, et praecipue sancti eorum patris et patriarchae Basilii exemplo, proferant; motu proprio ex certa scientia ac deliberatione nostra, superscriptas Gregorii praedecessoris litteras, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro plene et sufficienter expressis et ad verbum insertis, et in eis contenta quaecumque, ac potissimum, quae illarum vigore circa distinctionem mensae conventualis a mensa abbatiali, nec non dismembrationem et divisionem partis bonorum, proprietatum et iurium a monasteriis et archimandritatibus praedictis, illorumque pro mensa conventuali huiusmodi applicationem et appropriationem ab ipsis Gulielmo, quamdiu in humanis egit, et deinde Iulio Antonio, cardinalibus protectoribus, vel de eorum mandato, hactenus gesta sunt, vel quae posthac per eundem modernum ac pro tempore existentem protectorem gerentur; necnon statuta seu constitutiones hactenus per dictam congregationem seu monachos in capitulis generalibus facta seu edita, ac de eiusdem Iulii Antonii cardinalis protectoris mandato per viros religiosos, eruditos et pios revisa, examinata et ab ipso approbata, ex nunc prout ex tunc, et e

contra, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus, confirmamus et innovamus, illisque perpetuae et inviolabilis firmitatis robur adiicimus, eaque praesentis scripti patrocinio communitimus; suppletos omnes et singulos iuris et facti defectus, si qui intervenerint in eisdem.

Protectoremque Ordinis deputat praemissorum executionem.

§ 4. Ac nihilominus eidem Iulio Antonio cardinali, moderno et pro tempore existenti protectori, per apostolica scripta mandamus plenamque per praesentes tribuimus facultatem ut per se vel alium seu alios, etiam, si videbitur; dicti vel alterius Ordinis religiosos, ad integram executionem earundem litterarum, iuxta illarum formam et tenorem, praesertim quoad institutionem mensarum conventualium et separationem honorum, proprietatum et iurium a mensis abbatialibus, ubi opus erit, ac alias in omnibus et per omnia procedat, atque in omnibus et singulis superius expressis et aliis, quae in litteris praedictis, etiam nominatim ipsi Gulielmo cardinali concessae fuerant facultatibus, tam quoad negotia iam coepta, quam quoad non coepta, ubi, quando et quoties opus fuerit seu expedire iudicaverit, libere et licite utatur, perinde ac si haec ipsa sibi ab initio expresse demandata, tributa et nunc, harum serie, de novo singillatim concessa fuissent.

Novitios certo modo recipi indulget, non obstante constit. exi. Gaud. S. X. V. tom. viii pag. 951.

§ 5. Quoniam vero, si quando contingeret recipi novitios aliquos sexdecim annis maiores, et in ea provincia Capitulum provinciale aut nunquam celebraretur aut admodum raro, tunc sane nimis incommodum esset, tum ob huiusmodi causam, tum propter monasteriorum paucitatem et locorum intervalla quibus inter se disiuncta et remota sunt, generalis aut provincialis Capituli celebrandi tempus expectare, et alias servare formam in constitutione pie memoriae Sixti Papae V. praedecessoris nostri, super modo

admittendi novitios ad habitum regularem, et eiusdem Sixti praedecessoris declaratoria postmodum edita, praescriptam. Nos unicuique priori seu praelato cuiuslibet monasterii, prioratus, domus aut loci regularis et conventualis dicti Ordinis, ut de consilio et consensu duorum aliorum eiusdem congregationis priorum seu praelatorum, qui vicinioribus conventibus praefuerint, nec non conventus, sui monasterii seu prioratus aut domus vel loci novitios, etiam sexdecim annis maiores, alioquin tamen habiles, quandoque ad habitum regularem eiusdem Ordinis S. Basilii recipere et admittere, etiam Capituli provincialis aut generalis vel cuiusvis alterius licentia, approbatione aut consensu non requisito; ac novitiis ipsis, ut, postquam, ut praefertur, recepti fuerint, inibi permanere, et legitimo tempore, post annum probationis, professionem emittere libere et licite valeant, potestatem et licentiam, auctoritate et tenore praemissis, concedimus et impartimus.

Contraria submovet.

§ 6. Non obstantibus praemissis ac nostris de unionibus committendis ad partes, ac valore fructuum exprimendo, necnon de non tollendo iure quaesito, ac generalis et uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, novissime celebrati Lateranensis Concilii; ac recolendae memoriae Innocentii IV, quae incipit *Volentes*, et Bonifacii VIII, Romanorum Pontificum, de una, et in eodem concilio generali edita de duabus diactis; ac praedictis eiusdem Sixti praedecessoris, aliisque apostolicis constitutionibus; necnon monasteriorum et Ordinum praedictorum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem monasteriis et Ordinibus, eorumque superioribus et per-

sonis, etiam monasteria et archimandritatus eiusdem Ordinis in commendam obtinentibus, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros ac nos et eandem Sedem, etiam per modum statuti perpetui ac iniiti et stipulati contractus ac alias, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibuscumque, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere et in specie, etiam ab immemorabili tempore quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, ac etiam usu receptis, ac quocumque tempore factis et promulgatis, tam quae alias ipse Gregorius praedecessor in suis litteris praedictis voluit et decrevit non obstare, quam quibuscumque aliis indulgentiis et litteris apostolicis, specialibus vel generalibus. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et individua mentio habenda, et quaevis alia ad hoc exquisita forma servanda foret, tenores huiusmodi pro plene et sufficienter expressis et de verbo ad verbum, forma in illis tradita ad unguem servata, insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice et ad effectum praesentium dumtaxat, specialiter et expresse motu simili derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque: aut si commendatariis et personis praedictis vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam et de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Exempli causa
di iubet

§ 7. Postremo volumus ut earundem litterarum exempla, etiam impressa, notarii publici manu subscripta, et praelati ecclesiastici sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem ubique locorum, in iudicio et extra illud, faciant, quam ipsae-

met praesentes facerent si forent exhibitae vel ostensae.

Nulli ergo omnino hominum, etc.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDXCII, iv kalendas novembris, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 29 octobris 1592, pontif. anno 1.

XLI.

Institutio Congregationis S. R. E. cardinalium super gratiis et remissionibus bannitorum et criminorum hominum Status Ecclesiastici, eorumque complicum et fautorum.

Dilectis filiis nostris Antonio Mariae S. Mariae de Pace Salvato, necnon Mariano S. Marcellini et Petri titularum presbyteris de Camerino, et Alexandro S. Laurentii in Damaso diacono cardinalibus Montalto nuncupatis

Clemens Papa VIII.

Dilecti filii nostri, salutem et apostolicam benedictionem.

In regendis populis S. R. E. temporalitati subiectis, quorum curam et tutelam nobis potissimum divina providentia commisit, eam duximus rationem ineundam nostrae pastorali sollicitudini maxime consentaneam, ut peccantes quidem et in peccato perseverantes, publicae praesertim quietis perturbatores, iustitiae gladio nobis ipsius Domini auctoritate tradito coerceamus; poenitentibus vero et ad cor reversis paternae clementiae et misericordiae viscera non claudamus.

1 Hanc facultatem gratiandi alias Pontificum reservatam fuisse constat ex const. XXII Pii IV: *Nuper*, tom. VII, pag. 105. De materia autem bannitorum et exulium ac receptatorum et fautorum vide in const. IX, tom. VIII, pag. 585, Sixti V: *Hoc nostri*.

Et ordium.

Causa huius
constitutionis.

§ 1. Horum utrumque, vel ab ipso nostri pontificatus initio spectantes, cum provincias universas et populos eiusdem Romanae Ecclesiae a numerosa exulum, latronum, sicariorum aliorumque sceleratorum hominum multitudine omni facinorum genere miserandum in modum vexatas invenissemus, coacti fuimus, magnis laboribus et impensis, adversus perditorum huiusmodi hominum pervicaciam atque impenitentiam, iustitiae severitatem, dolenter quidem sed necessario, exercere. Cumque iam plerisque ex famosis latronum ducibus eorumque impiis sectatoribus, divina favente gratia et nostrorum militum opera, captis, profligatis aut de medio sublatis, publicam, quam votis omnibus optabamus, tranquillitatem Deo adiutore, consequuti simus, ad eam solidius firmandam, stabilendam et conservandam, non mediocriter pertinere existimavimus nunc vicissim illis, quae superfluerunt, reliquis nefariorum hominum, qui humiles et poenitentes peccatum suum agnoverint, apostolicae clementiae sinum aperire, ut eos, quantum in nobis est, a via perditionis ad viam salutis revocatos, Christo Domino et patriae salubriter lucremur. Cum igitur intelligamus plurimos ex subditis nostris in illa superiorum temporum calamitate sive metu exulumque minis territos, sive amicitia, necessitudine aut propinquitate peremptos, sive privatarum inimicitiarum occasione impulsos, ut asecelas et propugnatores habere viderentur, aut quibusvis aliis causis inductos, cum supradictis exulibus, sicariis facinorosisque hominibus versatos esse, eosque domo et hospitio recepisse, cibaria praebuisse, eisque variis modis favisse; alios etiam cum delictorum interdum gravium sibi consci forent, ut legum et iudicium severitatem vitarent, ad societatem et contubernium eorumdem perditorum quasi ad asylum

confugisse; nec defuisse aliquos, qui vel sola animi levitate et juvenili furore impulsivi, ad ostentandum animi aut corporis robur, vel forsitan inopia et fame oppressi, et fere quotidianis per ipsos facinorosos latrones ubique impune grassantes sibi suoque tenui patrimonio illatis damnis, ad extremam tollerandae vitae desperationem adducti, se eisdem scelestis comites adiunxerint. Quibus partim iam damnatis contumaciae nomine, partim nondum manifesto deprehensis, si praeteritae culpa abolendae, ac veniae et absolutionis ex pontificia nostra benignitate consequendae spes aliqua tribueretur, non plane arduum nec difficile foret illos, veteri malitiae fermento expurgato, ad veram poenitentiam, christianam vitam et bonam frugem revocari.

§ 2. Nos illius vices, licet imparibus meritis, gerentes in terris, qui superbis resistit, humilibus dat gratiam, paternum erga subditos nostros animum praecipuumque charitatis affectum, modo ex corde resipiscant, suscipere, eisque nec gratiam poenitus denegare, neque rursus impunitatem sine ullo defectu largiri decrevimus. Quare de vestra singulari prudentia, consilio et integritate plurimum in Domino confidentes, circumspeditioni vestrae, et duobus saltem ex vobis coniunctim procedentibus, plenam et liberam facultatem, auctoritatem et potestatem per praesentes tribuimus, omnes et singulas utriuslibet sexus personas, tam in hac alma Urbe nostra quam in aliis quibuscumque provinciis, civitatibus, terris, oppidis et locis, nobis et Apostolicae Sedi tam mediate quam immediate subiectis, et si eorum incolae non sint, et ad illa quoquomodo declinaverint, quae commercium cum cuiusvis generis bannitis, homicidis, sicariis aliisque supradictis facinorosis hominibus habuerint, eos quoquomodo receptaverint, vel eisdem ci-

Facultates cardinalium deputatorum super bannitorum remissionibus omnino complerent et fau-

Causa varias e-
numerat vanae
scalestibus hu-
iusmodi homi-
nibus conceden-
dae.

bum, polum, pecunias, vestimenta, pul-
verem, pilas plumbeas, plumbum, arma
et alia necessaria subministraverint, lit-
teras et nuncios eisdem miserint sive ab
eis acceperint aut equos commodaverint,
atque adeo ipsos etiam latrones publicos,
viarum grassatores, sicarios, bannitos et
exules, eorumque fautores et receptato-
res, etiamsi cum ipsis bannitis delictorum
complices, socii, participes et in delictis
patrandis vel bannitorum opera usi fue-
rint, vel eis auxilium, consilium et favo-
rem praestiterint, tam si dictis de causis de-
lati, processati, inquisiti et in contumaciam
seu alias condemnati sint, quam etiam an-
tequam delicta ipsa in iudicio deducta sint,
et ante coeptum processum in quacumque
instantia, etiam de quibus nulla omnino
ad curiam notitia pervenerit, tam laicos
quam clericos et presbyteros, saeculares
et quorumvis Ordinum, etiam Mendican-
tium, regulares, cuiuscumque dignitatis,
gradus et conditionis fuerint, etiamsi ipsi
delinquentes iurisdictioni episcoporum vel
cuiuscumque alterius curiae ecclesiasti-
cae subiecti sint, et causae ipsae et cri-
mina ad forum ecclesiasticum pertineant,
et in eo processus coepti et formati, et
forsan etiam condemnationes sequutae
fuerint; qui de admissis dolentes ab inti-
mis, et a similibus abstinere proponen-
tes, per se vel procuratorem aut consan-
guineos vel affines aut alios pro eis agen-
tes, veniam humiliter petierint, ab homi-
cidii etiam voluntarii ac etiam multi-
plicati, et aliis quibuscumque atrocibus,
gravissimis et enormissimis criminibus,
excessibus et delictis ab eis commissis,
etiamsi talia essent quae maiori magisque
speciali expressione indigerent, necnon
excommunicationis aliisque censuris et
poenis ecclesiasticis, quas propterea in-
currerunt (haeresis et laesae maiestatis in
primo capite criminibus duntaxat excep-
tis) in utroque foro, si, propter pauper-

tatem aut alias, vobis videbitur, gratis
absolvendi et liberandi, capitisque et ul-
timi supplicii, exilii, etiam perpetui, con-
fiscationis honorum, non tamen fisco in-
corporatorum, aliasque poenas tempora-
les, corporales et pecuniarias, tam per
nostras quam etiam dictorum praedeces-
sorum nostrorum constitutiones ac alia
adversus talia perpetrantes quomodolibet
inflictas, arbitrio vestro remittendi, com-
mutandi et moderandi; sive cum illis,
quos, pro absolutione et gratia huiusmodi
obtinenda, ad nos remittendos duxeritis,
componendi, et certam eis vestro arbi-
trio compositionem taxandi; eosdemque,
si aut postquam pacem ab haeredibus vel
propinquis occisorum habuerint, seu par-
tibus laesis satisfecerint, ac alias, prout
vobis visum fuerit, ad patriam, famam,
honores et bona, non tamen fisco incor-
porata, necnon in pristinum et eum in
quo ante commissi delicta erant, statum
plenissime restituendi, omnemque inhabi-
lilitatis et infamiae maculam seu notam
ab eis omnino abolendi, processus quos-
cumque contra eos in contumaciam vel
alias quomodolibet formatos cassari, et
aboleri mandandi. Necnon universis et
singulis provinciarum, civitatum et loco-
rum dicti Status Ecclesiastici legatis, pro-
legatis, gubernatoribus, rectoribus, loca-
tenentibus, potestatibus aliisque omnibus
iudicibus, ordinariis aut delegatis, et per-
sonis cuiuscumque dignitatis, ordinis et
conditionis, quavis auctoritate fungenti-
bus, ne sic absolutos molestare, inquietare
vel perturbare audeant, inhibendi; quinimo
ut processus, decreta, bannimenta aut
condemnationes et acta quaecumque contra
eos facta gratis omnino cassent et aboleant
praecipendi, caeteraque omnia faciendi et
exequendi, quae in praemissis et circa ea
necessaria fuerint et opportuna.

§ 3. Volentes et apostolica auctoritate

Gratiati ab eis
caveant de se
repraesentando
et pro eis con-
sanguinei etiam
cogantur.

decernentes quod omnes ii, quibus gra-
tias, absolutiones, remissiones, etiam per
modum compositionis, vigore praesen-
tium per vos concedi contigerit, et eorum
unusquisque idoneas cautiones et fideius-
siones de se repraesentando, sub poenis
et infra tempus arbitrio vestro declaran-
dum, praestare teneantur; aut si propter
inopiam id fieri nequeat, alias arbitrio
vestro ad cavendum pariter sive ad se
obligandum saltem cum iuramento de se
repraesentando, tam ipsi quam pro iis
consanguinei vel affines propinquiore
gradu coniuncti, cogi et compelli possint
et debeant. Quae quidem cautiones, obli-
gationes aut fideiussiones non temporales
sint, sed perpetuo durent, nec unquam
ex quavis dignitate vel auctoritate fun-
gente, nisi de speciali gratia Romani Pon-
tificis manu signata, cassari, aboleri aut
quisquam ab earum vinculis eximi vel
liberari valeat, quin potius omnes et quae-
cumque abolitiones aut liberationes, si
quas forsitan de facto attentari contigerit,
nullius sint roboris et momenti, nec cui-
quam suffragentur, quominus personae
praedictae ut prius obstrictae remaneant,
et eveniente casu, ad observantiam pro-
missionum arctari et compelli possint.

Instrumentum
publici notarii
has gratias ple-
ne probet.

§ 4. Insuper declaramus instrumentis
tantum authenticis conficiendis per tabel-
lionem seu notarium publicum, vestro
iussu coram testibus, ut moris est, super
huiusmodi gratiis, absolutionibus aut com-
positionibus per vos faciendis rogatum,
nec alias, plenam atque indubitam fi-
dem, in iudicio et extra illud, adhiberi;
idque ad probandum facultatem vobis per
praesentes attributam sufficere, nec ipsa-
rum praesentium insertionem nec aliud
omnino adminiculum requiri.

Gratiae de sub-
reptione et ob-
reptione nuni-
me notari pos-
sunt.

§ 5. Neque absolutiones et gratias su-
praedictas ac quaecumque decreta per vos
vigore praesentium gesta, de subreptionis,
obreptionis aut nullitatis vitio, intentio-

nis nostrae vel alio quovis defectu no-
tari, impugnari, invalidari, in ius vel con-
troversiam revocari, aut ad terminos iu-
ris reduci posse, sed illa perpetuo valida
et efficacia fore. Sicque per quoscumque
iudices ordinarios et delegatos, etiam
causarum Palatii Apostolici auditores,
sublata eis aliter iudicandi facultate, iu-
dicari et definiri debere; irritumque et
inane si secus super his a quoquam, qua-
vis auctoritate, scienter vel ignoranter,
contigerit attentari.

§ 6. Ipsum vero notarium seu nota-
rios, tam a vobis ad praemissa adhiben-
dos quam in partibus de abolitionibus et
cassationibus processuum seu bannimen-
torum aut decretorum pro tempore ro-
gatos, iubemus exigua et tenui mercede,
per vosmetipsos taxanda, in Romana Cu-
ria; extra eam vero, duobus tantum iu-
liis pro rogitu cuiuslibet abolitionis, et
uno pro rogitu cautionis seu fideiussionis,
omnino contentos esse, nec quicquam
ulterius, etiam pro atramento, cera, capsula,
cordulis, sigillo, charta, labore petere seu
praetendere, aut oblatum recipere posse;
et si receperint, poenam privationis offi-
cii tabellionatus et inhabilitatis perpetuae
ad illud exercendum, ac exilii perpetui a
tota ditione praedicta ipso facto incurrere.

§ 7. Caeterum omnes et quascumque
Romanorum Pontificum praedecessorum
nostrorum constitutiones et litteras apo-
stolicas, per quas in genere vel in specie
quibuscumque legatis, vice-legatis, prae-
sibus, gubernatoribus et officialibus ci-
vitatum, provinciarum et locorum dictae
ditionis temporalis Ecclesiae, quavis di-
gnitate et praeceminentia, etiam cardina-
latus honore, fulgentibus, necnon baro-
nibus et domicellis seu dominis tempora-
liae ditionis, quavis, etiam marchionali
et ducali vel alia maiori auctoritate, gradu
aut titulo insignitis, merumque et mixtum

Notarii in
praedictis mer-
cedes moderata
sunt.

Confirmatio
bullarum probi-
bentium legatis
et baronibus re-
missionem ban-
nitorum.

imperium et gladii potestatem habentibus, bannitos et sicarios praedictos absolvendi, seu cum eis componendi, vel ad quamcumque gratiam admittendi facultas adimitur et denegatur, illarum tenores praesentibus pro expressis habentes, harum serie approbamus, confirmamus et innovamus, illasque firmiter et inviolate observari iubemus.

Annullatio huiusmodi revisionem.

§ 8. Districtius inhibentes unicuique ex supradictis ne quis eorum tale quidpiam attentare audeat vel praesumat; et nihilominus quascumque per eos forsan de facto concedendas gratias eo ipso nullas, irritas et invalidas esse et censeri, viribusque et effectu omnino cavere, nec ipsis impetrantibus prodesse aut suffragari.

Eaque concedentium poena.

§ 9. Contra ipsos vero concedentes, cuiuscumque status, gradus, nobilitatis aut conditionis fuerint, etiam per viam inquisitionis, querelae aut ex mero officio, tam in sindicatu quam alias, quodocumque, ad poenas non solum in praedictis constitutionibus contentas, verum ad alias etiam graviores, privationis officiorum, dignitatum et feudorum per eos obtentorum, inhabilitatisque ad illa et alia in posterum obtinenda, infamiae atque ignominiae perpetuae, sine ulla spe veniae, procedi debere statuimus et decernimus.

Clasencia de regatoria.

§ 10. Non obstantibus praemissis ac nostris aliisque apostolicis constitutionibus et ordinationibus, etiam contra huiusmodi homicidas, bannitos et alios facinorosos quomodolibet editis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodolibet concessis et innovatis, cuiuscumque tenoris existant, per quae, praesentibus nostrisque huiusmodi litteris non expressa aut omnino non inserta, effectus gratiarum a vobis earumdem praesentium auctoritate faciendarum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus eorumque totis tenoribus habenda esset in nostris vel vestris litte-

ris huiusmodi mentio specialis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 11. Volumus autem facultatem vobis per praesentes concessam huiusmodi, lapso biennio a data praesentium numerando, omnino expirare.

Limitatio huius facultatis ad biennium.

§ 12. Quodque ii, qui praedictam libertatem et indulgentiam in vim praesentium obtinuerint, poenitentiam salutarem sibi postmodum per confessarios idoneos, a locorum Ordinariis approbatos, quibus plenam super praedictis facultatem concedimus, iniungendam, adimplere teneantur.

Absolutus iniungenda est poena salutaris a confessariis.

§ 13. Earumdem vero praesentium exemplis, etiam impressis, etc.

Transumptis credi iubet.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die III novembris MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 novembr. 1592, pont. an. 1.

XLII.

Confirmatio erectionis collegii Anglicani in oppido Vallisoleti, Palentinae diocesis.

Clemens Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.

Cum nullum firmitus praesidium aut remedium certius inveniri possit adversus eos, qui suis pravis et erroneis opinionibus Romanam Ecclesiam labefactare conantur, quam ut regionum ab hac peste oppressarum juvenus, cuius teneros animos facile est ad virtutem incitare, catholica religione imbuantur; ac nuper id pie et attente considerans charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus (cuius egregiam et vere catholico rege dignam munificentiam et liberalitatem multi iuvenes ex illo miserrimo Angliae regno, magnis quon-

Philippus II Vallisoleti collegium pro alumnis Angliae erexit.

Ex Regest. in Secret. Bravium.

dam opibus floridissimo, et catholicae fidei studio flagrantissimo, nunc vero maximis difficultatibus oppresso, ac terrima haeresis labe devastato, illuc profugi experti sunt) collegium Anglicanum in oppido Vallisoleti, Palentinae diocesis, ad omnipotentis Dei laudem et gloriam, et Anglorum, qui pro fide catholica voluntarium a dicto regno exilium sibi elegerunt, quippe aliquando suos cives a via veritatis declinantes erudiant, subventionem erigi et institui curaverit, illique, pro manutatione iuvenum et aliarum personarum inibi pro tempore commorantium, certos redditus annuos assignaverit; nec non per dilectum filium nobilem virum Antonium Suesse, et suum apud nos Sedemque Apostolicam oratorem, nobis humiliter supplicare fecerit quatenus erectionem et institutionem praefatas confirmare, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Et Apostolica auctoritate confirmari petiit.

Confirmat Clemens.

§ 2. Nos, pium et nunquam satis laudatum Philippi regis propositum et opus plurimum in Domino commendantes, huiusmodi supplicationibus inclinati, erectionem et institutionem dicti collegii et omnia et singula inde sequuta, apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia approbamus et confirmamus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui intervenerint in iisdem, supplemus.

Sub Sede Apostolicae protectione recipit.

§ 3. Nec non collegium ipsum, pro illius salubri directione et felici incremento, rectorem, scholasticos et ministros dicti collegii, ac omnia et singula illius bona, mobilia et immobilia, cuiuscumque qualitatis et quantitatis fuerint, sub nostra ac B. Petri ac huius sanctae Sedis Apostolicae protectione immediate suscipimus, ac nobis et eidem prorsus subiicimus.

§ 4. Nec non regimen et gubernium immediatum dicti collegii generali et pro-

vinciali Societatis Iesu in regno Castellae, et rectori ipsius collegii ab ipsis designato, supponimus; ita tamen quod in causis gravibus, quae per ipsos expediri non poterint, ad personam nominandam per dilectum filium nostrum Guilielmum Alanum, tituli S. Martini in Montibus presbyterum cardinalem Angliae nuncupatum, qui omnimodas vices suas alteri demandare; quoties ei visum fuerit, et demandatas quodocumque revocare possit, recurratur.

Et regimini PP. Societatis Iesu committit.

§ 5. Quodque oeconomus et alii ministri et servientes in dicto collegio ipsi rectori et ministro seu vice-rectori subsint, et ad eius praescriptum et mandatum omnino obsequantur; ipseque oeconomus dicto rectori volenti et requirenti, bis in anno vel quotiescumque ei visum fuerit, rationem de administratis reddere teneatur.

Oeconomus rationem suae administrationis rectori reddere debet.

§ 6. Praeterea rectori, collegio et scholaribus praefatis, quod donec illud duraverit, omnibus et singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, gratiis, favoribus, praeminentiis, indulgentiis et indultis, quibus collegia Anglorum et Germanorum, ac alia collegia et pia loca in Urbe, et collegia Anglorum Remense in Gallia, et collegium S. Crucis in dicto oppido Vallisoletano, ac in eis degentes personae quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt in futurum, quorum omnium tenores hic haberi volumus pro expressis:

Huius collegii similibus collegiorum privilegia conceduntur.

§ 7. Et tam eorum omnium quam praesentium, etiam impressis, transumptis, manu alicuius notarii publici et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eandem fidem, quae ipsis originalibus adhiberetur, ubique in iudicio et extra haberi debere decernimus, non solum ad instar, sed pariformiter et aequè principaliter, uti, frui,

Praesentium litterarum transumptis integranda fides.

potiri et gaudere possint, illudque inter illa annumeretur.

Privilegia capellae collegii concessa.

§ 8. Ac capellam sive ecclesiam, in qua Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum recondatur, et campanas promissis et sepulturis significandis, et alia huic novo collegio necessaria habere valeant.

Etque ius parochiae quoad iuribus commoventes adicitur.

§ 9. Quodque ipse rector unum ex alumnis dicti collegii pro tempore constituere possit, qui sit eius domus parochus, et illorum omnium inibi habitantium, prout fit in collegio Anglicano in Urbe instituto; necnon in defectum huiusmodi alumni, ipse rector aut quisvis alius dicti collegii presbyter, de ipsius rectoris licentia, possit supplere officium parochi praefatum in administrandis confessionibus, Sanctissimae Eucharistiae ac extremae Unctionis sacramentis, et sepeliendis mortuis dicti collegii, indulgemus.

Forma admittere alumnorum.

§ 10. Praeterea volumus quod admissio et exclusio alumnorum in dicto novo collegio pro tempore existentium, tam circa numerum quam qualitates personarum, fiat de voto et scientia provincialis Societatis Iesu regni Castellae praefati, aut illius, cui ipse provincialis committet, et dicti novi collegii rectoris, cum approbatione personae, cui ipse Guilielmus cardinalis committet.

Eorundem qualitate.

§ 11. Quodque alumni huius collegii in pietate, devotione, cantu et caeremoniis ecclesiasticis et sacris officiis, prout melius ipsis superioribus visum fuerit, exerceantur; ac sint Angli nativi vel Anglorum filii, videlicet alicuius provinciae insulae Angliae dumtaxat, ac eorum approbationes et admissiones fiant iuxta testimonia quae secum adferent, ab eodem cardinali aut rectoribus collegiorum Anglorum de Urbe, vel Remensis aut aliorum primariorum nationis Anglicanae, habitantium in regnis Hispaniarum aut

aliis in locis, qui pro catholicis habentur et noti existunt, et notitiam admittendorum habere possunt; et haec omnia fiant iuxta peculiarem et privatam institutionem quam idem Guilielmus cardinalis de hoc et aliis rebus in scriptis mittet ad ipsum rectorem aut alium in dicto oppido Vallisoleti pro tempore commorantem, cui idem Guilielmus cardinalis vices suas committet.

Privilegium laureandi.

§ 12. Ad haec, superioribus dicti novi collegii, illos quos in dicto novo collegio idoneos esse repererint, in facultatibus artium et theologiae, ad baccalaureatus, licentiatum et magisterii gradus, servata forma Concilii Viennensis, promovendi et ipsorum graduum solita in eis regionibus insignia exhibendi; qui sic promoti, omnibus gratiis, favoribus, indultis, privilegiis, praerogativis, antelationibus, quae promotis in Oxoniensi et Cantabrigiensi in Anglia academiis, de iure vel consuetudine seu privilegio concessa sunt, pariformiter et aequae principaliter potiantur.

Facultas eligendi constitutione.

§ 13. Ac quaecumque statuta et ordinationes, licita tamen et honesta ac sacris canonibus et Concilio Tridentino non contraria, ad prosperum et salubrem dicti novi collegii statum et gubernium condendi et condita, pro temporum varietate, mutandi, ac illorum loco alia subrogandi et suffiendi licentiam et facultatem concedimus.

Sacros ordines extra tempora sine titulo, et a quocumque suscipiendi.

§ 14. Necnon iisdem alumnis, ut, de rectoris ipsius novi collegii licentia, et examine praecedente, etiam extra tempora a iure statuta, et interstitiis temporum a Concilio Tridentino praescriptis non expectatis, et absque suorum Ordinariorum litteris dimissorialibus, ac sine aliquo beneficii vel patrimonii titulo, et non obstante quovis natalium defectu, ad omnes, etiam sacros et praesbyteratus ordines, a quibusvis archiepiscopis et episcopis,

gratiam et communionem Apostoli. Sedis habentibus, promoveri, et promoti in illis etiam in altaris ministerio ministrare; utque ipsi archiepiscopi, episcopi alumnis praedictis ordines huiusmodi conferre libere et licite valeant, quemadmodum collegio Anglorum in Urbe instituto huiusmodi privilegium a felicis recordationis Gregorio PP. XIII, praedecessore nostro, concessum est, de specialis dono gratiae dispensamus.

Iuramentum praestandum ab alumnis.

§ 15. Ac insuper iuramentum, quod solent praestare alumni collegii Angliae de Urbe, post sex menses suarum approbationum pro arbitrio rectoris, videlicet, se paratos fore de mandato superiorum dicti collegii vitam ecclesiasticam et sacros Ordines suscipere, et deinde in Angliam ad iuvandas animas proficisci, censemur in hoc novo collegio instituendum.

Qui in Angliam, Hyberniam et Scotiam ad missiones exercendas a provinciali mittuntur, accipiunt ab eo necessarias facultates Sacramenta administrandi, absolvendi, etc.

§ 16. Ac electionem huius temporis et personarum mittendarum iudicio rectoris ipsius novi collegii remittimus, cum approbatione provincialis dictae Societatis; qui rector cum ipso provinciali sacerdotibus mittendis in Angliam et Hyberniam, facultatem ministrandi omnia sacramenta ecclesiastica, excepto confirmationis sacramento et Ordinis; necnon quascumque personas in Anglia, Scotia vel Hybernia commorantes, ad gremium sanctae Matris Ecclesiae occurrentes, aut iam sub ea viventes, confessionibus earum diligenter auditis, ab omnibus peccatis, excessibus, censuris et delictis, quantumcumque gravibus et enormibus, etiam in constitutionibus in die Coenae Domini legi solitis, contentis et Sedi Apostolicae reservatis (conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, falsitatis litterarum et scripturarum apostolicarum, delationis armorum vel aliorum prohibitorum ad partes infidelium, iniunctionis manuum violentarum in praelatos dumtaxat exceptis), absolvendi, et omnes alias

ad conversionem animarum et haeresum extirpationem spectantes et necessarias facultates a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, aliis sacerdotibus, ad hoc opus antea missis, concessas, impertiantur.

Collegium committitur curae praepositi generalis Soc. Iesu.

§ 17. Et ut praemissa omnia suum debitum consequantur effectum, regimen et gubernium ac statum huius novi collegii nunc et pro tempore existenti generali Societatis Iesu, ut de rectore et aliis ministris sufficientibus et idoneis dicto novo collegio pro tempore providere curet, in Domino plurimum commendamus.

Et card. Alani protectoris.

§ 18. Rogantes quoque dictum Guilielmum cardinalem, quem ob eius doctrinam, integritatem, prudentiam, pietatem aliasque animi eximias dotes, necnon ob longam anglicanarum rerum experientiam et usum in mittendis et providendis operariis necessariis, et ob singularem, quem erga suos cives amorem gerit, ad id munus aptissimum confidimus; ac Hispaniarum regem catholicum, necnon archiepiscopos, episcopos et alios praelatos ac proceres et primates dictorum regnorum Hispaniarum, et praesertim praesidentem consilii regii in dicto oppido Vallisoleti et alios regios ministros, ut dicto novo collegio in omnibus operam ferant, ipsi Guilielmo cardinali mandantes ut huiusmodi collegii curam in spiritualibus suscipiat, atque de alumnis idoneis provideat.

Et protectionem regis catholici.

§ 19. Praedictum vero regem et praesidentem consilii regii in dicto oppido, ut huius novi collegii et personarum in eo pro tempore degentium omnimodam curam, defensionem et protectionem in temporalibus in se suscipiant, ipsique, pro nostra et dictae Sedis Apostolicae reverentia, propensius commendatum habentes, in ampliandis et conservandis iuribus collegii et personarum in eo pro tempore existentium sic eos benigni fa-

voris auxilio prosequantur, quod ipsi, eorum fulti praesidio, in praemissis, Deo propitio, prosperare possint; ac eisdem Philippo regi a Deo perennis vitae praemium, et a nobis condigna proveniat actio gratiarum, ipseque Guilielmus cardinalis propterea divinam misericordiam, ac nostram et dictae Sedis gratiam, valeat uberius promereri.

Facultas rectori concessa iudicem collegii deputandi.

§ 20. Postremo concedimus facultatem rectori dicti novi collegii pro tempore existenti iudices nominandi et deputandi rectorem collegii S. Crucis pro tempore existens, vel quemcumque alium in dignitate ecclesiastica constitutum dicti oppidi Vallisoletani, qui omnes et singulas causas civiles et criminales et mixtas dicti novi collegii, ac illius collegialium et officialium et ministrorum, religiosae Societatis Iesu exceptis, necnon res, iura, actiones et bona private quoad alios, etiam summarie, simpliciter et de plano, et sine strepitu et figura iudicii, manu regia, nullaque tela iudiciaria servata, sed sola facti veritate inspecta, ac etiam omni et quacumque appellatione remota, audiant, cognoscant, decident ac sine debito terminent, cum facultate quoscunque citandi, ac quibus et quoties inhibendum fuerit, etiam sub poenis pecuniariis et aliis eorum arbitrio imponendis, ac in subsidium iuris censuris ecclesiasticis inhibendi, caeteraque omnia in praemissis et circa ea quomodolibet necessaria et opportuna faciendi et exequendi.

Executores huius constitutionis designati.

§ 21. Quocirca universis et singulis venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis, episcopis ac dilectis filiis abbatibus, prioribus et aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis dictorum regnorum Hispaniarum et dicti oppidi Vallisoletani, et in particulari venerabilibus episcopis Salamantino Legionensi, et Segoviensi, nunc et pro tempore existentibus, et dilectis filiis D. Alphonso de Men-

doza, abbati Vallisoletano, et D. Francisco de Reynoso, abbati de Usillos, per praesentes motu simili mandamus quatenus ipsi et eorum quilibet, per se vel alium seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, aut quoties pro parte rectoris dicti novi collegii pro tempore existentis fuerint requisiti, solemniter publicantes, dictoque rectori et novo collegio in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos decreto, confirmatione, concessione, indulto, licentia, facultate ac aliis praemissis pacifice gaudere, ac easdem praesentes litteras et in iis contenta quaecumque perpetuo inviolabiliter observari, non permittentes eos super eisdem praemissis vel eorum aliquo per quoscunque iudices vel personas, cuiuscumque status, gradus aut conditionis existant, quacumque etiam auctoritate fungantur, publice vel occulte, directe vel indirecte, tacite vel expresse, quovis quaesito colore vel ingenio, impediri, molestari vel alias quomodolibet inquietari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras ecclesiasticas et alia iuris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 22. Non obstante nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, neque dicti oppidi et illius tribunalium, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis approbatis et innovatis; quibus omnibus, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

tes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die III novembris MDXCII, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 3 novemb. 1592, pont au 1.

XLIII.

Confirmatio sententiarum per Lutium Sanseverinum, utriusque signaturae referendarium, occasione visitationis basilicarum, monasteriorum et locorum piorum Urbis illiusque districtus latarum super quibuscumque causis.

Dilecto filio magistro Lutio Sanseverino in utraque signatura nostra referendario

Clemens Papa VIII.

Dilecte filii, salutem et apostolicam benedictionem.

Nonnullas causas definiendi referendario quae specialiter indigent commisioni.

§ 1. Cum tu, quem nos nuper iudicem ordinarium et exequutorem quarumcumque causarum, tam civilium quam criminalium, occasione visitationis ecclesiarum, monasteriorum et piorum locorum almae Urbis et illius districtus, virorum et mulierum in iudicium quoquo modo deductarum et deducendarum, per alias nostras litteras deputavimus, prout in illis latius continetur, in nonnullis quandoque causis, per nos tibi sive oretenus sive per rescriptum supplicum libellorum, memorialium nuncupatorum, ac per visitatores seu coadiutores visitationis huiusmodi per nos deputatos, seu alterum ipsorum, commissis, iudicari, quarum aliquae ad munus visitationis praedictae non spectare, aliae vero specialem commis-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

sionem et particulare rescriptum manu nostra firmatum requirere videbantur:

§ 2. Nos, ne ullo unquam tempore, etiam ex eo quod de voto dictorum coadiutorum, in earundem causarum expeditione per te capto, forsitan non constet, de gestorum per te validitate, aut de tua iurisdictione et auctoritate quoquo modo dubitari contingat, omnium et singularum huiusmodi causarum coram te hactenus introductarum et forsitan expeditarum status et merita, qualitates et circumstantias, necnon omnium et quorumcumque per te gestorum tenores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio et ex certa nostra scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula per te hactenus in quibuscumque causis coram te introductis, sive ad munus visitationis huiusmodi spectent sive non, et quascumque personas, tam laicas quam ecclesiasticas, cuiusvis sexus et quacumque auctoritate, dignitate, etiam episcopali et maiori, fulgentes, concernant, et sive a nobis viva voce oraculo aut per simplex rescriptum libellorum supplicum, qui memorialia appellantur, sive a praedictis visitatoribus seu coadiutoribus, tam huc usque deputatis quam aliis forsitan posthac deputandis, vel aliquo ipsorum, tibi nostro nomine vel vigore facultatum ipsis a nobis concessarum commissae fuerint, gesta et acta, decreta, ordinationes, sententias quaecumque, etiam executioni demandata, non solum de voto dictorum coadiutorum, sed de expresso ordine ac mandato nostro fuisse facta, in verbo Romani Pontificis attestamur, eaque omnia et singula nec non inde sequuta quaecumque, auctoritate apostolica, tenore praesentium, confirmamus et approbamus, illisque apostolicae nostrae confirmationis robur adiciamus, omnesque et singulos tam iuris quam facti nec non iurisdictionis et alios quosvis

Auctoritate apostolicae declarata Pontificis.

defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus.

Specialemque
quoad causas
pendentes in
dem tribuit fa-
cultatem.

§ 3. Atque omnia et singula praemissa, nec non quaecumque per te posthac in quibuscumque similibus vel dissimilibus causis, de simili vivae vocis oraculo, rescriptoque et commissione nostris, nec non dictorum coadiutorum, tam deputatorum quam posthac deputandorum, sive nostro nomine sive vigore suarum facultatum, ordine per te assumendis, et coram te introducendis, gerenda, decernenda, ordinanda, exequenda, sententiasque ferendas et alia quaecumque acta facienda, valida, firma et efficacia esse et fore; perinde ac si particulari ad ea fuisses et esses facultate et iurisdictione suffultus, aut specialem in illis omnibus et singulis a nobis commissionem, etiam manu nostra signatam, obtinuisses et obtineres, de quibus omnibus et singulis ac de ipso voto in illis per dictos visitatores seu coadiutores visitationis ferendo, simplici tuae attestationi et assertioni stari debere.

Claularum
tantum.

§ 4. Sicque et non aliter per quoscumque iudices, ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere; ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus et declaramus. Tibique contra quascumque personas, tam laicas quam ecclesiasticas, saeculares et cuiusvis ordinis regulares, quavis auctoritate et dignitate, etiam episcopali et maiori fulgentes, ratione huiusmodi causarum, cum res tulerit, etiam ad incarcerationem, tormenta et alias quascumque poenas spirituales et temporales procedendi, sine aliquo irregularitatis aut poenarum ecclesiasticarum incursu, ple-

nam et liberam facultatem tribuimus et impartimur.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, stylo Palatii ac dictae Urbis, et quorumcumque monasteriorum, hospitalium ac piorum et religiosorum locorum, nec non ecclesiarum et basilicarum statutis et consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis quibusvis locis, ecclesiis et personis huiusmodi in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis: quibus omnibus, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die III novembris MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 3 novemb. 1592, pontif. an. I.

XLIV.

De sacris Bibliis iuxta exemplar typographiae Vaticanae edendis.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Cum sacrorum Bibliorum vulgatae editionis textus, summis laboribus ac vigiliis restitutus, et quam accuratissime mendis expurgatus, benedicente Domino, ex nostra typographia Vaticana in lucem prodeat: nos, ut imposterum idem textus incorruptus, ut decet, conservetur, opportune providere volentes, auctoritate apostolica, tenore praesentium, districtius inhibemus ne intra decem annos a data praesentium numerandos, tam citra quam

Ex Reg. st. in Secret. Brevium

Derogatio con-
trariorum.

ultra montes, alibi quam in nostra Vaticana typographia a quoquam imprimatur.

Elapso decen-
nio imprimi iu-
bet iuxta exem-
plar Vaticanum.

§ 2. Elapso autem praefato decennio, eam cautionem adhiberi praecipimus ut nemo hanc sanctarum Scripturarum editionem typis mandare praesumat, nisi habito prius exemplari in typographia Vaticana excuso; cuius exemplaris forma, ne minima quidem particula de textu mutata, addita, vel ab eo detracta, nisi aliquod occurrat quod typographicae incuriae manifeste adscribendum sit, inviolabiliter observetur.

Poenae contra
typographos et
bibliopolas in-
obedientes.

§ 3. Si quis vero typographus in quibuscumque regnis, civitatibus, provinciis et locis tam nostrae et S. R. E. ditioni in temporalibus subiectis, quam non subiectis, hanc eandem sacrarum Scripturarum editionem intra decennium praedictum, quoquo modo; elapso autem decennio, aliter quam iuxta huiusmodi exemplar, ut praefertur, imprimere, vendere, venales habere, aut alias edere vel evulgare; aut si quis bibliopola a se vel ab aliis quibusvis, post datam praesentium, huius editionis impressos libros seu imprimendos, a praefato restituto et correcto textu in aliquo discrepantes, seu ab alio, quam a typographo Vaticano, intra decennium excusos, pariter vendere, venales proponere vel evulgare praesumpserit, ultra amissionem omnium librorum et alias arbitrio nostro infligendas poenas temporales, etiam maioris excommunicationis sententiam eo ipso incurrat, a qua nisi a Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constitutus, absolvi non possit.

Exequutio
praesentis con-
stitutionis loco-
rum Ordinarius
commissa.

§ 4. Mandamus itaque universis et singulis patriarchis, archiepiscopis, episcopis caeterisque ecclesiarum et locorum etiam regularium praelatis, ut praesentes litteras in suis quisque ecclesiis et iurisdictionibus ab omnibus inviolabiliter perpetuo observari curent et faciant. Con-

tradictores per censuras ecclesiasticas aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in generalibus, provincialibus vel synodalibus conciliis editis, generalibus vel specialibus, ac quarumcumque ecclesiarum, ordinum, congregationum, collegiorum ac universitatum, etiam studiorum generalium, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, ac privilegiis, indultis et litteris apostolicis in contrarium quomodocumque emanatis et emanandis; quibus omnibus ad hunc effectum latissime derogamus ac derogatum esse decernimus.

Derogatio con-
trariorum.

§ 6. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam in ipsis voluminibus impressis, eadem in iudicio et extra fides ubique adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptio-
rum fides.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die IX novembr. MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 9 novembr. 1592, pont. an. I.

XLV.

Privilegia pro conclavistis, qui in conclavi, in quo hic Pontifex electus fuit, interfuerunt.

Clemens Episcopus, servus servorum Dei,
ad futuram rei memoriam.

Equitati consentaneum censemus, dilectos filios conclavistas, qui in conclavi in quo, divina favente clementia, ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, no-

Causa indul-
torum.

bis et venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, ut familiares domestici inserviando, interfuerunt, quique ea de causa labores, vigiliis et incommoda plura subierunt, habita ratione obsequiorum, congruis favoribus, gratiis et privilegiis pro cuiusque meritis exornare.

Conclavistas
Papae familia-
res sunt notarii
que Sedis Apo-
stolicae, etc.

§ 1. Conclavistas itaque praedictos ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis; censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, et ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, eorum supplicationibus hac in parte inclinati, conclavistas praefatos in veros, indubitatos et non fictos familiares et continuos commensales nostros; et eos qui ex illis clerici sunt seu militiae clericali adscribi desiderant, quosque venerabilis frater noster Alphonsus episcopus Ostiensis Iesualdus, et dilecti filii nostri tituli S. Mariae in Transtiberini presbyter ab Altaemps, ac Franciscus S. Mariae in Via Lata diaconus Sfortia, nuncupati cardinales, gradu, nobilitate ac aliis meritis dignos tali honore iudicaverint, in nostros et Apostolicae Sedis notarios recipimus.

Comitesque
Palatii nobi-
les, etc.

§ 2. Ac tam illos quam alios conclavistas singulos, qui singillatim ab eisdem tribus cardinalibus dignitatis honore approbati fuerint, sacri palatii et aulae Lateranensis comites ac milites; ac tam illos quam omnes et singulos alios conclavistas indistincte, qui nobiles non sunt, nobiles quique Urbis vel alicuius alterius ex aliis civitatibus, temporali dominio nostro et dictae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectis, cives esse voluerint, singulos in ea ipsa civitate tantum, quam singillatim eorum quisque elegerit, et ad quam ab eisdem cardina-

libus se admitti petierit, veros cives ad instar, et nulla prorsus differentia inter eos et singulos alios veros originarios antiquissimos et nobiles, ac participantes cives ipsius Urbis et civitatis, ita ut ipsi in civilitatem, et ipsa civitas ad quoscunque illorum haeredes eodem modo transeat, apostolica auctoritate, tenore praesentium, creamus, constituimus, deputamus et nobilitatis ac civilitatis titulo, honore et insignibus decoramus; aliorumque familiarium continuorum commensalium nobis actu in palatio nostro apostolico servientium, et in illius tinello comedentium et bibentium; ac nostrorum et dictae Sedis notariorum, palatiique et aulae praedictorum comitum, militum ac nobilium et civium huiusmodi originariorum numero et consortio favorabiliter aggregamus, ac pro veris, indubitatis et non fictis familiaribus, continuis commensalibus ac notariis nostris, comitibusque, militibus ac nobilibus et civibus haberi et reputari volumus et mandamus.

§ 3. Eisque, ut in quibuscunque impetrationibus, concessionibus et litteris, tam gratiam quam iustitiam concernentibus, se familiares, continuos commensales nostros, ac comites, milites, nobiles et cives etiam originarios nominare, nec propterea impetrationes, concessiones et litterae ipsae subreptionis vitio subiaceant, sed validae et efficaces existant. Nec non ex nunc deinceps in perpetuum omnibus et quibuscunque ac prorsus similibus antelationibus et antelationum praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, declarationibus, derogationibus, mandatis, suspensionibus, honoribus, gratiis, concessionibus et indultis ac iuribus, quibus alii nostri familiares continui commensales tempore dictae assumptionis nostrae ad summi apostolatus apicem, ac quibus alii eiusdem Sedis notarii, etiam de nu-

Et eorum in-
dultis gaudent.

mero participantium existentes, etiam si habitum et rochetum notariorum dictae Sedis non deferant, palatiique et aulae praedictorum comites, ac milites et nobiles, ac etiam originarii et antiquissimi cives Urbis seu civitatis, quam, ut praefertur, elegerint, quique ex utroque parente vere nobile et cive originario et antiquissimo procreati de iure, statuto, consuetudine vel ex aliquo speciali privilegio seu alias quomodolibet, etiam quoad assequutionem quoruncunque beneficiorum ecclesiasticorum, etiam per quascunque litteras seu constitutiones apostolicas pro tempore editas, utuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, potiri et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ubique locorum, in iudicio et extra, sine tamen eorumdem notariorum de numero participantium praepiudicio, uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valeant realiter et integre in omnibus et per omnia, etiamsi in Urbe et civitate huiusmodi non habitaverint, perinde ac si de vere nobili genere ex utroque parente nobili originario et antiquissimo cive procreati forent; ac huiusmodi praerogativae, privilegia, exemptiones, gratiae, favores, concessiones, indulta et iura, quae pro aliis nobilibus et civibus originariis emanarunt, et quae ratione nobilitatis et civitatis naturalis et originariae aliis competunt, pro eisdem conclavistas in specie emanassent aut emanarent, et eis naturaliter de iure, statuto, consuetudine, fundatione vel alias competere, indulgemus.

Exempti a
solutione deci-
marum et im-
positionum, etc.

§ 4. Necnon eosdem conclavistas singulos a solutione et exactione decimarum et cuiuscunque pedagii, subsidii, gabellae et cuiusvis alterius oneris, tam ordinarii quam extraordinarii, ubicunque locorum, et ex quacunque, quantumvis gravi et urgentissima ac execogitabili causa et occasione impositorum et

pro tempore imponendorum, liberamus et eximimus, liberosque et exemptos fore et esse decernimus. Districtius inhibentes ne exactores pedagiorum, decimarum, subsidii, gabellarum et onerum huiusmodi, ad aliquam solutionem cogere et compellere, aut alii quicumque, cuiuscunque ecclesiasticae vel saecularis dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis, eos super praemissis eorumve usu, possessione vel quasi, directe vel indirecte, quovis quaesito colore vel ingenio, molestare vel alias quomodolibet impedire quoquo modo praesumant.

§ 5. Ipsisque conclavistas singulis quoscunque fructus, redditus et proventus ecclesiasticos, ac etiam occasione pensionum annuarum ipsis vel eorum alicui reservatarum, ratione omissionis horarum canonicarum indebite perceptos, cuiuscunque quantitatis fuerint, gratiose remittimus et condonamus. Ac cum eisdem super inhabilitate propterea quomodolibet contracta, vel etiam ex eo quod censuris huiusmodi ligati, missas et alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, et alias divinis se immiscuerint, ut illa et aliis praemissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros et presbyteratus ordines, etiam rite promoveri, et in illis ac susceptis per eos alias rite ordinibus, etiam in altaris ministerio ministrare libere et licite possint, auctoritate et tenore praemissis, de specialis dono gratiae dispensamus.

§ 6. Necnon eosdem conclavistas, si qui eorum defectum natalium patiuntur, ex quocunque damnato et illicito, non tamen presbyteri, coitu forsitan procreati sint, legitimamus, omnemque ab illis generatae maculam sive notam abstergimus et abolemus, ac cum eorum singulis, ut in quibuscunque bonis paternis et maternis, ac aliorum consanguineorum seu cognatorum vel aliorum quoruncunque,

Remissio fru-
ctuum indebite
perceptorum ob
omissionem ho-
rarum canoni-
carum, etc., ac
etiam irregula-
ritate.

Habilitatio il-
legitimorum ad
officia saecula-
ria, etc.

sine tamen praeiudicio venientium ab in-
testato, vel ex fideicommissio vel alia de
iure valida dispositione, succedere, et illa
donationis vel alio quovis titulo consequi
et habere. Nec non ad dignitates, honores
et quaecumque alia officia saecularia, pu-
blica et privata eligi et assumi, illaque
gerere et exercere in omnibus et per
omnia, perinde ac si de legitimo matrimo-
nio procreati forent. Ac eodem defectu
non obstante, si aliud canonicum impe-
dimentum eis non obsistat, ut clericali
charactere, qui illo nondum insigniti sunt,
insigniri, et ad omnes etiam sacros et
presbyteratus ordines, si nondum pro-
moti existunt, promoveri, ac postmodum
charactere et ordinibus huiusmodi illo-
rumque privilegiis uti, ac in eisdem or-
dinibus, etiam in altaris ministerio, mi-
nistrare, libere et licite valeant, dicta au-
toritate, earundem tenore praesentium,
etiam de specialis dono gratiae, dispen-
samus.

Dispensatio
circa delatio-
nem habitus et
tonsurae, pro
conclavistis ha-
bentibus pen-
sionem centum
ducatorum.

§ 7. Et insuper eisdem conclavistis
omnibus et singulis, quod ratione qua-
rumcumque pensionum ipsis et eorum
cuilibet (non tamen ultra summam cen-
tum ducatorum auri de Camera pro quo-
libet nunc et pro tempore reservatarum
et reservandarum) in habitu et tonsura
per constitutionem felicis recordationis
Sixti Papae V. praedecessoris nostri, de-
super editam declaratis et praescriptis in-
cedere, illosque deferre minime teneantur,
et ob non delationem habitus et ton-
surae huiusmodi, amissionis earundem
pensionum vel alias poenas in dicta con-
stitutione contentas, nullatenus incurrant
aut incurrisse censeantur, dummodo ta-
men alias habitum decentem et honestum
deferant, concedimus et indulgemus.

Litterae apo-
stolicae gratis
pro eis expe-
diantur.

§ 8. Praecipimus quoque et mandamus
quod omnes et quaecumque gratiae, pro-
visiones, commendae, et quavis aliae lit-
terae apostolicae, ac etiam in forma bre-

vis pro illis expediendae, gratis ubique
expediantur et expediri debeant. Eisdem-
que conclavistis in forma brevis, tam de
capienda possessione in nomine Camerae
Apostolicae, quam in favorem litterarum
apostolicarum, ubi illi super provisioni-
bus quorumcumque beneficiorum eccle-
siasticorum dari poterunt, prout nostris
familiaribus, continuis commensalibus, e-
tiam gratis dentur et concedantur, ac dari
et concedi omnino debeant. Nec non sin-
gulis conclavistis beneficiatis vel ad sa-
ceros etiam presbyteratus ordines promo-
tis, non tamen parochialium ecclesiarum
rektoribus seu vicariis, ut leges et civilia
iura ad quinquennium dumtaxat audire,
et in illis gradus consuetos suscipere, et
quoscumque actus scholasticos exercere,
et postquam idonei reperti fuerint, etiam
ad doctoratus gradum promoveri.

Indultum
quoad pensio-
nes

§ 9. Nec non conclavistis praedictis et
eorum singulis ut quicumque loci Ordina-
rii vel canonici metropolitani seu alia-
rum ecclesiarum aut personae in digni-
tate ecclesiastica constitutae, tam in Ro-
mana Curia quam extra eam, ad id per
eos et eorum singulos eligendi, seu eli-
gendae, quascumque pensiones annuas
eis et eorum singulis super quibusvis fru-
ctibus, redditibus et proventibus quorum-
cumque beneficiorum ecclesiasticorum,
cum cura et sine cura, saecularium et
quorumvis Ordinum et militiarum, etiam
S. Ioannis Hierosolymitani, regularium,
seu fructus, redditus et proventus bene-
ficiorum huiusmodi reservados, usque ad
summam centum ducatorum auri de Ca-
mera huiusmodi, in toto vel in parte, ac
etiam in mortis articulo, cassare et extin-
guere, ac postquam cassatae fuerint, alias
similes pensiones annuas, tertiam partem
omnium fructuum dictorum beneficiorum
non excedentes, seu fructus, redditus et
proventus huiusmodi, usque ad summam
praedictam, uni vel pluribus aliis personis

ecclesiasticis per eosdem conclavistas et
eorum singulos nominandis, etiam quae-
cumque, quocumque et quacumque
beneficia ecclesiastica obtinentibus et ex-
pectantibus, similiter eis, quoad vixerint,
vel eorum procuratoribus legitimis, eis-
dem modo et forma quibus eisdem con-
clavistis reservatae vel reservati fuerint,
etiam absque beneficia ipsa obtinentium
consensu, integre persolvendas, seu per
eos propria auctoritate percipiendas, exi-
gendas et levandas, reservare, constituere,
concedere et assignare libere et licite va-
leant, concedimus et indulgemus. Decer-
nentes ipsas translationes et novas reser-
vationes, constitutiones et assignationes
pensionum seu fructuum, reddituum et
proventuum huiusmodi plenam roboris
firmitatem obtinere; ipsaque beneficia,
super quorum fructibus, redditibus et
proventibus reservata fuerint, obtinentes,
ad illas persolvendas efficaciter obligatos
fore.

Privilegium
de non regi-
strandi.

§ 10. Nec non eosdem conclavistas eo-
rumve aliquem ad praesentes litteras in
Camera praedicta insinuandas, aut ad-
mitti et registrari petendum minime te-
neri, nec illas, etiamsi intra tempus le-
gitimum insinuatae, admissae aut regi-
stratae non fuerint, minus validas censer-
i, sed suos plenarios effectus sortiri debere.

Clausulae hu-
ius concessionis
praeservatae.

§ 11. Ac easdem praesentes et in eis
contenta quaecumque, sub quibusvis re-
vocationibus, suspensionibus, limitatio-
nibus, modificationibus, decretis et con-
stitutionibus apostolicis similium gratia-
rum revocatoriis, vel quae illas limita-
rent aut moderarentur, quae a nobis et
dicta Sede pro tempore et ex quibusvis
causis, etiam urgentissimis, et in favorem
fidei ac divini cultus augmentum, etiam
consistorialiter vel alias quavis auctori-
tate hactenus vel imposterum emanave-
rint, comprehensas, sed quoties illae em-
nabunt, toties easdem praesentes in pri-

stinum statum repositas et reintegratas
esse ac censer-
i.

Clausula sub-
lata.

§ 12. Sicque per quoscumque iudices
et commissarios, in quavis causa vel in-
stantia, sublata eis et eorum cuilibet qua-
vis aliter iudicandi et interpretandi facul-
tate et auctoritate, indicari et definiri
debere; irritum quoque et inane si secus
super his a quoquam, quavis auctoritate,
scienter vel ignoranter, contigerit at-
tentari.

Executores
deputati.

§ 13. Quocirca mandamus dilectis filiis
rescribentario et computatori litterarum
apostolicarum scriptorum, ac aliis, ad
quos pertinet, in virtute sanctae obedien-
tiae, et sub poena indignationis nostrae,
ut litteras apostolicas super praemissis
omnibus et singulis, tam coniunctim quam
divisim, ac pro singulis, quibus concessa
sint, et seorsum ac separatim, cum omni-
bus et quibuscumque derogationibus, de-
cretis et clausulis in eis contentis, gratis
de mandato nostro ubique in omnibus
officiis, etiam abbreviatorum, sollicitato-
rum, secretariorum, plumbique et regi-
stri, absque alia pecuniarum exactione,
etiam per viam compositionis facienda,
omni contradictione et dilatione cessan-
tibus, signent, expediant et expediri faci-
ant. Nec non venerabilibus fratribus
Amerinensi et Camerinensi episcopis, ac
dilecto filio Curiae causarum Camerae
Apostolicae generali auditori, quatenus
ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel
alium seu alios, litteras praedictas ac
omnia et singula in eis contenta, ubi et
quando expedierit, ac quoties pro parte
dictorum conclavistarum seu alicuius eo-
rum fuerint requisiti, solemniter publi-
cantes, eisque in praemissis efficacis de-
fensionis praesidio assistentes, faciant lit-
teras et in eis contenta huiusmodi, invio-
labiliter observari. Non permittentes con-
clavistas praedictos per quoscumque de-
super quomodolibet impediri seu mole-

stari. Contradictores per censuras ecclesiasticas, appellatione postposita, competendo.

Derogatio contrariorum.

§ 14. Non obstantibus praemissis, ac de certo notariorum numero, etiamsi ad illud nondum deventum sit, cui per hoc alias non intendimus derogare; ac nostra de praestando consensu in pensionibus; nec non piae memoriae Pii Papae IV, de similibus vel dissimilibus gratiis in dicta Camera infra tres menses praesentandis et registrandis; ac recolendae memoriae Pii V, praedecessorum nostrorum, contra illegitimos, necnon Pictaviensis Concilii ac aliis apostolicis in universalibus et provincialibus ac synodalibus concilii editis, specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus; necnon ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium, ordinum et militiarum, ac etiam Urbis aliarumque civitatum, oppidorum et terrarum, necnon Camerac praedictae et quarumcumque universitatum, etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, naturis, decretis, et etiam novis reformationibus; necnon etiam legibus, tam pontificiis quam imperialibus, regis et ducalibus, ac etiam sacris canonibus; privilegiis quoque, indulgentiis et litteris apostolicis superioribus et personis ac locis quibusvis in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, necnon derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam vim contractus et statuti perpetui continentibus, ac etiam motu proprio et ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine, ac consistorialiter et alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica,

expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod sacrista et magistri coemoniarum capellae nostrae, ac medici caeterique omnes et singuli, qui etiam in ipso conclavi, nobis et cardinalibus aut capellae praedictis inserviando interfuerunt, quibuscumque privilegiis et facultatibus per praesentes concessis, ad quae habiles et idonei a tribus cardinalibus praedictis iudicati fuerint, gaudeant et sub illis comprehendendi debeant.

Sacrista, magistri coemoniarum atque medici iisdem privilegiis gaudent.

§ 15. Quodque praesentium transumptis, etiam impressis, etc.

Fides transumptorum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDXCII, v idus novembris, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 9 novembr. 1592, pont. an. I.

XLVI.

Approbatio novaque concessio facultatis fratribus Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, in diebus S. Catherinae, ac Cinerum, et Coenae Domini generalem faciendi benedictionem et absolutionem.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Infirma aevi conditio saepe efficit ut res, vel maxime nobiles, ex hominum memoria sensim excidant.

Et ordinum.

Huius absolutionis et benedictionis formam praescripsit, et etiam in die S. Antonii et S. Laurentii Berii permisit hic idem Pontifex inferius constitutione: *Cum nos.*

Consuetudo Ordinis absolventi et benedicendi, statis diebus, omnes religiosos et saeculares post confessionem.

§ 1. Quo genere incommodi, Ordo B. Mariae de Mercede redemptionis captivorum effectus esse dicitur in hoc more antiquissimo ab immemorabili tempore observato, videlicet, quod ipsa Religio potest in diebus S. Catherinae virginis et martyris, et Cinerum, et Coenae Domini, omnes tam religiosos quam saeculares, nimirum in ecclesia praesentes et genuflexos, post confessionem a sacerdote coram omnibus recitatum, de more absolvere et benedicere, ut etiam aliae Religiones facere consueverunt.

Et quia ignoratur a quo Pontifice ista facultas fuit Ordini concessa.

§ 2. Sed quia hoc solum ex traditione observatur, et nescitur a quo Romano Pontifice sit huiusmodi facultas absolventi dictae Religioni concessa, eo quod tractu temporis et litterae apostolicae et alia chirographa dictae Religionis fuerunt deperdita.

Ideo ab isto Pontifice approbatur, et de novo conceditur.

§ 3. Nos, de consilio venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium super statu Regularium deputatorum, ac supplicationibus dilecti filii magistri Petri Machado, provincialis provinciae Castellae dicti Ordinis, in hac parte inclinati, hanc facultatem, praevia dicta confessione, ut praefertur, de more a sacerdote coram omnibus recitata, absolventi et benedicendi omnes praesentes, tam religiosos quam saeculares, dictis diebus, generalem et inveteratam, apostolica auctoritate et tenore praesentium, approbamus et confirmamus, et eidem Religioni, quatenus opus sit, de novo concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Exemplum bullae fides.

§ 5. Volumus autem quod praesentium transumptis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae obsignatis, eadem prorsus fides, in iudicio et extra illud, adhibeatur, quae adhibere-

tur eidem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xx novembris MDXCII, pontificatus nostri anno I.

Dat. die 20 novembr. 1592, pontif. an. I.

XLVII.

Indultum administratori pro tempore militiarum Iesu Christi, S. Iacobi et de Avis conferendi bona dictarum militiarum, quae annum redditum centum scutorum non excedunt, non militibus.

Charissime in Christo filio nostro Philippo Portugalliae et Algarbiorum regi catholico
Clemens Papa VIII.

Charissime in Christo fili noster,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Expositum nobis nuper fuit maiestatis tuae nomine, quod, licet dudum felicitis recordationis Pius Papa V, praedecessor noster, ad clarae memoriae Sebastiani Portugalliae et Algarbiorum regis instantiam et supplicationem, per suas litteras xxiii maii MDLXVIII expeditas, constituerit et ordinaverit quod nulla bona, cuiusvis qualitatis et valoris existentia, ad aliquas ex militiis Iesu Christi, S. Iacobi et de Avis in dicti regni institutis, quarum tunc ipse Sebastianus rex, perpetuus apostolica auctoritate deputatus administrator existeret, spectantia et pertinentia, alicui personae sive ad vitam sive ad plures generationes conferrentur, nisi cum habitu illius militiae, cuius bona conferenda essent, ac alias, prout latius in praedictis litteris continetur.

Pius V bonarum abbatiarum nobis earundem militibus concedi voluit.

§ 2. Praedictae tamen litterae ob nonnullas difficultates suum in omnibus plenarium effectum sortitae non fuerunt,

Haec prohibere difficile est, qui potuit.

Ex Regest. in Secret. Brevium.

nuncque multo minus adimpleri possunt, cum sint in dictis militiis aliqua bona seu proprietates ita tenues et parvi redditus, ut ad commodam cuiusvis militis sustentationem minime sufficiant, ac propterea, ad eorundem honorum titulum, quilibet habitu praedictarum militiarum insigniri absque maximo illarum contemptu non potest. Quare nobis eiusdem maiestatis tuae nomine fuit humiliter supplicatum quatenus in praemissis de opportuno aliquo remedio providere de benignitate apostolica dignemur.

§ 3. Nos igitur, honestis votis tuis, quantum tum Domino possumus, benigne annuere cupientes, ac praedictarum Pii predecessoris litterarum tenores praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, easdem Pii litteras in hac parte ita moderamus, ut tantummodo in iis bonis et redditibus, quae iam in titulos commendarum erecta sunt, et commendae nominantur et habentur, necnon in guberniis et tenentiis, quae *Alcajdarias* maiores dicuntur, aliisque bonis, redditibus et iuribus, quae valorem annuum centum scutorum cruciatorum nuncupatorum excedunt, et ad praedictos Ordines et militiae spectant, locum habeant, ita ut haec nulli, qui non sit habitu illius militiae, ad quam bona huiusmodi respective spectant, conferri possint.

§ 4. Caetera vero bona, proprietates et iura earundem militiarum, duomodo valorem annuum centum scutorum non excedant, maiestatis tuae moderni ipsarum militiarum apostolica similiter auctoritate deputati administratoris, tuorumque successorum illarum administratorum pro tempore arbitrio, vel cum habitu militiae ad quem spectabunt vel sine eo, prout tibi et illis magis expedire videbitur, concedi et conferri possint. Sicque maiestati tuae et successoribus praedictis

in perpetuum per praesentes indulgemus ac plenam facultatem concedimus.

§ 5. Non obstantibus litteris praedictis, ac omnibus et singulis in eis contentis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis, irritantibusque et aliis decretis: necnon quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, dictarumque militiarum et cuiusvis earum, iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXI novembris MDXCII. pontificatus nostri anno I.

Dat. die 21 novembr. 1592, pontif. an. I.

XLVIII.

Institutio orationis Quadraginta Horarum alternatim et iugiter habendae in ecclesiis et piis locis almae Urbis, ad praescriptam ecclesiarum et temporis distributionem, cum indulgentiarum concessione.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, Dilectis filiis clero et populo Romano, salutem et apostolicam benedictionem.

Graves et diuturnae christianae reipublicae calamitates, quae, peccatis promerentibus, quotidie magis ingravescent, pastorem sollicitudinem nostram, quam universae Ecclesiae debemus, assidue commovent, magno sane cum doloris sensu praesentium malorum et impendentium periculorum motu, sed praecipue cor nostrum et paterna viscera nostra transfigit luctuosus status nobilissimi et

olim florentissimi Galliae regni, quod totiam annos summa rerum perturbatione et omnium malorum acerbitate conflictatur. Serpunt in dies latius haeresum incendia, iamque, pari furore inflammata Sanctae Ecclesiae inimici, hinc haeretici, inde Turcae, cervicibus nostris proprius imminet, plane ut manifeste omnibus appareat ad tam multa incommoda repellenda inanem esse omnem operam hominum, inanes labores et imbecilles vires, nisi coelestis gratiae auxilio roborentur; quod ut consequi possimus, confugiamus necesse est ad illam desideriorum nostrorum fidelem internuntiam atque interpretem, et honorum omnium conciliatricem, orationem, quae ex corde humili et animo contrito emissa, coelos penetrat, iram Dei mitigat, plagas et flagella avertit, et divinae misericordiae impetrat abundantiam. Est enim, ut sancti Patres illam vocant, clavis coeli; et cum ascendit oratio, descendit Dei misericordia, et quidem tanto facilius et uberius descendit, quanto maior fidelium ac piorum multitudo, in uno charitatis spiritu copulata, continuatas adhibet preces.

§ 1. Quare, memores verbi Domini, quod est apud Sanctum Prophetam: *Invoca, inquit, me in die tribulationis, eruam te, et honorificabis me*, statuimus, ad placandum Deum, ut avertatur ira Eius a populo suo, et ad Eius opem his difficillimis temporibus impetrandam, perpetuam sine intermissione orationem publice in hac alma Urbe sic instituere, ut in ecclesiis patriarchalibus et insignibus collegiatis, necnon S. R. E. cardinalium titulis et diaconis, et Regularium atque etiam confraternitatum ecclesiis, quae seorsim descriptae erunt, certis praefinitis diebus, pia et salutaris Quadraginta Horarum oratio celebretur, ea servata ecclesiarum et temporis distributione, ut die noctuque, quavis hora, toto

vertente anno, sine intermissione, orationis incensum in conspectu Domini dirigatur.

§ 2. Quamobrem vos omnes, quos uti peculiares filios praecipuo complectimur affectu, vehementer in Domino hortamur ut in hoc saluberrimo et pernecessario orandi studio, vos ipsos pie et diligenter exerceatis. Pauperes omnes sumus; et Dei gratia indigemus, honorum omnium auctor et largitor est Deus, nihil boni adipisci, nihil mali evitare sine Eo possumus; *petite ergo et accipietis, pulsate et aperietur vobis*. Orate pro Ecclesia sancta catholica, ut, dissipatis erroribus, unius fidei veritas toto terrarum orbe propagetur. Orate ut peccatores redeant ad cor, et ne scelerum fluctibus absorbentur, sed per poenitentiae tabulam salventur. Orate pro regum et christianorum pace et unitate. Orate pro afflicto regno Galliae, ut Qui dominatur cunctis regnis et Cuius voluntati nihil resistit, regno christianissimo et optime de christiana religione merito, veterem pietatem et pristinam tranquillitatem restituat. Orate ut fidei hostes teterrimi Turcae, qui furore et audacia incensi, christianis omnibus servitatem et vastitatem minitari non cessant, ipsius Dei omnipotentis dextera conterantur. Orate denique pro nobis ipsis, ut Deus infirmitatem nostram sublevet, ne tanto oneri succumbamus; sed de nobis in populo suo, verbo et exemplo proficere, et opus ministerii nostri adimplere, ut una cum grege nobis, licet immeritis, credito, ad vitam sempiternam perveniamus, per aspersionem sanguinis Agni immaculati, quem in altari offerimus, et Deo Patri repraesentamus, ut respiciat in faciem Christi sui, et parcat nobis peccatoribus, intercedente etiam advocata nostra Sanctissima Virgine Dei genitrice Maria, Sanctisque omnibus cum Christo Domino regnantibus.

Hortatio ad pie ibi orandum pro causa hic enarrata.

Derogatio c. n. trariformi.

Locus huiusmodi.

Clemens Pii litteras in bonis annui redditus c. c. exsequentiis etiam declarat.

Bona vero minoris valoris per dict. militiarum administratores etiam non multibus posse concedi.

Haec oratio
initiator in pa-
latio apostolico
in prima domi-
nica Adventus.

§ 3. Hanc autem piam orationem nos ipsi primum in nostro apostolico palatio, prima dominica sacri Adventus post missarum solemniam inchoabimus, cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus et, qui in Urbe adsunt, episcopis et praelatis, ut deinceps suo ordine in caeteris Urbis ecclesiis ad praescriptam formam celebretur, et salutaris consuetudo sine intermissione orandi rite ac devote inducatur.

Indulgentia
pro orantibus.

§ 4. Ceterum, ut eo propensius in hoc pio instituto perseveretis, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum apostolorum Petri et Pauli auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus vere poenitentibus et confessis, ac Sanctissimo Eucharistiae Sacramento refectis, qui in quacumque ecclesia, ubi oratio huiusmodi indicta fuerit, devote orando unam saltem horam perseveraverint, plenariam peccatorum suorum indulgentiam concedimus et elargimur; iis vero, qui inibi pias ad Deum preces breviori temporis spatio effuderint, septem annos et totidem quadragenas de iniunctis sibi aut alias debitis poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus.

Datum Romae apud S. Petrum, die xxv novembris MDXCII, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 25 novembr. 1592, pontif. an. 1.

XLIX.

Echebarem regem Mogor hortatur ad agnoscendam et sequendam christianam fidem, et audiendos presbyteros Societatis Iesu¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

**Clemens episcopus, servus servorum Dei,
Echebari regi Mogor Illustri.**

Charitas Dei et Domini nostri Iesu Christi, Cui inservimus, facit ut nullius omnino hominis salutem a nostra cura et studio alienam ducamus: in te autem, praeter hanc communem causam, multae sunt propriae, quibus te diligamus, tibi que summam ac sempiternam beatitudinem cupiamus, excellens quaedam bonitas, naturae humanitas, benignitas cum erga omnes, tum propria quaedam erga sacerdotes nostros Societatis Iesu, animus denique a christianae fidei praeceptis et monitis audiendis non abhorrens. Haec enim omnia narraverunt sacerdotes illi tui cupidissimi. Hae igitur causae effecerunt ut ad te scriberemus, vellemusque has litteras, tanto locorum intervallo, testes esse nostrae erga te charitatis, praecaremurque tibi a Domino verae fidei agnitionem et cultum, sine quo salutis spes nulla esse potest.

§ 1. Hanc fidem Iesus Christus Dei Filius suo ore docuit, discipulorum cordibus inseruit, miraculis innumeris firmavit, suo ipsius Sanguine pro salute mortalium omnium sponte profuso sanxit; Apostolorum praedicatione toto terrarum orbe propagavit, quotidieque per servos suos diffundit. Nam, quid aliud, tam multis in locis, tam a nobis, tam inter se disiunctis, laborant sacerdotes nostri, nisi ut quamplurimos possint ad Christi fidem atque ad sanctitatem vocare? Qua mercede? nulla alia, nisi ipsorum salutis. Hanc enim suum maximum lucrum esse ducunt, nihil mortale et caducum spectantes, sed omnes ad illam gloriam aspirare et pervenire cupientes, quam omnibus pie et cum virtute viventibus, propositam esse, fides nostra agnoscit et praedicat. Nos vero de praeceptis ac mysteris nostrae religionis libenter a te audiri accepimus: quo nomine tibi gratias

Echebaris re-
gis qualitates.

Eum hortatur
Clemens ut PP.
Societatis Iesu
audiat Evange-
lium praedicantem.

agimus ac rogamus ut eos frequenter adhibeas atque audias; ac si te in audiendo delectari et affici, quod facile fiet, senseris, si ad credendum permoveri, ne obsitas neve cuncteris praesenti Deo te tradere, et fidem ac legem oblatam accipere; qua certe lege, nihil est perfectius, nihil naturae ac rationi convenientius. Iubet enim homines, optimam sui partem et immortalem animam, inquam, excolere, ab omni labe puram castamque servare, virtutibus complere, has veras divitias ducere, neminem laedere, ac ne odisse quidem, omnibus etiam inimicis benefacere, cavere ne qua in re Dei bonitas offendatur, offendi autem non modo turpitate aliqua admissa, sed etiam expectata, Deum enim intimis etiam animi cogitationibus praesentem esse, easque perspicere, ergo circumspiciendum nobis esse ne quid aut intus in animo insideat aut foris appareat quod Illius oculis displicere possit, maximum autem malorum omnium peccatum ducere, quod nos privet divina gratia et fructu sempiternae felicitatis, ad quam ab eodem ipso Deo facti et instituti sumus. Haec aliaque per multa, summa omnia et divina docet et praecipit nostra lex, haec veri huius legis cultores faciunt, non modo sine molestia, sed magna etiam cum voluptate. Huius legis, huius sensus, huius tum praesentis tum futurae ac beatissimae vitae fructus te socium habere percipimus, hoc summis precibus Deum oramus, hoc

a te poscimus, nullo, ut vides, nostro terreno lucro, sed incredibili quodam tuae salutis studio. Sunt multa, ut dicebamus, in te egregia, naturae honitas, humanitas, facilitas, cognoscendae veritatis amor, magna haec in te Dei sunt beneficia, ac simul etiam invitamenta ad Se agnoscendum, qui est summa veritas, summa bonitas, summa charitas. Rogamus ut haec attentius cogites, et sacerdotes Societatis Iesu, ut facis, audias, eosque commendatos habeas: senties in te vim divinae gratiae, et, ut speramus eo pervenies ut cognoscas Deum Patrem et quem Ille nobis misit Iesum Christum Filium suum, Deum et Dominum nostrum, unum cum Patre et Spiritu Sancto Deum, cui laus, honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDXCII, xvi kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno 1.

Dat. die 17 decembr. 1592, pont. an. 1.

¹ Hoc eodem anno Clemens constitutione quae incipit: *Alias*, data die 1 aprilis, litteras Sixti V confirmavit, quibus Lauretanum oppidum in civitatem erexerat et episcopali dignitate insignitum voluerat. Altera autem constitutione, cui initium: *Quae a Romanis*, die 9 decembr. ratas etiam habuit litteras Gregorii XIII, Sixti V et Gregorii XIV quibus Graecis, qui ex insula Pathmos Anconam appulerant, proprium suae nationis consulem eligendi fuit tributa facultas. Quas quidem litteras Sixti et Gregorii suo loco posuimus.